

Paskaidrojumi

ES PVN izmaiņas attiecībā uz
īpašo režīmu mazajiem uzņēmumiem

Padomes Direktīva (ES) 2020/285
Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/2007

Atruna. Šie paskaidrojumi nav juridiski saistoši un ietver tikai praktiskus un informatīvus norādījumus par to, kā būtu jāpiemēro ES tiesību akti, pamatojoties uz Komisijas Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāta viedokli.

EIROPAS KOMISIJA

Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts
C direktorāts – Netiešie nodokļi un nodokļu administrēšana
C.1. nodaļa – Pievienotās vērtības nodokļa politika

Kontaktinformācija: taxud-unit-c1@ec.europa.eu

*Eiropas Komisija
B-1049 Brisele*

Šis dokuments ir sagatavots Eiropas Komisijas vajadzībām, tomēr tas atspoguļo tikai autoru viedokli, un Eiropas Komisija nav atbildīga par jebkādam šīs publikācijas atkalizmantošanas sekām.

Luksemburgā: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2024

© Eiropas Savienība, 2024

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.). Ja vien nav norādīts citādi, šā dokumenta atkalizmantošana ir atļauta saskaņā ar Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka atkalizmantošana ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas jebkādas izmaiņas.

Šo paskaidrojumu mērķis ir veidot labāku izpratni par konkrētām ES tiesību aktu daļām PVN jomā. Tos sagatavoja Komisijas dienesti, un, kā norādīts pirmajā lapā minētajā atrunā, tie nav juridiski saistoši.

Šie paskaidrojumi nav izsmeļoši. Tāpēc, lai gan tie sniedz detalizētu informāciju vairākos jautājumos, ir iespējams, ka daži elementi šajā dokumentā nav iekļauti.

Katram paskaidrojumu lietotājam, kuru interesē kāds konkrēts temats, ir ieteicams izlasīt visu nodaļu, kas attiecas uz interesējošo tematu.

- **Kāpēc vajadzīgi paskaidrojumi?**

Īpašais režīms mazajiem uzņēmumiem (“MVU režīms”) dod iespēju mazajiem uzņēmumiem pārdot preces un pakalpojumus saviem klientiem, neiekasējot PVN (atbrīvojums no PVN), un izmantot dažus vienkāršojumus attiecībā uz to atbilstības nodrošināšanas un rēķinu sagatavošanas pienākumiem. Šis režīms ir fakultatīvs, tāpēc mazie uzņēmumi var nolemt to piemērot – ar nosacījumu, ka tie atbilst režīma nosacījumiem, – vai arī ievērot standarta PVN noteikumus un iekasēt PVN no saviem klientiem.

Šie paskaidrojumi ir vajadzīgi, jo tika grozīti esošie MVU režīma piemērošanas noteikumi. Jaunos noteikumus piemēros no 2025. gada 1. janvāra. Šo paskaidrojumu mērķis ir izskaidrot MVU režīma darbību saskaņā ar jaunajiem noteikumiem un sniegt **labāku izpratni par ES līmenī pieņemtajiem tiesību aktiem**, jo īpaši [Padomes Direktīvu \(ES\) 2020/285](#), ar ko groza Padomes Direktīvu 2006/112/EK (PVN direktīva) un Regulu (ES) Nr. 904/2010 par administratīvu sadarbību.

- **Kāda informācija šajos paskaidrojumos ir sniegta?**

“Paskaidrojumi” ir uzskatāmi par **norādījumu instrumentu**, ko var izmantot, lai precizētu jauno noteikumu praktisko piemērošanu attiecībā uz īpašo režīmu mazajiem uzņēmumiem. Paskaidrojumos ir izskaidroti noteikumi, kas piemērojami no 2025. gada 1. janvāra, aptverot gan tos spēkā esošos noteikumus, kurus turpinās piemērot pēc 2025. gada 1. janvāra, gan jaunos noteikumus.

Ja vien nav norādīts citādi, atsauces uz PVN direktīvas pantiem ir atsauces uz pantiem, kas piemērojami no 2025. gada 1. janvāra.

Šajos paskaidrojumos cita starpā atradīsiet atbildes uz tālāk uzskaitītajiem jautājumiem.

- Kas ir MVU režīms un kā tas darbojas?
- Kādas ir atšķirības starp MVU režīmu un PVN standarta režīmu?
- Ja es jau piemēroju MVU režīmu savā dalībvalstī, kas manā gadījumā mainīsies no 2025. gada 1. janvāra?
- Ja es nepiemēroju MVU režīmu, bet vēlos to darīt savā dalībvalstī no 2025. gada 1. janvāra, kas man būtu jādara?
- Kas ir “pārrobežu” MVU režīms un kādi ir nosacījumi tā piemērošanai?
- Ja es vairs nevēlos piemērot MVU režīmu, kas man būtu jādara?
- Ja es piemēroju vienas pieturas aģentūras (VPA) pieeju, kas manā gadījumā mainīsies?

- **Paskaidrojumu raksturojums**

Paskaidrojumi ir kopīga darba rezultāts. Lai gan tos ir sniedzis Eiropas Komisijas Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts (TAXUD ĢD), tas ir apspriedies gan ar dalībvalstīm (PVN nākotnes attīstības grupā), gan ar uzņēmumiem (PVN ekspertu grupā).

Paskaidrojumi nav juridiski saistoši. Paskaidrojumi nav oficiāls Eiropas Komisijas viedokļa atspoguļojums, un Eiropas Komisijai nav saistoši nekādi šajā dokumentā paustie viedokļi.

Šie paskaidrojumi neaizstāj PVN komitejas pamatnostādnes, kam ir cita funkcija. Turklāt atšķiras arī to raksturs – paskaidrojumi atspoguļo TAXUD ĢD viedokļus, savukārt PVN komitejas pamatnostādnes ir apstiprinājusi PVN komiteja, kas ir padomdevēja komiteja, kuru veido dalībvalstu un Komisijas pārstāvji. Tomēr vairākas pamatnostādnes attiecībā uz īpašo režīmu mazajiem uzņēmumiem, kuras PVN komiteja šo paskaidrojumu publicēšanas laikā jau bija apstiprinājusi, ir iekļautas šajā dokumentā, lai sniegtu visu pieejamo informāciju par attiecīgo tematu.

Valstu nodokļu administrācijas var arī izdot savus norādījumus par jauno PVN noteikumu piemērošanu attiecībā uz īpašo režīmu mazajiem uzņēmumiem.

Tie tiek pilnveidoti. Šie paskaidrojumi nav gala rezultāts, tie atspoguļo situāciju noteiktā laikā atbilstīgi tobrīd pieejamajām zināšanām un pieredzei.

Satura rādītājs

Saturs

Satura rādītājs	4
Attēlu saraksts	7
Saīsinājumi	9
Glosārijs	10
Kopsavilkums	13
1. Ievads	15
1.1. PVN standarta režīma pamatfunkcijas	15
1.2. Īpašais režīms mazajiem uzņēmumiem	16
1.2.1. Par jēdzienu “mazais uzņēmums”	16
1.2.2. Atbrīvojums no PVN un PVN atskaitīšana	16
1.2.3. Fakultatīva piemērošana	17
1.2.4. Mazāks atbilstības nodrošināšanas darba apjoms.....	18
1.3. MVU režīma pārskatīšanas iemesls.....	18
1.4. Jaunā MVU režīma stūrakmens – tā teritoriālās darbības jomas paplašināšana	20
1.5. Jaunais MVU režīms – divi piemērošanas līmeņi	21
1.5.1. Iekšzemes līmenis.....	21
1.5.2. Pārrobežu līmenis.....	22
1.6. Attiecīgie tiesību akti.....	24
2. Jaunā MVU režīma galvenās iezīmes	25
2.1. Uzņēmējdarbības veikšanas jēdziens (šajā dokumentā dēvēts par iedibināšanas jēdzienu).....	25
2.1.1. Uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts (<i>MSEST</i>) (šajā dokumentā dēvēta par iedibināšanas dalībvalsti (<i>IDV</i>)).....	25
2.1.2. Situācija saistībā ar ES mazo uzņēmumu pastāvīgām iestādēm un reģistrāciju PVN nolūkā	26
2.1.3. Trešo valstu mazo uzņēmumu stāvoklis.....	27
2.2. Piemērošanas joma	28
2.2.1. Aptvertie darījumi	28
2.2.2. Izslēgtie darījumi	29

2.2.3.	Kas prevalē – MVU režīms vai PVN standarta režīms?	30
2.3.	Valsts gada robežvērtība attiecībā pret nozares robežvērtībām	35
2.4.	Gada apgrozījuma aprēķināšana	35
3.	MVU “iekšzemes” režīms	39
3.1.	Šī režīma piemērošanas nosacījumi	39
3.1.1.	Uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts (šajā dokumentā dēvēta par iedibināšanas dalībvalsti)	39
3.1.2.	Aptvertie darījumi	40
3.1.3.	Valsts gada robežvērtība attiecībā pret nozares robežvērtībām	40
3.2.	Saskaņā ar šo režīmu paredzētie vienkāršojumi	42
3.2.1.	Reģistrēšanās	42
3.2.2.	PVN deklarācijas	43
3.2.3.	Uzskaitē	43
3.2.4.	Rēķini	43
3.2.5.	Citi administratīvie pienākumi	44
3.3.	Izstāšanās no režīma	44
3.3.1.	Pāreja uz MVU pārrobežu režīmu	44
3.3.2.	Saimnieciskās darbības veikšanas vietas pārceļšana	45
3.3.3.	Brīvprātīga piemērošanas izbeigšana	45
3.3.4.	Izslēgšana	45
3.3.5.	Izslēgšanas periods	51
4.	MVU “pārrobežu” režīms	53
4.1.	Gada apgrozījums Savienībā – atbilstības pārbaude	54
4.2.	Valsts gada robežvērtība	56
4.3.	Iepriekšējs paziņojums	62
4.3.1.	Saturs	63
4.3.2.	Paziņojumā norādāmās summas	66
4.3.3.	Iepriekšējā paziņojuma aizpildīšana: gada apgrozījums un robežvērtības	67
4.3.4.	Valoda	70
4.3.5.	Valūta	70
4.4.	Vienotais individuālais identifikācijas numurs (EX numurs)	71
4.5.	Reģistrācijas procedūra	72
4.5.1.	Laikposms	72
4.5.2.	Sākuma datums	74
4.6.	Iepriekšēja paziņojuma atjauninājumi	75

4.6.1.	Izmaiņas informācijā par MVU	76
4.6.2.	Attiecināšana uz papildu dalībvalsti(-īm)	76
4.6.3.	Būtiskas kļūdas, kas konstatētas pirms EX numura piešķiršanas	76
4.6.4.	Labojumi un kļūdas, kas konstatētas pēc EX numura piešķiršanas.....	77
4.7.	Ceturkšņa pārskats.....	77
4.7.1.	Iekļaujamās vērtības.....	80
4.7.2.	Īpašs gadījums – pirmais ceturkšņa pārskats	80
4.7.3.	Īpašs gadījums – gada apgrozījuma Savienībā robežvērtības pārsniegums: nobeiguma pārskats	81
4.7.4.	Labojumi	83
4.7.5.	Citi vienkāršoti pienākumi	83
4.7.6.	Saistību nepildīšanas sekas.....	84
4.8.	Izstāšanās no MVU pārrobežu režīma.....	85
4.8.1.	Brīvprātīga piemērošanas izbeigšana	85
4.8.2.	Izslēgšana.....	86
4.9.	Pārsūdzības	93
5.	PVN priekšnodokļa atskaitīšana	94
5.1.	MVU iekšzemes režīms	94
5.2.	MVU pārrobežu režīms	95
6.	Mijiedarbība ar PVN standarta režīmu	101
6.1.	Darījumi, kuru dēļ nepieciešama reģistrācija PVN nolūkā	101
6.2.	Darījumi, kas izslēgti no MVU režīma.....	103
7.	Mijiedarbība ar citiem īpašajiem režīmiem	104
7.1.	MVU un vienas pieturas aģentūras (VPA) režīma mijiedarbība	104
7.1.1.	MVU un Savienības VPA režīmi: iespējamā līdzāspastāvēšana	104
7.1.2.	Preču un TAE pakalpojumu tālpārdošana patērētājiem: preču piegādes / pakalpojumu sniegšanas vieta.....	105
7.1.3.	MVU un Savienības VPA režīmi: gadījumu scenāriji	108
7.2.	MVU režīma un importa vienas pieturas aģentūras (IVPA) mijiedarbība	112
7.3.	MVU režīms un vienotas likmes režīms lauksaimniekiem	112
7.4.	MVU režīms, ceļojumu aģentūru režīms un lietotu preču režīms	113
7.5.	MVU režīms un ieguldījumu zelta režīms.....	113
8.	Naudas līdzekļu uzskaitē	114
	Pielikums – Diferencēta nodokļa atvieglojuma darbība	115

Attēlu saraksts

1. attēls.	PVN iekasēšana saskaņā ar PVN standarta režīmu	15
2. attēls.	MVU režīma pamatmehānisms	17
3. attēls.	Nodokļa uzlikšanas vieta: izcelsmes valsts un galamērķa valsts	19
4. attēls.	MVU režīma teritoriālā darbības joma līdz 2024. gada 31. decembrim	20
5. attēls.	MVU režīma teritoriālā darbības joma no 2025. gada 1. janvāra	21
6. attēls.	MVU režīma iekšzemes piemērošanas līmenis	22
7. attēls.	MVU režīma pārrobežu piemērošanas līmenis – A1 scenārijs	22
8. attēls.	MVU režīma pārrobežu piemērošanas līmenis – A2 scenārijs	23
9. attēls.	MVU režīma pārrobežu piemērošanas līmenis – B scenārijs	23
10. attēls.	Iedibināšanas vieta MVU režīma kontekstā	26
11. attēls.	Atbrīvojums no PVN B2B preču piegādēm uz citu dalībvalsti	31
12. attēls.	Pakalpojumu sniegšana komerc klientam, kas atrodas citā dalībvalstī	32
13. attēls.	Preču tālpārdošana galapatērētājiem	33
14. attēls.	Tādu preču piegādes, kuras transportē vai nosūta ārpus ES	34
15. attēls.	Gada apgrozījuma aprēķināšana – kopsavilkuma tabula	38
16. attēls.	Valsts gada robežvērtība – iepriekšējais un kārtējais kalendārais gads	41
17. attēls.	Valsts gada robežvērtība – kārtējais kalendārais gads un divi iepriekšējie kalendārie gadi	42
18. attēls.	Pārejas perioda piemērošana – A piemērs	47
19. attēls.	Pārejas perioda piemērošana – B piemērs	48
20. attēls.	Diena, kurā notiek izslēgšana no MVU režīma – A scenārijs	49
21. attēls.	Diena, kurā notiek izslēgšana no MVU režīma – B scenārijs	50
22. attēls.	Diena, kurā notiek izslēgšana no MVU režīma – C scenārijs	51
23. attēls.	Izslēgšanas periods vienu kalendāro gadu	52
24. attēls.	Izslēgšanas periods divus kalendāros gadus	52
25. attēls.	Gada apgrozījuma Savienībā garantijas piemērošana – A scenārijs	55
26. attēls.	Gada apgrozījuma Savienībā garantijas piemērošana – B scenārijs	55
27. attēls.	Gada apgrozījuma Savienībā garantijas piemērošana – C scenārijs	56
28. attēls.	Valsts gada robežvērtības piemērošana – A scenārijs	57
29. attēls.	Valsts gada robežvērtības piemērošana – B scenārijs	58
30. attēls.	Valsts gada robežvērtības piemērošana – C scenārijs	59

31. attēls.	Valsts gada robežvērtības piemērošana – D scenārijs	60
32. attēls.	Valsts gada robežvērtības piemērošana – E scenārijs	61
33. attēls.	IDV – vienots kontaktpunkts starp MVU un pārējām dalībvalstīm	62
34. attēls.	Iepriekšējs paziņojums – viena valsts robežvērtība	68
35. attēls.	Iepriekšējs paziņojums – dažādas nozares robežvērtības, 1. scenārijs	69
36. attēls.	Iepriekšējs paziņojums – dažādas nozares robežvērtības, 2. scenārijs	69
37. attēls.	Iepriekšējais paziņojums – valsts valūta, kas nav euro	71
38. attēls.	Vienotais individuālais “EX” identifikācijas numurs	72
39. attēls.	Parastās reģistrācijas procedūras hronoloģisks pārskats	74
40. attēls.	Sākuma datums	75
41. attēls.	Pārskata periodi un iesniegšanas termiņš	78
42. attēls.	Ceturkšņa pārskats – ziņošanas piemērs	79
43. attēls.	Izslēgšana – Savienības gada robežvērtības pārsniegšana	88
44. attēls.	Izslēgšanas periods gada apgrozījuma Savienībā robežvērtības pārsniegšanas gadījumā	89
45. attēls.	Izslēgšana – valsts gada robežvērtības pārsniegšana	90
46. attēls.	Izslēgšanas periods vienu kalendāro gadu	91
47. attēls.	Izslēgšanas periods divus kalendāros gadus	92
48. attēls.	MVU iekšzemes režīms un tiesības atskaitīt PVN	94
49. attēls.	MVU pārrobežu režīms un PVN atskaitīšana – A scenārijs	95
50. attēls.	MVU režīms un PVN atskaitīšana – B scenārijs	96
51. attēls.	MVU režīms un PVN atskaitīšana – C scenārijs	97
52. attēls.	MVU pārrobežu režīms un PVN atskaitīšana – D scenārijs	98
53. attēls.	MVU pārrobežu režīms un PVN atskaitīšana – E scenārijs	99
54. attēls.	MVU pārrobežu režīms un PVN atskaitīšana – F scenārijs	100
55. attēls.	MVU un VPA režīmi	105
56. attēls.	Preču un TAE pakalpojumu tālpārdošana galapatērētājiem	108
57. attēls.	PVN standarta režīms attiecībā pret naudas līdzekļu uzskaiti	114

Saīsinājumi

ADV	Atbrīvojuma dalībvalsts
B2B	Uzņēmumu darījumi ar uzņēmumiem
B2C	Uzņēmumu darījumi ar patērētājiem
DV	Dalībvalsts
ES	Eiropas Savienība
EST	Eiropas Savienības Tiesa
IDV	Uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts (šajā dokumentā dēvēta par iedibināšanas dalībvalsti)
IVPA	Importa vienas pieturas aģentūra
MVU	Mazais uzņēmums
MVU režīms	Īpašs režīms mazajiem uzņēmumiem
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
PVN direktīva	Padomes Direktīva 2006/112/EK
PVN īstenošanas regula	Padomes Īstenošanas regula (ES) Nr. 282/2011
VPA	Vienas pieturas aģentūra

Glosārijs

“Atbrīvojuma dalībvalsts (ADV)” ir jebkura dalībvalsts, kas nav iedibināšanas dalībvalsts un kurā mazajam uzņēmumam ir tiesības uz atbrīvojumu saskaņā ar MVU režīmu attiecībā uz tā preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanu.

“Darba dienas” ir visas dienas, izņemot svētku dienas, svētdienas un sestdienas, saskaņā ar 2. panta 2. punktu Padomes 1971. gada 3. jūnija [Regulā \(EEK, Euratom\) Nr. 1182/71](#), ar ko nosaka laikposmiem, datumiem un termiņiem piemērojamus noteikumus.

“EX numurs” ir vienotais individuālais identifikācijas numurs ar sufiksu “EX” ⁽¹⁾, ar kuru iedibināšanas dalībvalsts identificē nodokļa maksātāju, kas vēlas izmantot pārrobežu atbrīvojumu.

“Gada apgrozījums dalībvalstī” ir mazā uzņēmuma attiecīgajā dalībvalstī kalendārā gada laikā piegādāto preču un sniegto pakalpojumu gada kopējā vērtība bez PVN.

“Gada apgrozījums Savienībā” ir mazā uzņēmuma Kopienas teritorijā kalendārā gada laikā piegādāto preču un sniegto pakalpojumu gada kopējā vērtība bez PVN.

“Uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts (MSEST) (šajā dokumentā dēvēta par iedibināšanas dalībvalsti (IDV))” ir dalībvalsts, kurā ir iedibināts mazais uzņēmums, kas ir tiesīgs saņemt atbrīvojumu attiecībā uz tā preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar MVU režīmu ⁽²⁾; tā ir dalībvalsts, kurā tiek veiktas attiecīgā mazā uzņēmuma centrālās pārvaldes funkcijas vai – fiziskas personas gadījumā – kurā ir minētās personas pastāvīgā adrese ⁽³⁾.

“Uzņēmējdarbības veikšanas vieta (šajā dokumentā dēvēta par iedibināšanas vietu)” ir vieta, kur mazais uzņēmējs veic savu saimniecisko darbību. Fiziskas personas iedibināšanas vieta ir tās pastāvīgā adrese.

“Iekšzemes atbrīvojums” ir atbrīvojums, kas piešķirts nodokļa maksātājam, kurš ir iedibināts dalībvalstī, kurā maksājams PVN ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ PVN direktīvas 284. panta 3. punkts.

⁽²⁾ Lai noteiktu, kas ir nepieciešams, lai uzņēmumu uzskatītu par iedibinātu kādā dalībvalstī, sk. arī [pamatnostādnes](#), kas izriet no 2023. gada 20. novembra 123. sanāksmes – dokuments A – Taxud.c.1(2024)794997 – darba dokuments Nr. 1075 (295. lpp.).

⁽³⁾ Lai noteiktu, kas ir nepieciešams, lai uzņēmumu uzskatītu par iedibinātu kādā dalībvalstī, sk. arī [pamatnostādnes](#), kas izriet no 2023. gada 20. novembra 123. sanāksmes – dokuments A – Taxud.c.1(2024)794997 – darba dokuments Nr. 1075 (295. lpp.).

⁽⁴⁾ PVN direktīvas 284. panta 1. punkts.

“Ienākošie darījumi” ir preču un pakalpojumu iekšzemes iepirkumi (arī tie, kuriem piemēro apgrieztās maksāšanas sistēmu), preču iegāde no citas dalībvalsts, pakalpojumu iegāde no piegādātāja, kas ir iedibināts citā dalībvalstī, preču imports un pakalpojumu iegāde no trešām valstīm.

“Izejošie darījumi” ir preču piegādes un pakalpojumu sniegšana iekšzemē, preču pārrobežu piegāde un pakalpojumu pārrobežu sniegšana, preču eksports un pakalpojumu sniegšana klientiem, kas ir iedibināti trešās valstīs.

“Kopienas teritorija” ir dalībvalstu teritorijas, kas definētas PVN direktīvas II sadaļas 5. pantā.

Termins **“mazais uzņēmums”** ietver fiziskas personas, kas veic saimniecisko darbību, uzņēmējus, juridiskas personas u. c.

“MVU iekšzemes režīms” ir MVU režīms, ko piemēro tikai iedibināšanas dalībvalstī.

“MVU pārrobežu režīms” ir mazajiem uzņēmumiem paredzētā īpašā režīma līmenis, kas attiecas uz režīma piemērošanu vai nu tikai dalībvalstīs, kas nav iedibināšanas dalībvalsts ⁽⁵⁾, vai arī gan iedibināšanas dalībvalstī, gan citās dalībvalstīs.

“MVU režīms” ir īpašs režīms mazajiem uzņēmumiem, kā noteikts PVN direktīvas XII sadaļas 1. nodaļā ⁽⁶⁾.

“No nodokļa atbrīvots mazais uzņēmums” šā īpašā režīma kontekstā ir individuālais komersants vai uzņēmums, kas gūst labumu no PVN atbrīvojuma saskaņā ar MVU režīmu dalībvalstī, kurā PVN būtu maksājams saskaņā ar PVN standarta režīmu.

Termins **“nozares robežvērtības”** apzīmē situāciju, kad dalībvalsts piemēro vairāk nekā vienu valsts gada robežvērtību. Nozares robežvērtības ir dalībvalsts noteiktas gada apgrozījuma robežvērtības, kuras nepārsniedzot, mazais uzņēmums var būt tiesīgs piemērot MVU režīmu un tam var piešķirt atbrīvojumu no PVN. Neviena no nozares robežvērtībām nedrīkst pārsniegt 85 000 EUR (vai līdzvērtīgu summu attiecīgās valsts valūtā).

“Pakalpojumu tālpārdošana” ir pakalpojumu sniegšana, ko pakalpojumu sniedzējs, kurš ir iedibināts vienā dalībvalstī, sniedz galapatērētājiem, kas atrodas citā(-ās) dalībvalstī(-īs).

⁽⁵⁾ PVN direktīvas 284. panta 2. punkts.

⁽⁶⁾ Visas atsauces uz noteikumiem, kas reglamentē MVU režīmu, kuri minēti šajos paskaidrojumos, uzskata par atsaucēm uz noteikumiem to redakcijā no 2025. gada 1. janvāra.

“Pārrobežu atbrīvojums” ir atbrīvojums, ko piešķir saskaņā ar MVU pārrobežu režīmu (7).

“Pārrobežu preču piegādes un pakalpojumu sniegšana” ir preču piegādes un pakalpojumu sniegšana, ja piegādātājs atrodas vienā dalībvalstī un PVN par šīm piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu ir maksājams citā dalībvalstī.

“Preču eksports” ir preču piegādes, ja preces transportē no dalībvalsts uz trešo valsti.

“Preču piegādes ES iekšienē” ir tādu preču piegādes, kas tiek transportētas no vienas dalībvalsts uz citu.

“Preču tālpārdošana” ir preču piegādes, ko piegādātājs, kurš ir iedibināts vienā dalībvalstī, veic galapatērētājiem, kas atrodas citā(-ās) dalībvalstī(-īs).

“PVN standarta režīms” ir parastie PVN noteikumi, kas izklāstīti PVN direktīvā.

“Savienības gada robežvērtība” ir noteikta 100 000 EUR apmērā, un MVU pārrobežu režīmu ir tiesīgi piemērot tikai tie mazie uzņēmumi, kuru gada apgrozījums Savienībā nepārsniedz Savienības robežvērtību. Savienības gada robežvērtība nodrošina, ka labumu no pārrobežu atbrīvojuma var gūt tikai mazie uzņēmumi.

“Valsts gada robežvērtība” ir maksimālā robežvērtība, ko dalībvalsts noteikusi PVN atbrīvojuma piemērošanai saskaņā ar MVU režīmu. Valsts gada robežvērtība nedrīkst pārsniegt 85 000 EUR (vai līdzvērtīgu summu attiecīgās valsts valūtā).

“Vindzoras regulējuma noteikumi” ir noteikumi, ko pieņēmusi Apvienotā komiteja, kura izveidota ar Līgumu par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas, kā noteikts tās 2023. gada 24. marta Lēmumā Nr. 1/2023, ar kuru paredz noteikumus saistībā ar Vindzoras regulējumu [2023/819].

(7) PVN direktīvas 284. panta 2. punkts.

Kopsavilkums

Vispārīgi apsvērumi

- MVU režīms ir īpašs PVN režīms, kas ļauj mazajiem uzņēmumiem neiekasēt PVN par savām preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanu un tādējādi mazina attiecīgās PVN saistības. Tomēr atbrīvojums no PVN nozīmē to, ka tiek zaudētas tiesības atskaitīt priekšnodokli par preču un pakalpojumu pirkumiem, kas saistīti ar piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem, kuri atbrīvoti no PVN.
- MVU režīms ir fakultatīvs un pastāv gandrīz visās dalībvalstīs.
- Līdz 2024. gada 31. decembrim MVU režīms ir pieejams tikai mazajiem uzņēmumiem, kas ir iedibināti dalībvalstī, kurā maksājams PVN (MVU režīma piemērošana iekšzemē). Pārceļot preču piegāžu un pakalpojumu sniegšanas aplikšanu ar nodokļiem no izcelsmes vietas uz galamērķa vietu, tika radīta zināma nevienlīdzība starp mazajiem uzņēmumiem, kas ir iedibināti kādā dalībvalstī, un mazajiem uzņēmumiem, kas nav iedibināti tajā pašā dalībvalstī. Lai visiem mazajiem uzņēmumiem nodrošinātu vienlīdzīgus apstākļus, ir pārskatīti MVU režīma noteikumi un ir izveidoti daži jauni kopīgi noteikumi.
- Tāpēc no 2025. gada 1. janvāra MVU režīms ir pieejams arī mazajiem uzņēmumiem, kas nav iedibināti dalībvalstī, kurā maksājams PVN (MVU režīma pārrobežu piemērošana). Joprojām ir spēkā MVU režīma piemērošana iekšzemē. MVU režīms ir pieejams tikai Eiropas Savienībā iedibinātiem mazajiem uzņēmumiem.
- MVU režīms un Savienības vienas pieturas aģentūras (VPA) režīms ir saderīgi un var pastāvēt līdzās.

MVU iekšzemes režīms

- Lai piemērotu MVU iekšzemes režīmu, mazā uzņēmuma gada apgrozījums nedrīkst pārsniegt valsts gada robežvērtību vai piemērojamo nozares robežvērtību, ko noteikusi iedibināšanas dalībvalsts (IDV). Šī robežvērtība nedrīkst pārsniegt 85 000 EUR.
 - Ja mazais uzņēmums piemēro tikai MVU iekšzemes režīmu, tam jāsaazinās ar iedibināšanas dalībvalsti, lai iegūtu informāciju par savām PVN saistībām (reģistrācija, PVN deklarācija u. c.), ja tādas ir, jo katrai dalībvalstij ir atļauts paredzēt savus noteikumus un atbrīvot mazos uzņēmumus no vienas vai vairākām šādām PVN saistībām.
-

- Ja MVU vēlas piemērot MVU režīmu gan dalībvalstī, kurā tas ir iedibināts, gan vienā vai vairākās citās dalībvalstīs, tam būs jāpiemēro noteikumi, kas paredzēti MVU pārrobežu režīmam.

MVU pārrobežu režīms

- Lai varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu, MVU kopējais gada apgrozījums 27 dalībvalstīs nedrīkst pārsniegt Savienības gada robežvērtību, kas noteikta 100 000 EUR apmērā, vai līdzvērtīgu summu valsts valūtā.
 - Turklāt MVU gada apgrozījums katrā dalībvalstī, kurā tas vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu, nedrīkst pārsniegt valsts gada robežvērtību vai piemērojamo nozares robežvērtību, kas piemērojama katrā no attiecīgajām valstīm.
 - Lai pieprasītu piekļuvi MVU pārrobežu režīmam, MVU savā IDV ir jāiesniedz tikai viens iepriekšējs paziņojums. IDV darbojas kā kontaktpunkts starp mazo uzņēmumu un citu(-ām) dalībvalsti(-īm).
 - Mazā uzņēmuma PVN saistības ir vienkāršotas – lai ziņotu par MVU apgrozījumu 27 dalībvalstīs, IDV jāiesniedz viens ceturkšņa pārskats. MVU ir atļauts sagatavot vienkāršotus rēķinus.
 - MVU var brīvprātīgi izstāties no MVU pārrobežu režīma vienā vai vairākās dalībvalstīs.
 - MVU tiek izslēgts no MVU pārrobežu režīma visās dalībvalstīs, ja tā gada apgrozījums Savienībā pārsniedz 100 000 EUR. Pat ja MVU nepārsniedz gada apgrozījuma Savienībā robežvērtību (100 000 EUR), MVU tiek izslēgts vienā vai vairākās atbrīvojuma dalībvalstīs (ADV), ja un kad tā gada apgrozījums vienā vai vairākās ADV pārsniedz šo ADV noteikto valsts gada robežvērtību (vai beidzas pārejas periods).
 - Izslēgšanai no MVU pārrobežu režīma nevajadzētu liegt mazajiem uzņēmumiem piemērot MVU iekšzemes režīmu, ja vien tie atbilst to IDV nosacījumiem.
 - Ir iespējama MVU un VPA režīmu līdzāspastāvēšana. Mazais uzņēmums var piemērot MVU režīmu dažās dalībvalstīs (ieskaitot IDV) un VPA režīmu citās dalībvalstīs (bet VPA nevar piemērot IDV). Ja mazais uzņēmums ir izslēgts no MVU pārrobežu režīma vienā vai vairākās dalībvalstīs, tas attiecībā uz šo dalībvalsti / šīm dalībvalstīm var piemērot vienas pieturas aģentūras režīmu.
-

1. Ievads

Paskaidrojumos ir atsauce uz **noteikumiem, kas piemērojami no 2025. gada 1. janvāra**; šī atsauce aptver gan tos **spēkā esošos noteikumus**, kuri tiks piemēroti arī turpmāk, gan visus **jaunos noteikumus**.

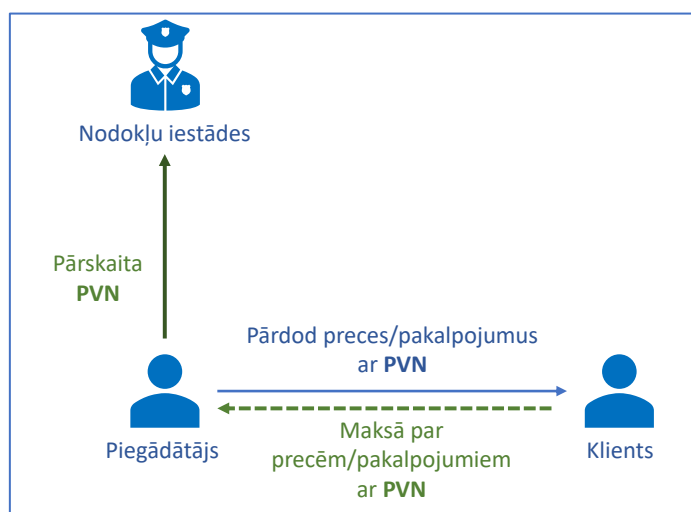
Šajā iedaļā ir sniegtas atbildes uz tālāk uzskaitītajiem jautājumiem.

- a) Īsos vārdos – kā darbojas PVN standarta režīms?
- b) Kas ir īpašais režīms mazajiem uzņēmumiem (“MVU režīms”)?
- c) Kāpēc jāmaina MVU režīma noteikumi?

1.1. PVN standarta režīma pamatfunkcijas

Parasti uzņēmumam, kas pārdod preces un/vai pakalpojumus (tālāk tekstā – “piegādātājs”), no sava klienta ir jāiekasē PVN. Pircējs maksā PVN piegādātājam, un tas šo PVN pārskaita nodokļu iestādēm. Principā **PVN iekasēšana no klientiem dod piegādātājam tiesības atskaitīt PVN**, kas samaksāts par tādu preču un pakalpojumu iegādi, kurus izmanto šādu ar nodokli apliekamu piegāžu veikšanai vai pakalpojumu sniegšanai ⁽⁸⁾.

Nākamajā attēlā vispārējās shēmas veidā ir atainots tas, kā saskaņā ar PVN standarta režīmu piegādātājs iekasē PVN no sava klienta nodokļu iestāžu vārdā.

1. attēls. PVN iekasēšana saskaņā ar PVN standarta režīmu

⁽⁸⁾ PVN direktīvas 168. pants.

Lai palīdzētu nodokļu iestādēm iekasēt PVN, PVN direktīvā⁽⁹⁾ ir paredzēti vairāki noteikumi, kas uzņēmumiem jāievēro (piemēram, reģistrācija PVN nolūkā, rēķinu sagatavošana, uzskaitē un ziņošana). Ievērojot šos noteikumus, mazajiem uzņēmumiem (tālāk tekstā – “MVU”) atbilstības nodrošināšanas izmaksas ir proporcionāli augstākas nekā lielajiem uzņēmumiem, jo tiem pieejamie resursi ir ierobežotāki un valstu PVN sistēmas ir sarežģītas un atšķirīgas.

1.2. Īpašais režīms mazajiem uzņēmumiem

Īpašais režīms mazajiem uzņēmumiem (tālāk tekstā – “MVU režīms”), kas noteikts PVN direktīvas XII sadaļas 1. nodaļā, ir paredzēts, lai mazinātu atbilstības nodrošināšanas slogu MVU darījumos ar PVN, piemērojot **atbrīvojumu no PVN** preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, kā rezultātā tiek **samazināts atbilstības nodrošināšanas darba apjoms**.

1.2.1. Par jēdzienu “mazais uzņēmums”

MVU režīms ir paredzēts mazajiem uzņēmumiem. Šo paskaidrojumu kontekstā mazie uzņēmumi ir jebkura persona, kas ir PVN maksātājs⁽¹⁰⁾, neatkarīgi no tās veida (pašnodarbinātie, ārštata darbinieki, jaunuzņēmumi, kapitālsabiedrības, fiziskas personas, kas veic saimniecisko darbību, utt.), un kuras gada apgrozījums Eiropas Savienībā nepārsniedz 100 000 EUR (MVU pārrobežu režīms) vai iedibināšanas dalībvalsts noteikto gada robežvērtību vai nozares robežvērtību (MVU iekšzemes režīms).

1.2.2. Atbrīvojums no PVN un PVN atskaitīšana

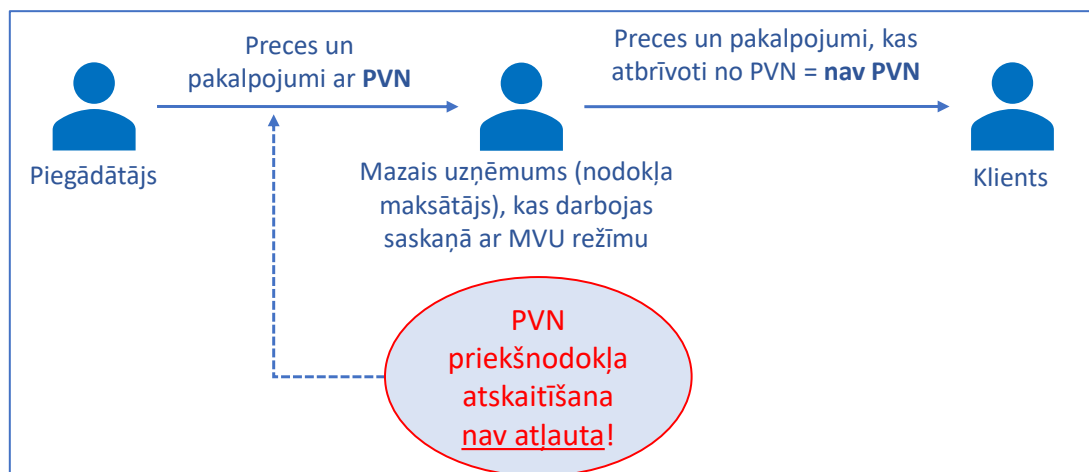
Saskaņā ar MVU režīmu mazais uzņēmums var **piemērot atbrīvojumu no PVN⁽¹¹⁾ preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanai** saviem klientiem – uzņēmumiem un/vai galapatērētājiem – ar nosacījumu, ka tā gada apgrozījums nepārsniedz konkrētu gada robežvērtību, ko noteikušas attiecīgās dalībvalstis. Atbrīvojums no PVN nozīmē, ka mazais uzņēmums **neiekasē PVN no saviem klientiem**. Tomēr, kā parādīts 2. attēlā, saskaņā ar MVU režīmu piemērojama atbrīvojums no PVN vienlaikus nozīmē arī to, ka

⁽⁹⁾ Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.).

⁽¹⁰⁾ PVN direktīvas III sadaļa.

⁽¹¹⁾ PVN direktīvas 284. pants. Diferencēto nodokļu atvieglojumu no 2025. gada 1. janvāra vairs nepiemēro.

mazajam uzņēmumam **nav atļauts atskaitīt PVN priekšnodokli** ⁽¹²⁾, kas samaksāts par preču un pakalpojumu pirkumiem, kurus tas izmanto, lai veiktu šīs no PVN atbrīvotās piegādes vai sniegtu šos no PVN atbrīvotos pakalpojumus.

2. attēls. MVU režīma pamatmehānisms

1.2.3. Fakultatīva piemērošana

MVU režīma piemērošana ir fakultatīva gan dalībvalstīm, gan mazajiem uzņēmumiem.

Tas nozīmē, ka **dalībvalstis var izvēlēties**, vai savos valsts tiesību aktos ieviest vai neievieš MVU režīmu. Ja kāda dalībvalsts (DV Nr. 1) izvēlas īstenot šo režīmu attiecībā uz mazajiem uzņēmumiem, kas ir iedibināti tās jurisdikcijā (“iekšzemes atbrīvojums”), tai ir pienākums paplašināt atbrīvojuma no PVN piemērošanu, attiecinot to arī uz mazajiem uzņēmumiem, kas atbilst attiecīgajām prasībām un ir iedibināti citā dalībvalstī (“pārrobežu atbrīvojums”) un kas vēlas piemērot atbrīvojumu DV Nr. 1. Ja cita dalībvalsts (DV Nr. 2) neīsteno MVU režīmu, neviens MVU – ne šajā dalībvalstī iedibināts MVU, ne citā dalībvalstī iedibināts MVU – nevar piemērot MVU režīmu DV Nr. 2.

Ja dalībvalsts izvēlas neīstenot MVU režīmu savā jurisdikcijā, tā joprojām būs iedibināšanas dalībvalsts (IDV) un darbosies kā kontaktpunkts starp MVU, kas ir iedibināts tās jurisdikcijā, un jebkuru citu dalībvalsti, kurā šie MVU vēlas piemērot pārrobežu atbrīvojumu (sk. 4. iedaļu).

Režīma fakultatīvais raksturs nozīmē, ka **jebkurš mazais uzņēmums**, kas atbilst nosacījumiem, **var izvēlēties**, vai piemērot MVU režīmu ⁽¹³⁾ (ja to īsteno dalībvalsts, kurā tas vēlas izmantot atbrīvojumu no PVN), vai arī to nedarīt. Ja mazais uzņēmums nolēm piemērot MVU režīmu, atbrīvojums no PVN attiecas uz visām tā veiktajām preču

⁽¹²⁾ Plašāka informācija par tiesībām atskaitīt PVN ir sniegta 5. iedaļā.

⁽¹³⁾ PVN direktīvas 290. pants.

piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem. Ja tas nolemj nepiemērot MVU režīmu, PVN standarta režīmu automātiski piemēro visām veiktajām preču piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem. Tomēr dalībvalstis var piemērot vienkāršotus PVN noteikumus⁽¹⁴⁾ mazajiem uzņēmumiem, kuri nepiemēro MVU režīmu.

MVU, kas atbilst visiem nosacījumiem, var izvēlēties brīdi, no kura tie piemēros MVU režīmu, neatkarīgi no tā, vai tas ir iekšzemes un/vai pārrobežu režīms. Ja mazais uzņēmums atbilst attiecīgajiem nosacījumiem, tas var piemērot MVU režīmu, jau uzsākot savu saimniecisko darbību. Mazais uzņēmums, kas piemēro PVN standarta režīmu un iekasē PVN no saviem klientiem, var arī nolemt veikt izmaiņas un sākt piemērot atbrīvojumu no PVN savām preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanai. Jebkurā gadījumā mazais uzņēmums, kas vēlas piemērot MVU režīmu, to dara ar nolūku to piemērot pastāvīgi. Tas nozīmē, ka mazais uzņēmums nevar izvēlēties piedalīties MVU režīmā un atteikties no tā, kad vien tas mazajam uzņēmumam ir izdevīgi.

1.2.4. Mazāks atbilstības nodrošināšanas darba apjoms

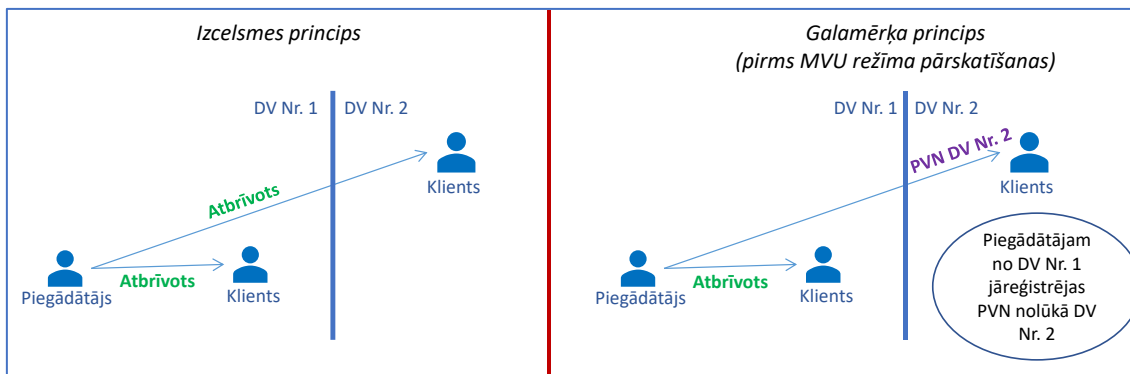
Lai mazinātu administratīvo slogu MVU, ir noteiktas vienkāršotas PVN saistības – tās izklāstītas šo paskaidrojumu nākamajās iedaļās. Dažos gadījumos, kad mazais uzņēmums nolemj piemērot MVU režīmu tikai dalībvalstī, kurā tas ir iedibināts ("iekšzemes" atbrīvojums), minētā dalībvalsts var atbrīvot šo uzņēmumu no visām vai dažām PVN saistībām, piemēram, no pienākuma reģistrēties PVN nolūkā, iesniegt PVN deklarācijas, sagatavot rēķinus, veikt uzskaiti un pildīt citus administratīvos pienākumus⁽¹⁵⁾ (sk. 3. iedaļu). Saskaņā ar MVU pārrobežu režīmu mazais uzņēmums ir atbrīvots arī no dažiem atbilstības nodrošināšanas pienākumiem (sk. 4. iedaļu).

1.3. MVU režīma pārskatīšanas iemesls

MVU režīms tika ieviests 1977. gadā. Tā pārskatīšanas pamatā ir preču piegāžu un pakalpojumu sniegšanas nodokļu uzlikšanas vietas maiņa no **izcelsmes valsts** (valsts, kurā iedibināts piegādātājs) uz **galamērķa valsti** (valsts, kurā preces un pakalpojumi tiek patērēti). Tas attiecībā uz MVU režīma piemērošanu radīja konkurences izkropļojumus starp MVU, kas iedibināti kādā dalībvalstī, un MVU, kas nav iedibināti tajā pašā dalībvalstī. Nākamajā attēlā ir sniegta sīkāka informācija par ietekmi, ko rada nodokļu uzlikšana izcelsmes valstī salīdzinājumā ar galamērķa valsti.

⁽¹⁴⁾ PVN direktīvas 281. pants.

⁽¹⁵⁾ PVN direktīvas 292.b un 292.c pants. Sīkāku informāciju par katrā dalībvalstī piemērojamiem vienkāršojumiem sk. MVU tīmekļa portālā (<https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>).

3. attēls. Nodokļa uzlikšanas vieta: izcelsmes valsts un galamērķa valsts

Izcelsmes princips (attēla kreisā puse)

Pakalpojumu sniegšanas vieta bija dalībvalsts, kur iedibināts piegādātājs, taču piegāde bija apliekama ar nodokli DV Nr. 1. Tāpēc saskaņā ar MVU režīmu atbrīvojumu no PVN varētu piemērot piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti klientiem un/vai galapatērētājiem, kuri atrodas kā DV Nr. 1, tā DV Nr. 2. Tolaik tas nozīmēja, ka tika atvieglotas piegādātāja PVN saistības.

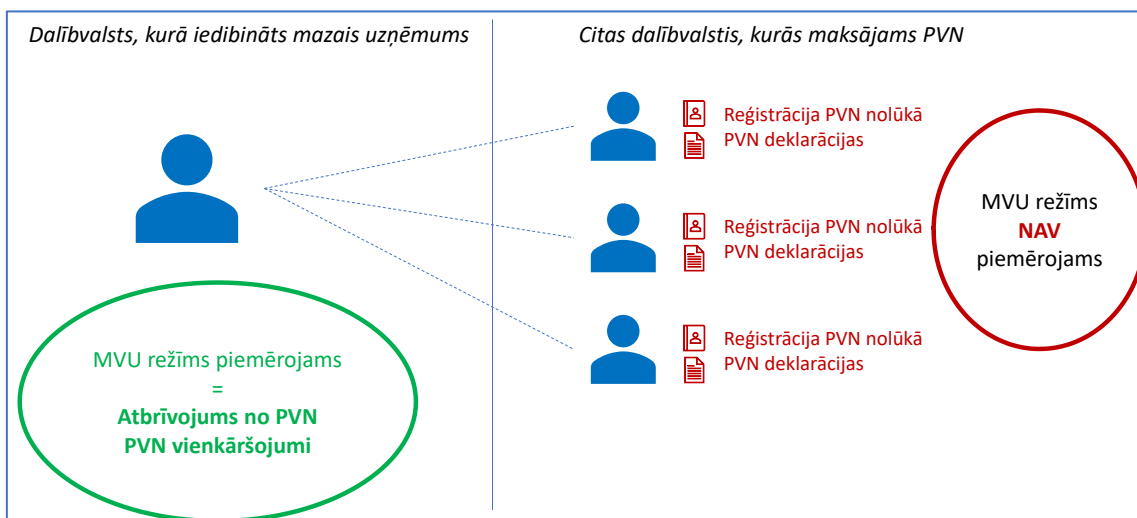
Galamērķa princips pirms MVU režīma pārskatīšanas (attēla labā puse)

Attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu vispārējais noteikums paredz, ka pakalpojumu sniegšanas vieta ir vieta, kur ir iedibināts klients ⁽¹⁶⁾ (galamērķa princips). Līdz 2024. gada 31. decembrim MVU režīmu var piemērot tikai tajā dalībvalstī, kurā iedibināts piegādātājs. Tāpēc līdz tam pakalpojumu sniegšana klientam un/vai galapatērētājam DV Nr. 1 var būt atbrīvota no PVN saskaņā ar MVU režīmu, jo gan piegādātājs, gan klients un/vai patērētājs (kam piemēro galamērķa principu) atrodas DV Nr. 1. Tomēr pakalpojumu sniegšanu klientam un/vai galapatērētājam DV Nr. 2 nevar atbrīvot no PVN, jo MVU režīmu var piemērot tikai tajā dalībvalstī, kurā iedibināts piegādātājs. Saskaņā ar galamērķa principu PVN, ko piemēro pakalpojumu sniegšanai klientam, kurš atrodas DV Nr. 2, ir PVN, ko piemēro DV Nr. 2. Tas nozīmē, ka piegādātājam, lai varētu iekasēt DV Nr. 2 piemērojamo PVN no galapatērētāja un samaksāt to nodokļu iestādēm, ir jāreģistrējas kā PVN maksātājam un jāpilda PVN saistības DV Nr. 2. Tāpēc piegādātāja PVN saistības tika vienkāršotas tikai dalībvalstī, kurā tas ir iedibināts, bet ne citās dalībvalstīs, kurās maksājams PVN.

Tāpēc **līdz 2024. gada 31. decembrim**, lai gan MVU režīms mazina PVN administratīvo slogu piegādātājam, kas ir iedibināts dalībvalstī, kurā maksājams PVN (proti, iedibināšanas dalībvalstī), PVN administratīvais slogs var būt ievērojams, ja piegādātājam ir jāreģistrējas kā PVN maksātājam un jāiekasē iekšzemē piemērojamais PVN visās pārējās dalībvalstīs, kurās maksājams PVN, kā parādīts 4. attēlā. Tas jo īpaši

⁽¹⁶⁾ PVN direktīvas 44. pants.

attiecas uz piegādātājiem, kas iesaistīti pakalpojumu sniegšanā un preču piegādē galapatērētājiem (e-komercijas un tālpārdošanas jomā).

4. attēls. MVU režīma teritoriālā darbības joma līdz 2024. gada 31. decembrim

Šī situācija kropļo konkurenci starp mazajiem uzņēmumiem, kas ir iedibināti dalībvalstī, kurā maksājams PVN, un mazajiem uzņēmumiem, kas šajā valstī nav iedibināti. Mazais uzņēmums, kas ir iedibināts dalībvalstī, kurā maksājams PVN, var izmantot MVU režīma sniegto atbrīvojumu no PVN un tikt atbrīvots no dažām vai visām PVN saistībām, tomēr mazajam uzņēmumam, kas nav iedibināts tajā pašā dalībvalstī, var būt pienākums reģistrēties PVN nolūkā un pildīt PVN saistības, arī veikt PVN nomaksu.

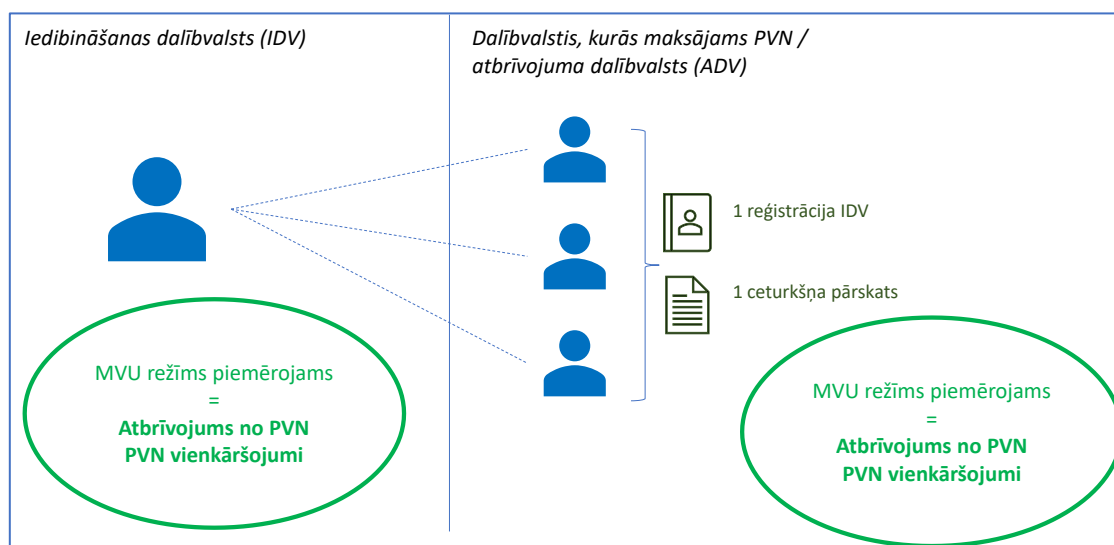
1.4. Jaunā MVU režīma stūrakmens – tā teritoriālās darbības jomas paplašināšana

MVU režīma atvēršana MVU, kas nav iedibināti dalībvalstī, kurā maksājams PVN, bija nepieciešama, lai visiem MVU – gan tiem, kas iedibināti attiecīgajā dalībvalstī, gan tiem, kas tajā nav iedibināti, – nodrošinātu vienlīdzīgus apstākļus un tādējādi novērstu konkurences izkropļojumus, ko rada pāreja uz galamērķa principa piemērošanu.

Praksē no 2025. gada 1. janvāra mazajam uzņēmumam, ja tas atbilst attiecīgajiem nosacījumiem (pārrobežu atbrīvojums), ir **atļauts izvēlēties piemērot MVU režīmu arī dalībvalstīs, kurās tas nav iedibināts** ⁽¹⁷⁾ un kurās ir jāmaksā PVN. Tas nozīmē, ka mazais uzņēmums, kas izmanto MVU režīmu jebkurā dalībvalstī, kas nav tā iedibināšanas dalībvalsts, var piemērot atbrīvojumu no PVN savām preču piegādēm un pakalpojumu

⁽¹⁷⁾ PVN direktīvas 283. panta 1. punkta c) apakšpunkts, kas tiek svītrots no 2025. gada 1. janvāra.

sniegšanai minētajā dalībvalstī, kā parādīts tālāk 5. attēlā. Mazais uzņēmums, kas ir iedibināts tajā pašā dalībvalstī, jau var piekļūt šim atbrīvojumam no PVN.

5. attēls. MVU režīma teritoriālā darbības joma no 2025. gada 1. janvāra

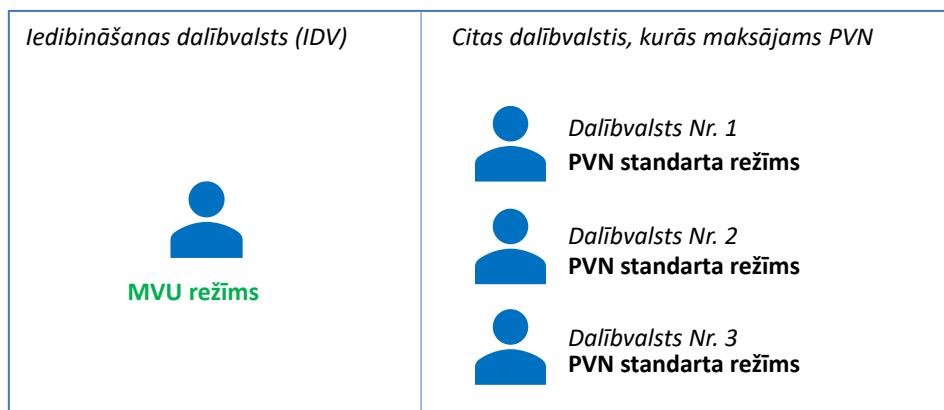
Iespēja piemērot MVU režīmu dalībvalstī(-īs), kurā(-ās) maksājams PVN, bet MVU nav iedibināts (tālāk tekstā – “atbrīvojuma dalībvalsts” jeb “ADV”), arī rada vienkāršotas “pārrobežu” PVN saistības, kā aprakstīts nākamajās iedaļās.

1.5. Jaunais MVU režīms – divi piemērošanas līmeņi

MVU režīma atvēršana rada **divus piemērošanas līmeņus**: iekšzemes līmeni un pārrobežu līmeni.

1.5.1. Iekšzemes līmenis

Iekšzemes līmenis attiecas uz gadījumu, kad mazais uzņēmums piemēro MVU režīmu *tikai* dalībvalstī, kurā tas ir iedibināts.

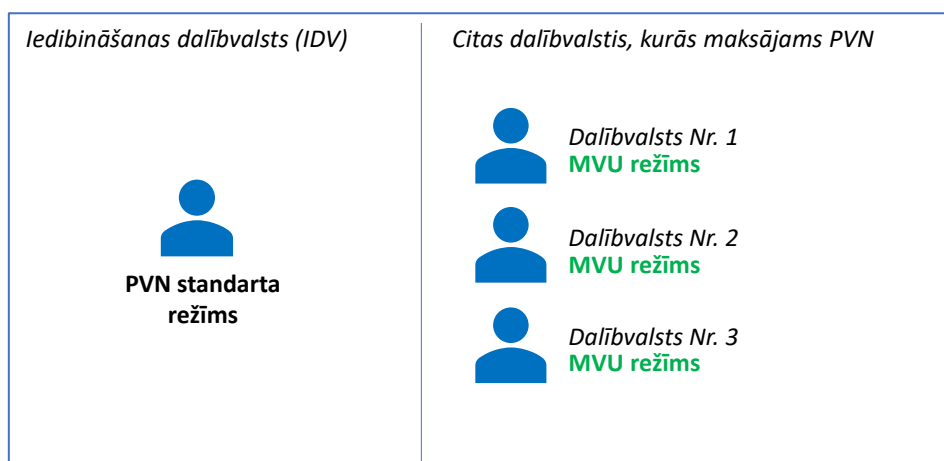
6. attēls. MVU režīma iekšzemes piemērošanas līmenis

Citās dalībvalstīs (DV Nr. 1, DV Nr. 2, DV Nr. 3), kur maksājams PVN un kur darbojas mazais uzņēmums, tas piemēro PVN standarta režīmu (vai vienkāršotas procedūras) vai nu pēc izvēles (MVU režīms ir fakultatīvs), vai arī tāpēc, ka tas neatbilst MVU režīma piemērošanas prasībām šajās dalībvalstīs.

1.5.2. Pārrobežu līmenis

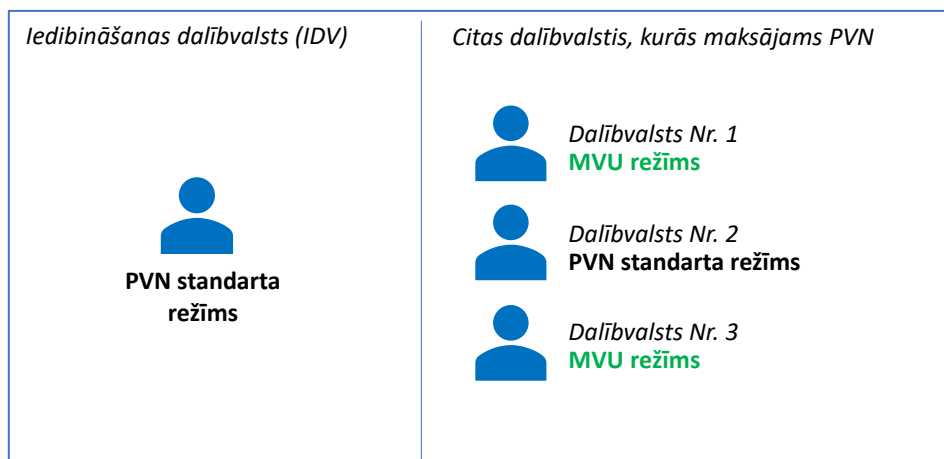
Pārrobežu līmenis aptver divus tālāk aprakstītos scenārijus.

- a) Mazais uzņēmums piemēro MVU režīmu tikai dalībvalstī(-s), kas nav tā iedibināšanas dalībvalsts (proti, izņemot dalībvalsti, kurā tas ir iedibināts).

7. attēls. MVU režīma pārrobežu piemērošanas līmenis – A1 scenārijs

A1 scenārijā – ar nosacījumu, ka mazais uzņēmums atbilst prasībām, kas jāizpilda, lai varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu visās dalībvalstīs, kurās maksājams PVN, – tas var izvēlēties piemērot MVU pārrobežu režīmu visās dalībvalstīs.

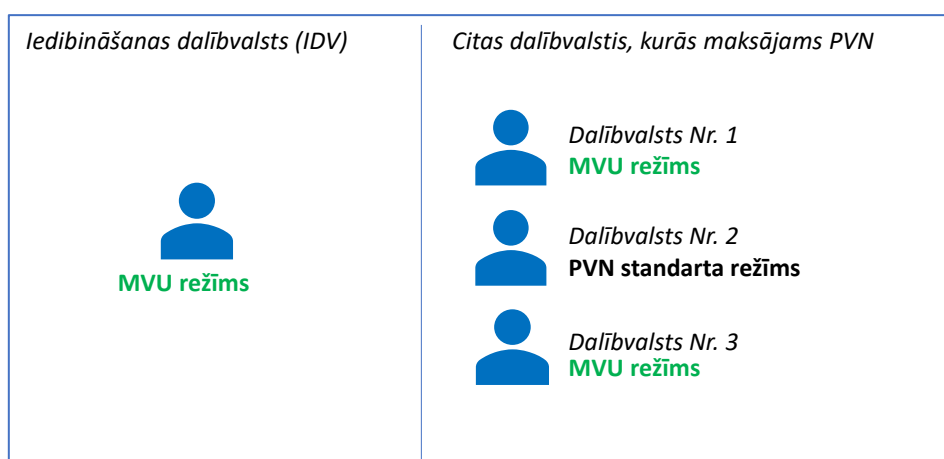

8. attēls. MVU režīma pārrobežu piemērošanas līmenis – A2 scenārijs

A2 scenārijā, lai gan mazais uzņēmums atbilst prasībām, kas jāizpilda, lai piemērotu MVU pārrobežu režīmu visās dalībvalstīs, kurās maksājams PVN, tas joprojām var izvēlēties piemērot MVU pārrobežu režīmu tikai dažās no šīm dalībvalstīm.

Ja dažās dalībvalstīs, kurās maksājams PVN, mazais uzņēmums neatbilst prasībām, kas jāizpilda, lai piemērotu MVU pārrobežu režīmu, tam tur būs jāpiemēro PVN standarta režīms, bet tas joprojām varētu izvēlēties piemērot MVU režīmu citās dalībvalstīs, kurās tas atbilst attiecīgajām prasībām.

- b) Mazais uzņēmums piemēro MVU režīmu gan dalībvalstī, kurā tas ir iedibināts, gan citā(-s) dalībvalstī(-īs).

9. attēls. MVU režīma pārrobežu piemērošanas līmenis – B scenārijs

Saskaņā ar B scenāriju vienīgā atšķirība no A1 un A2 scenārija ir tā, ka mazais uzņēmums piemēro MVU režīmu arī savā iedibināšanas dalībvalstī.

MVU režīma un attiecīgo PVN saistību piemērošana atšķiras atkarībā no MVU izvēlētās iespējas: iekšzemes vai pārrobežu līmenis.

- MVU **iekšzemes** režīmu piemēro, ja mazais uzņēmums izmanto MVU režīmu tikai iedibināšanas dalībvalstī.
- MVU **pārrobežu** režīms attiecas uz gadījumiem, kad mazais uzņēmums izmanto MVU režīmu: a) tikai dalībvalstī(-s), kas nav tā iedibināšanas dalībvalsts, vai b) citā(-ās) dalībvalstī(-īs) un arī tā iedibināšanas dalībvalstī.

Lai labāk izprastu katra līmeņa darbību un tajā paredzētās saistības, paskaidrojumos ir iekļautas iedaļas, kas konkrēti attiecas uz katru līmeni atsevišķi, un dažas citas iedaļas, kas attiecas uz visiem līmeņiem. Attiecībā uz katru iedaļu tiks norādīts, uz kuru līmeni – iekšzemes vai pārrobežu – tas attiecas.

1.6. Attiecīgie tiesību akti

Komisija savā 2016. gada 7. aprīļa PVN rīcības plānā ⁽¹⁸⁾ paziņoja par visaptverošu vienkāršošanas pasākumu kopumu, kas veicina MVU izaugsmi un sekmē pārrobežu tirdzniecību. Tas ietvēra MVU režīma pārskatīšanu. Pēc tam 2018. gada 18. janvārī tā iesniedza priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko PVN direktīvu groza attiecībā uz MVU režīmu.

Tiesību akti, ar kuriem ieviestas šajos paskaidrojumos aplūkotās PVN izmaiņas, ietver šādus tiesību aktus:

- a) Padomes Direktīva (ES) 2020/285 (2020. gada 18. februāris), ar ko Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu groza attiecībā uz īpašo režīmu mazajiem uzņēmumiem un Padomes Regulu (ES) Nr. 904/2010 groza attiecībā uz administratīvu sadarbību un informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm nolūkā uzraudzīt mazajiem uzņēmumiem paredzētā īpašā režīma pareizu piemērošanu;
- b) Padomes Direktīva (ES) 2022/542 (2022. gada 5. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK un Direktīvu (ES) 2020/285 attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa likmēm;
- c) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/2007 (2021. gada 16. novembris), ar ko attiecībā uz īpašo režīmu mazajiem uzņēmumiem paredz sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (ES) Nr. 904/2010 piemērošanai.

⁽¹⁸⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12764-2016-INIT/lv/pdf>

2. Jaunā MVU režīma galvenās iezīmes

Šī iedaļa ir **kopīga visiem līmeņiem** neatkarīgi no tā, vai mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU režīmu tikai tā iedibināšanas dalībvalstī (iekšzemes līmenis), tikai citā(-s) dalībvalstī(-īs) (pārrobežu līmenis) vai gan tā iedibināšanas dalībvalstī, gan arī citā(-s) dalībvalstī(-īs) (pārrobežu līmenis). Lai zinātu, kā darbojas MVU režīms, ir **svaigīgi** izprast tā pamatelementus.

2.1. Uzņēmējdarbības veikšanas jēdziens (šajā dokumentā dēvēts par iedibināšanas jēdzienu)

MVU režīmā nošķir mazos uzņēmumus, kas ir “iedibināti” noteiktas dalībvalsts teritorijā, no uzņēmumiem, kuri tajā “nav iedibināti”.

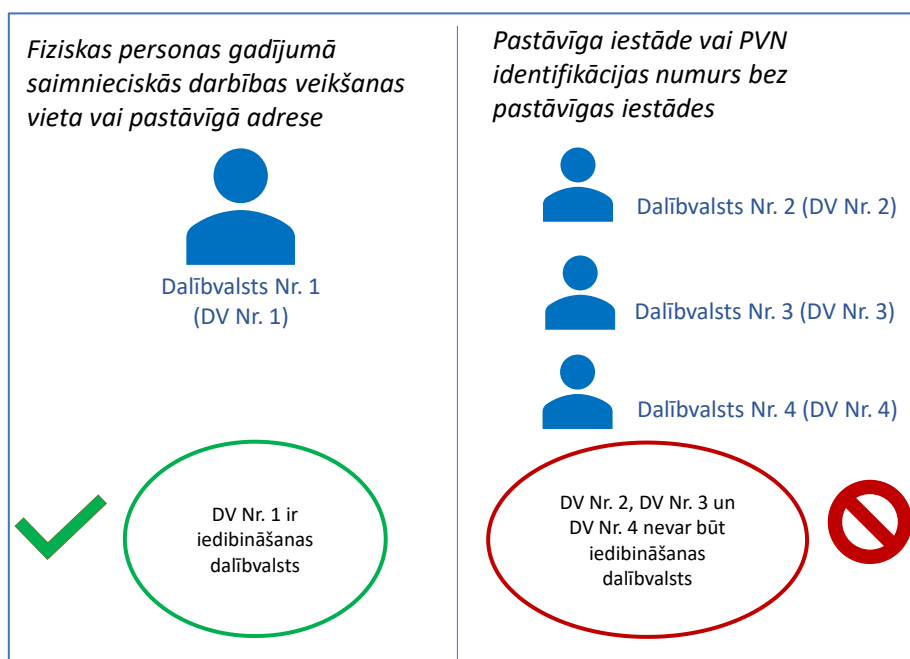
Lai pareizi piemērotu MVU režīmu, var būt tikai **viena iedibināšanas dalībvalsts (IDV)**. Pārējās dalībvalstis, kurās MVU vēlas piemērot MVU režīmu, sauc par “atbrīvojuma dalībvalstīm” (ADV).

2.1.1. Uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts (MSEST) (šajā dokumentā dēvēta par iedibināšanas dalībvalsti (IDV))

Uzskata, ka mazais uzņēmums ir iedibināts dalībvalstī, kurā **atrodas tā saimnieciskās darbības veikšanas vieta** ⁽¹⁹⁾ – tā ir vieta, kur tiek veiktas uzņēmuma centrālās administrācijas funkcijas. Fiziskas personas gadījumā iedibināšanas vieta var būt dalībvalsts, kurā ir minētās personas pastāvīgā adrese. Lai nodrošinātu režīma rezultātīvu piemērošanu, var būt tikai **viena iedibināšanas dalībvalsts**. Lai izmantotu pārrobežu atbrīvojumu, mazais uzņēmums ir jāidentificē šajā dalībvalstī. Noteiktā

⁽¹⁹⁾ 10. panta 2. un 3. punkts Padomes 2011. gada 15. marta Īstenošanas regulā (ES) Nr. 282/2011, ar ko nosaka īstenošanas pasākumus Direktīvai 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (pārstrādāta redakcija) (OV L 77, 23.3.2011., 1. lpp.).

dalībvalstī iedibināta MVU jēdziens neattiecas uz vietām, kurās tam ir pastāvīgas iestādes ⁽²⁰⁾, jo tas dotu iespēju veikt identifikāciju vairākkārt.

10. attēls. Iedibināšanas vieta MVU režīma kontekstā

Kā norādīts 10. attēlā, iedibināšanas dalībvalsts (IDV) ir dalībvalsts, kurā atrodas mazā uzņēmuma saimnieciskās darbības veikšanas vieta, proti, DV Nr. 1. Fiziskas personas gadījumā saimnieciskās darbības veikšanas vieta var būt šīs personas pastāvīgā adrese.

Dalībvalsti, kurā mazajam uzņēmumam ir pastāvīgas iestādes vai kurā tas ir identificēts PVN nolūkā, bet kurā tam nav pastāvīgas iestādes (šajā gadījumā DV Nr. 2, DV Nr. 3 un DV Nr. 4), nevar uzskatīt par iedibināšanas dalībvalsti. Ja mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU režīmu DV Nr. 2, DV Nr. 3 un/vai DV Nr. 4, tas ir iespējams no 2025. gada 1. janvāra saskaņā ar MVU pārrobežu režīmu (ar nosacījumu, ka MVU atbilst visiem attiecīgajiem nosacījumiem). Tādā gadījumā DV Nr. 2, DV Nr. 3 un DV Nr. 4 būs atbrīvojuma dalībvalstis (ADV).

2.1.2. Situācija saistībā ar ES mazo uzņēmumu pastāvīgām iestādēm un reģistrāciju PVN nolūkā

Ja mazajam uzņēmumam ir pastāvīga iestāde vai PVN identifikācijas numurs bez pastāvīgas iestādes vienā vai vairākās dalībvalstīs, kurās tas piemēro PVN standarta

⁽²⁰⁾ Apspriests PVN komitejas 121. sanāksmē, pamatojoties uz darba dokumentu Nr. 1051 "The new special scheme for small enterprises and fixed establishments", un 123. sanāksmē, pamatojoties uz darba dokumentu Nr. 1073 "The SME scheme updated as of 1 January 2025".

režīmu un kurās tas vēlas veikt izmaiņas un piemērot atbrīvojumu no PVN (pārrobežu atbrīvojums no PVN), mazajam uzņēmumam būs jāatsauc reģistrācija PVN nolūkā šajās dalībvalstīs, tiklīdz tam būs piešķirta piekļuve MVU pārrobežu režīmam.

Ja mazajam uzņēmumam ir pastāvīga iestāde kādā dalībvalstī, kurā tas jau piemēro MVU (iekšzemes) režīmu, un tas vēlas turpināt piemērot MVU (pārrobežu) režīmu pēc 2025. gada 1. janvāra, mazajam uzņēmumam būs jāievēro reģistrācijas noteikumi attiecībā uz MVU pārrobežu režīmu, kas sīki izklāstīti 4. iedaļā, un pēc tam jāatsauc reģistrācija PVN nolūkā minētajā dalībvalstī.

Ja mazajam uzņēmumam ir pastāvīga iestāde vai PVN identifikācijas numurs bez pastāvīgas iestādes vienā vai vairākās dalībvalstīs, kurās tas nevēlas piemērot atbrīvojumu no PVN (MVU pārrobežu režīms), jaunie noteikumi, kas piemērojami no 2025. gada 1. janvāra, to nekādi neietekmēs.

2.1.3. Trešo valstu mazo uzņēmumu stāvoklis

Trešās valsts uzņēmums ir uzņēmums, kura saimnieciskās darbības vieta, pastāvīgā adrese utt. atrodas ārpus ES. **Trešo valstu uzņēmumi nevar piemērot MVU režīmu (iekšzemes/pārrobežu). MVU režīmu nevar piemērot arī trešās valsts uzņēmums, kuram ES ir pastāvīga(-as) iestāde(-s) vai pastāvīga(-as) pārstāvniecība(-as).**

Mazie uzņēmumi, kas ir iedibināti Apvienotajā Karalistē, tajā skaitā Ziemeļīrijā ⁽²¹⁾, MVU režīma piemērošanas nolūkā būtu jāuzskata par trešo valstu uzņēmumiem. Tāpēc MVU režīmu nepiemēro šādiem darījumiem:

- a) preču piegādēm, ko veic nodokļa maksātājs, kas ir iedibināts kādā ES dalībvalstī, ja minētās piegādes vieta atrodas Ziemeļīrijā;
- b) preču piegādēm, ko veic nodokļa maksātājs, kurš ir iedibināts Ziemeļīrijā, ja minētās piegādes vieta atrodas kādā ES dalībvalstī.

MVU režīmu var piemērot tikai mazie uzņēmumi, kuru iedibināšanas vieta ir **ES dalībvalstī**.

(21) Sk. [paziņojumu presei par jaunu virzību saistībā ar Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju](#) un [Vindzoras regulējuma faktu lapu](#).

2.2. Piemērošanas joma

2.2.1. Aptvertie darījumi

Saskaņā ar MVU režīmu atbrīvojumu no PVN piemēro šādām preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanai komerc klientiem un/vai galapatērētājiem:

- preču piegādes iekšzemē.
Piemērs: suvenīru piegādes, ja gan piegādātājs, gan galapatērētājs atrodas vienā un tajā pašā dalībvalstī un PVN ir maksājams šajā dalībvalstī;
- preču tālpārdošana Kopienas iekšienē ⁽²²⁾.
Piemērs: piegādātājs, kas ir iedibināts dalībvalstī Nr. 1, pārdod grāmatas un nosūta tās galapatērētājiem, kas atrodas dalībvalstī Nr. 2;
- iekšzemes pakalpojumu sniegšana (piegādātājs ir iedibināts dalībvalstī, kurā maksājams PVN).
Piemērs: piegādātājam ir restorāns, kurā klienti ēd uz vietas;
- elektroniski sniegti pakalpojumi.
Piemērs: mazais uzņēmums, kas ir iedibināts dalībvalstī Nr. 1, sniedz tiešsaistes interjera dizaina pakalpojumus komerc klientiem vai galapatērētājiem, kas atrodas dalībvalstī Nr. 2;
- tādu preču piegādes, kas no vienas dalībvalsts nosūtītas vai transportētas komerc klientam, kurš atrodas citā dalībvalstī (preču piegādes Kopienas iekšienē).
Piemērs: tādu automobiļu rezerves daļu piegādes, ko transportē no piegādātāja, kurš ir iedibināts dalībvalstī Nr. 1, klientam, kas atrodas dalībvalstī Nr. 2;
- tādu preču piegādes, kas nosūtītas vai transportētas no dalībvalsts uz trešo valsti (eksports).
Piemērs: tādu automobiļu rezerves daļu piegādes, ko transportē no piegādātāja, kurš ir iedibināts dalībvalstī Nr. 1, klientam, kas atrodas trešā valstī.

Ja MVU izvēlas piemērot MVU režīmu, atbrīvojums no PVN attiecas uz visām tā preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanu (ja vien tie nav darījumi, kas ir izslēgti no režīma piemērošanas, kā paskaidrots 2.2.2. iedaļā tālāk tekstā). Proti, ja preču piegādes vai pakalpojumu sniegšana ietilpst tā piemērošanas jomā, MVU nevar izvēlēties piemērot MVU režīmu tikai atsevišķiem darījumiem un piemērot PVN standarta režīmu pārējiem darījumiem.

⁽²²⁾ PVN direktīvas 33. pants.

Atbrīvojums no PVN attiecas tikai uz preču piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu. Tas nozīmē, ka atbrīvojums no PVN neattiecas uz preču un pakalpojumu iegādi saskaņā ar apgrieztās maksāšanas sistēmu⁽²³⁾ un preču importu. Par šiem darījumiem mazajam uzņēmumam joprojām var būt jāmaksā PVN, jāreģistrējas PVN nolūkā un jāpilda atbilstības nodrošināšanas pienākumi saskaņā ar PVN standarta noteikumiem⁽²⁴⁾ dalībvalstī, kurā šie darījumi tiek veikti. MVU režīma un PVN standarta režīma mijiedarbība ir sīkāk izskaidrota 6. iedaļā tālāk tekstā.

2.2.2. Izslēgtie darījumi

MVU režīmu nepiemēro⁽²⁵⁾ šādiem darījumiem:

- neregulāri veikti darījumi⁽²⁶⁾, piemēram, ēkas vai ēkas daļu piegāde pirms pirmreizējās izmantošanas vai apbūves zemes piegāde,
- no nodokļa atbrīvotu jaunu transportlīdzekļu pārrobežu piegādes no vienas dalībvalsts uz citu⁽²⁷⁾.

Papildus iepriekš minētajiem darījumiem dalībvalstis pēc saviem ieskatiem no MVU režīma piemērošanas var nolemt izslēgt jebkādas citas preču piegādes un pakalpojumu sniegšanu⁽²⁸⁾. Šī iespēja ir atļauta PVN direktīvā⁽²⁹⁾, tomēr tā var radīt sarežģījumus mazajiem uzņēmumiem, jo tā neļauj MVU režīmam nodrošināt paredzēto vienkāršošanu, liekot MVU, kas citādi būtu tiesīgi saņemt atbrīvojumu no PVN, izslēgtajiem darījumiem piemērot PVN standarta režīmu.

Ja MVU režīms neattiecas uz visiem darījumiem, mazais uzņēmums var nonākt situācijā, kad tam ir jāreģistrējas kā PVN maksātājam un jāpilda PVN saistības attiecībā uz darījumiem, kas ir izslēgti no MVU režīma, lai gan tas joprojām ir tiesīgs piemērot MVU režīmu darījumiem, kas ietilpst tā darbības jomā (ar noteikumu, ka mazais uzņēmums atbilst attiecīgajiem nosacījumiem). Tā kā MVU režīms ir fakultatīvs, mazajiem uzņēmumiem vienmēr ir iespēja novērtēt, vai šāda situācija būtu piemērota no uzņēmējdarbības viedokļa.

⁽²³⁾ PVN direktīvas 196. pants un attiecīgā gadījumā 194. vai 199. pants.

⁽²⁴⁾ Darba dokuments Nr. 1049 "The new special scheme for small enterprises: interaction with rules on intra Community acquisitions".

⁽²⁵⁾ PVN direktīvas 283. panta 1. punkts.

⁽²⁶⁾ Kā minēts PVN direktīvas 12. pantā.

⁽²⁷⁾ Kā minēts PVN direktīvas 2. panta 2. punktā un kas veiktas saskaņā ar 138. panta 1. punktā un 2. punkta a) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem.

⁽²⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽²⁹⁾ PVN direktīvas 283. panta 2. punkts.

2.2.3. Kas prevalē – MVU režīms vai PVN standarta režīms?

Atbrīvojums no PVN saskaņā ar MVU režīmu prevalē pār PVN noteikumiem saskaņā ar PVN standarta režīmu, kā paskaidrots tālāk tekstā.

1. piemērs

Mazais uzņēmums piegādā preces komerc klientam, un preces tiek transportētas no dalībvalsts Nr. 1 (DV Nr. 1) uz dalībvalsti Nr. 2 (DV Nr. 2).

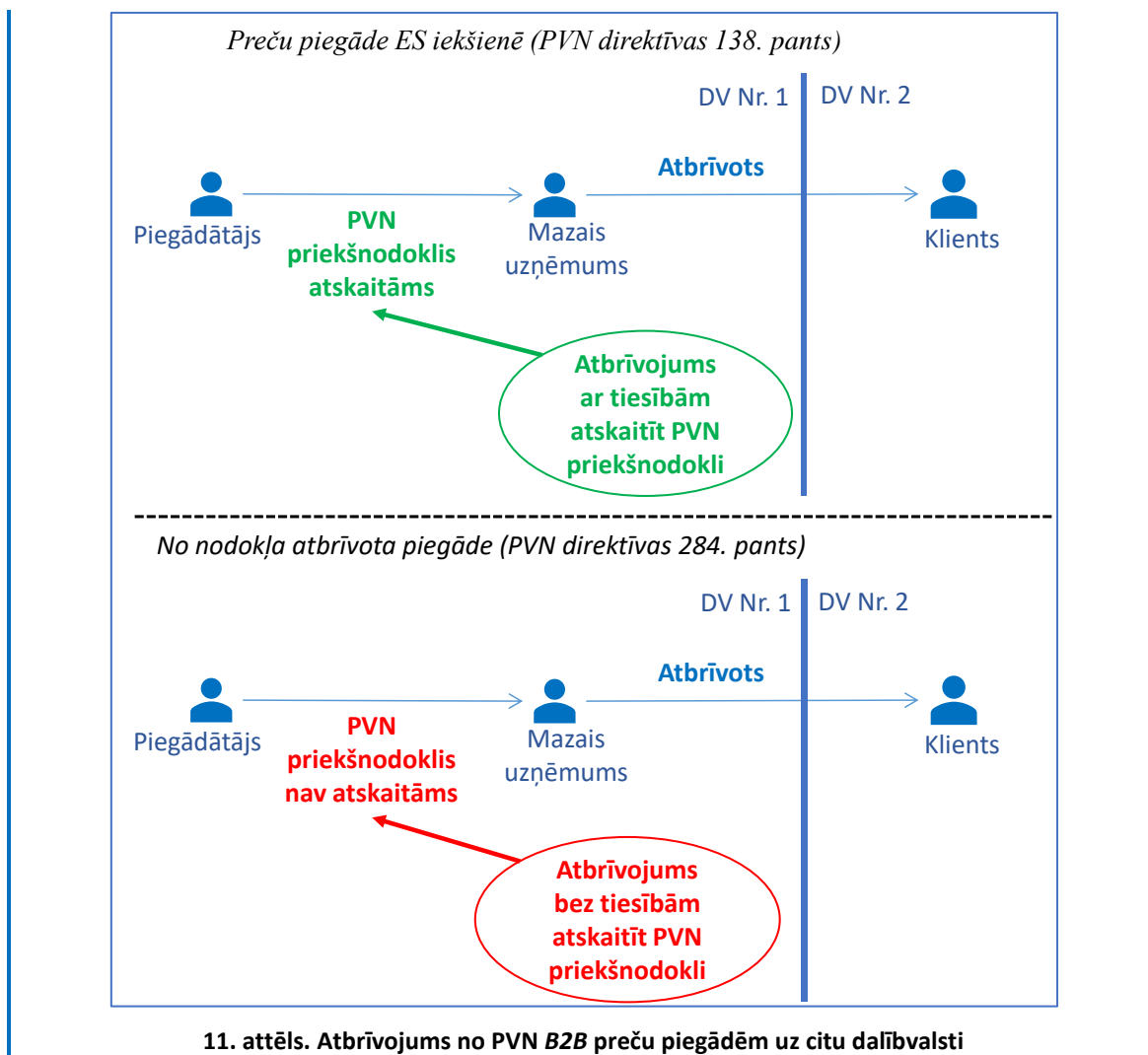
Saskaņā ar PVN standarta režīmu **preču piegāde Kopienas iekšienē** ir atbrīvota no PVN saskaņā ar PVN direktīvas 138. pantu un dod tiesības piegādātājam (mazajam uzņēmumam) atskaitīt PVN priekšnodokli, kas saistīts ar šo piegādi DV Nr. 1.

Ja mazais uzņēmums veic šo pašu preču piegādi saskaņā ar MVU režīmu, šī režīma noteikumi prevalē pār PVN standarta režīmu. Piegāde ir atbrīvota no PVN saskaņā ar PVN direktīvas 284. pantu, un tā nedod mazajam uzņēmumam nekādas tiesības atskaitīt PVN priekšnodokli, kas samaksāts par pirkumiem, kuri saistīti ar šo piegādi DV Nr. 1.

Saskaņā ar MVU režīmu pēc piegādes, kas atbrīvota no nodokļa, netiek veikta ar PVN apliekama preču iegāde Kopienas iekšienē ⁽³⁰⁾. Komercklienta gadījumā tas nozīmē, ka tam nebūtu jāuzskaita PVN par šo pirkumu. Komercklients ir atbildīgs par to, lai pārbaudītu, vai mazajam uzņēmumam ir atbrīvojums no PVN, izmantojot lietotni *SME-on-the-Web* ⁽³¹⁾.

⁽³⁰⁾ PVN direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) punkts un 139. pants.

⁽³¹⁾ Saite ir pieejama no 2025. gada janvāra: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sme-verification.

2. piemērs

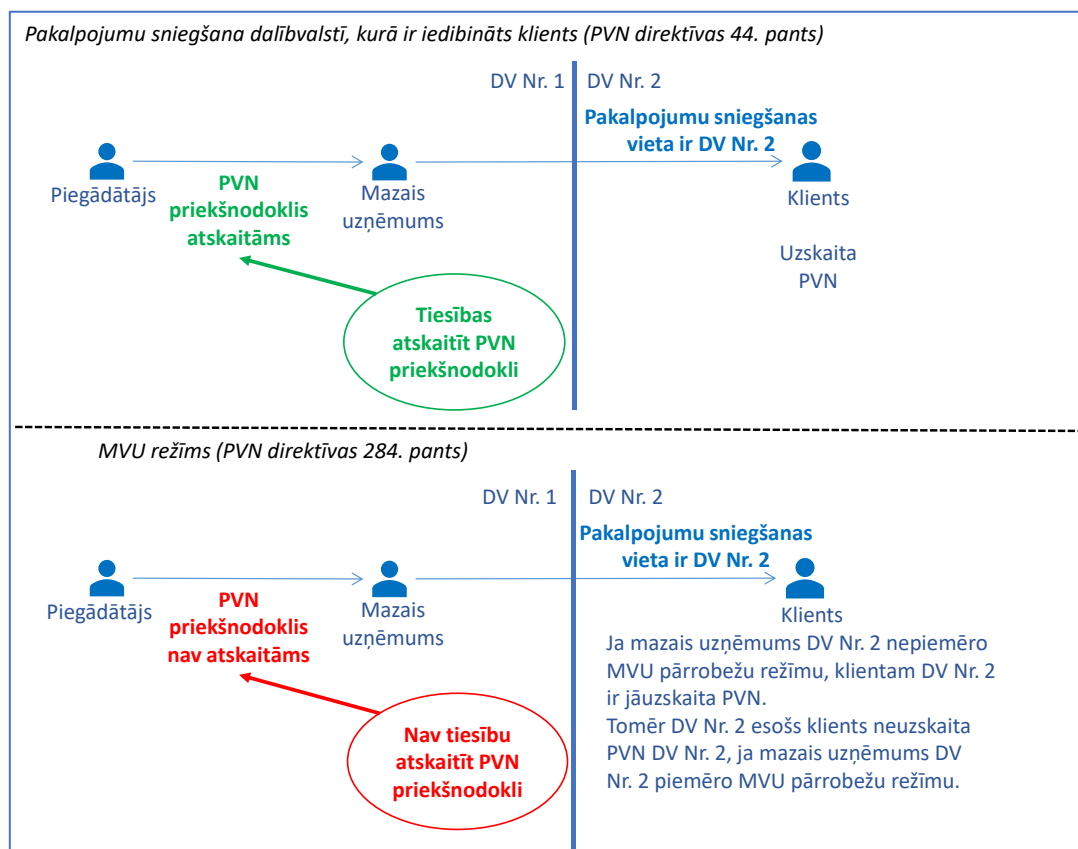
Mazais uzņēmums, kas ir iedibināts dalībvalstī Nr. 1 (DV Nr. 1), sniedz reklāmas pakalpojumus komerc klientam, kas atrodas dalībvalstī Nr. 2 (DV Nr. 2). Saskaņā ar vispārējo noteikumu par pakalpojumu sniegšanas vietu ⁽³²⁾ šis pakalpojums tiek aplikts ar nodokli dalībvalstī, kurā atrodas pakalpojumu saņēmējs, proti, DV Nr. 2 (galamērķa princips). Tas nozīmē, ka DV Nr. 1 šī pakalpojumu sniegšana neietilpst PVN piemērošanas jomā.

⁽³²⁾ PVN direktīvas 44. pants.

Saskaņā ar PVN standarta režīmu šāda pakalpojumu sniegšana DV Nr. 2 joprojām dotu tiesības piegādātājam (mazajam uzņēmumam) atskaitīt PVN priekšnodokli DV Nr. 1 par pirkumiem, kas saistīti ar šo pakalpojumu sniegšanu. Tā kā pakalpojumu sniegšanas vieta ir DV Nr. 2, komercklients uzskaita PVN DV Nr. 2, pamatojoties uz apgrieztās maksāšanas sistēmu ⁽³³⁾.

Saskaņā ar MVU režīmu šādas pakalpojumu sniegšanas vieta arī būs DV Nr. 2. Ja mazais uzņēmums nepiemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2 (dalībvalstī, kurā maksājams PVN), komercklientam joprojām būs jāuzskaita PVN DV Nr. 2 saskaņā ar apgrieztās maksāšanas sistēmu.

Ja mazais uzņēmums piemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2, uz pakalpojumu sniegšanu DV Nr. 2 attiecas pārrobežu atbrīvojums, tāpēc klientam PVN nav jāuzskaita. Komercklients ir atbildīgs par to, lai pārbaudītu, vai mazajam uzņēmumam ir atbrīvojums no PVN, izmantojot lietotni *SME-on-the-Web* ⁽³⁴⁾.

12. attēls. Pakalpojumu sniegšana komercklientam, kas atrodas citā dalībvalstī

⁽³³⁾ PVN direktīvas 196. pants.

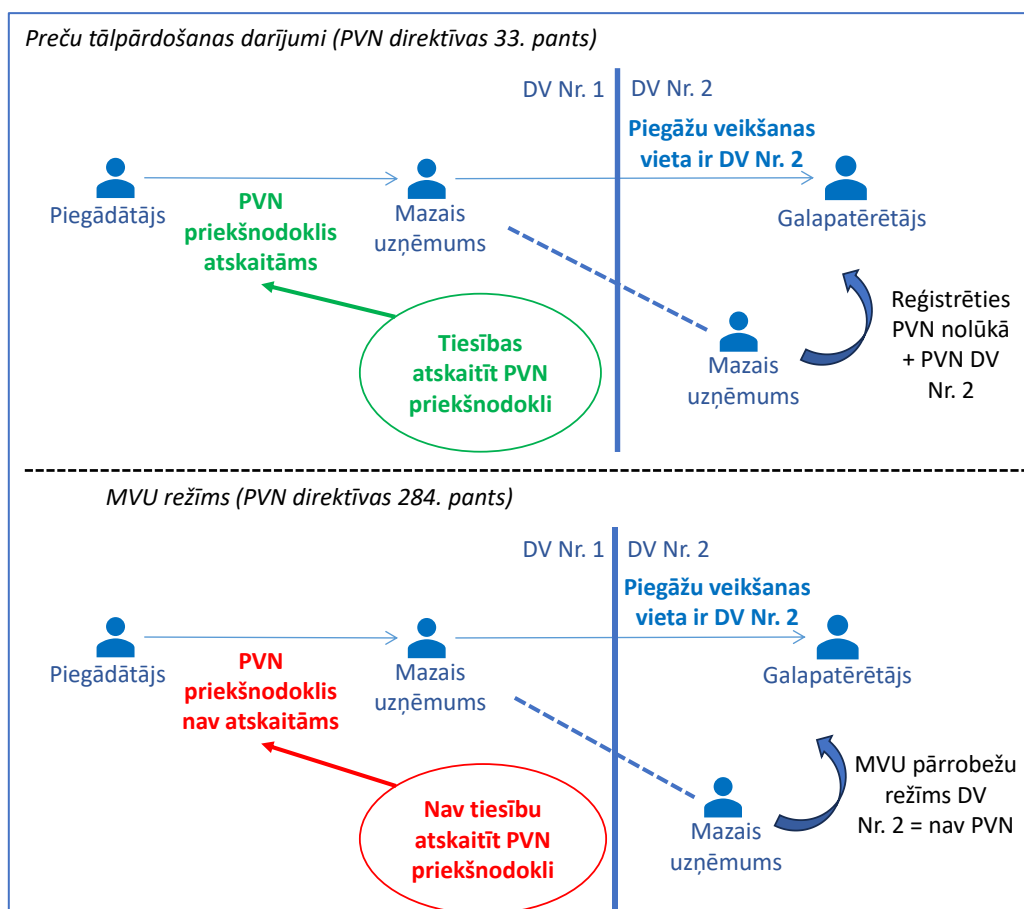
⁽³⁴⁾ Saite ir pieejama no 2025. gada janvāra: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sme-verification.

3. piemērs

Mazais uzņēmums piegādā preces no dalībvalsts Nr. 1 (DV Nr. 1) galapatērētājiem, kas atrodas dalībvalstī Nr. 2 (DV Nr. 2). Šīs piegādes vieta ir DV Nr. 2 ⁽³⁵⁾.

Ja mazais uzņēmums DV Nr. 2 neizmanto MVU pārrobežu režīmu, piemēro standarta PVN standarta režīmu. Saskaņā ar šo scenāriju mazajam uzņēmumam DV Nr. 2 būtu jāreģistrējas kā PVN maksātājam un jāiekasē DV Nr. 2 piemērojamais PVN no galapatērētājiem. Alternatīva PVN standarta režīmam varētu būt Savienības vienas pieturas aģentūras (VPA) režīma piemērošana (sk. 7. iedaļu). Šādai piegādei būtu jānodod tiesības mazajam uzņēmumam (piegādātājam) atskaitīt PVN priekšnodokli, kas saistīts ar šo piegādi.

Ja mazais uzņēmums DV Nr. 2 piemēro MVU pārrobežu režīmu, piegāde ir atbrīvota no PVN, tāpēc no galapatērētāja DV Nr. 2 PVN nav jāiekasē. Šāda piegāde nedod tiesības atskaitīt PVN priekšnodokli. Mazajam uzņēmumam nav pienākuma reģistrēties DV Nr. 2 kā PVN maksātājam, jo tas jau ir reģistrēts, izmantojot MVU pārrobežu režīmu.

13. attēls. Preču tālpārdošana galapatērētājiem

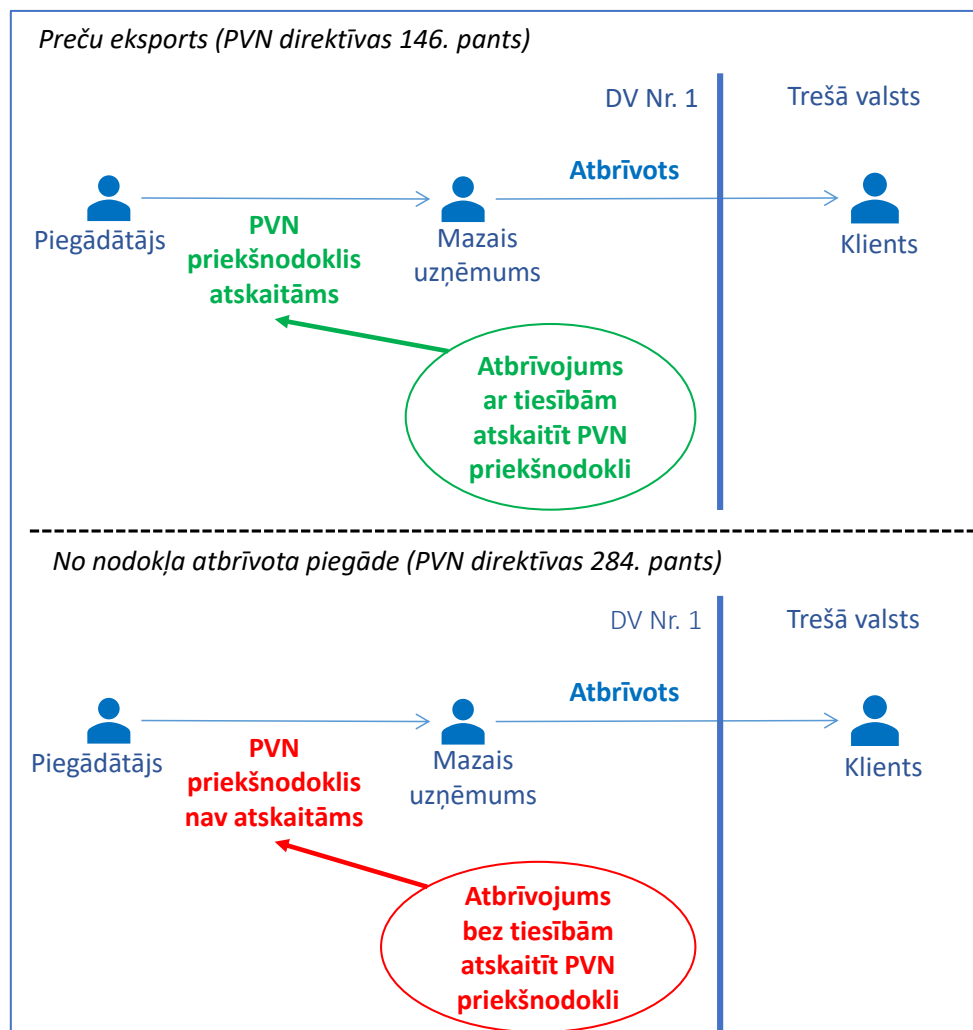
⁽³⁵⁾ PVN direktīvas 33. un 139. pants.

4. piemērs

Mazais uzņēmums piegādā preces, kas tiek transportētas no dalībvalsts Nr. 1 (DV Nr. 1) uz trešo valsti.

Saskaņā ar PVN standarta režīmu preču eksports ir atbrīvots no PVN saskaņā ar PVN direktīvas 146. pantu, un tas dod tiesības piegādātājam (mazajam uzņēmumam) atskaitīt PVN priekšnodokli, kas saistīts ar šo preču eksportu ārpus ES.

Ja mazais uzņēmums veic šo pašu preču piegādi saskaņā ar MVU režīmu, šī režīma noteikumi prevalē pār PVN standarta režīmu. Preču piegāde ir atbrīvota no PVN saskaņā ar PVN direktīvas 284. pantu, un tas nedod piegādātājam (mazajam uzņēmumam) tiesības atskaitīt PVN priekšnodokli.

14. attēls. Tādu preču piegādes, kuras transportē vai nosūta ārpus ES

2.3. Valsts gada robežvērtība attiecībā pret nozares robežvērtībām

Kopējā PVN sistēmā⁽³⁶⁾ saistībā ar atbrīvojumu ir noteikta maksimālā **valsts gada apgrozījuma robežvērtība 85 000 EUR apmērā** visām dalībvalstīm (vai līdzvērtīga summa valsts valūtā). PVN direktīva neļauj dalībvalstīm noteikt valsts gada robežvērtību, kas ir lielāka par šo robežvērtību. Dalībvalstīm ir jāpiemēro vienāds valsts gada robežvērtības līmenis gan MVU, kas ir iedibināti to jurisdikcijā, gan MVU, kas ir iedibināti nevis to jurisdikcijā, bet citā dalībvalstī. Valsts noteiktā gada robežvērtība būtu jānosaka, neiekļaujot PVN.

Dalībvalstis var noteikt vairāk nekā vienu robežvērtību. Tās var noteikt atšķirīgas robežvērtības dažādām uzņēmējdarbības nozarēm. Vairāk nekā vienas robežvērtības noteikšana ir vispārējā principa izņēmums. Nozaru robežvērtības ir jānosaka, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, un neviena no šīm robežvērtībām nedrīkst pārsniegt 85 000 EUR (vai līdzvērtīgu summu valsts valūtā). Tomēr mazie uzņēmumi, kas ir tiesīgi izmantot vairāk nekā vienu nozares robežvērtību konkrētā dalībvalstī, var izmantot tikai **vienu no šīm robežvērtībām visām preču piegādēm vai visu veidu pakalpojumiem minētajā dalībvalstī**. Šajā konkrētajā gadījumā ikviens dalībvalsts, kas piemēro vairāk nekā vienu robežvērtību, ir atbildīga par to, lai mazajam uzņēmumam sniegtu skaidrus norādījumus par to, kura robežvērtība tam būtu jāizmanto. Informācija par dalībvalstu piemērotajām robežvērtībām ir atrodama MVU tīmekļa portālā⁽³⁷⁾. Lai izvairītos no juridiskās nenoteiktības attiecībā uz mazo uzņēmumu, kura saimnieciskā darbība, kas atbilst vairāk nekā vienai robežvērtībai, gada laikā var svārstīties, attiecīgajai dalībvalstij būtu jāpieprasa pāreja no vienas robežvērtības uz citu tikai reizi gadā katra kalendārā gada sākumā, pamatojoties uz darbībām, par kurām mazais uzņēmums ziņojis iepriekšējā kalendārā gada laikā.

2.4. Gada apgrozījuma aprēķināšana

Gada apgrozījums, ko izmanto kā atsauci MVU režīma piemērošanai, ietver šādas summas (bez PVN)⁽³⁸⁾:

- a) ar nodokli apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu vērtība, ja piegādes nav veiktas un pakalpojumi nav sniegti saskaņā ar MVU režīmu.

⁽³⁶⁾ PVN direktīvas 284. panta 1. punkts.

⁽³⁷⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽³⁸⁾ PVN direktīvas 288. pants.

Piemērs: friziera pakalpojumu sniegšana, tiešsaistē pārdotā apģērba piegāde u. c.;

- b) to darījumu vērtība, kuri ir atbrīvoti no nodokļa, ar tiesībām atskaitīt iepriekšējā stadijā samaksāto PVN, ievērojot PVN direktīvas 98. panta 2. punktu vai 105.a pantu.

Piemērs: koncertu biļešu tirdzniecība, uzkopšanas pakalpojumi privātās mājsaimniecībās u. c.;

- c) to darījumu vērtība, kas saistīti ar no nodokļa atbrīvotu eksportu, starptautisko transportu un saistīto pakalpojumu sniegšanu, ko veic starpnieki ⁽³⁹⁾.

Piemērs: tādu preču piegādes, ko transportē vai nosūta pircējiem, kuri atrodas trešā valstī;

- d) no nodokļa atbrīvoto preču piegāžu Kopienas iekšienē vērtība ⁽⁴⁰⁾.

Piemērs: tādu preču piegādes, ko transportē vai nosūta pircējiem, kuri atrodas dalībvalstī, kas nav preču nosūtīšanas dalībvalsts;

- e) darījumu ar nekustamajiem īpašumiem vērtība, PVN direktīvas 135. panta 1. punkta b) līdz g) apakšpunktā norādīto finanšu darījumu vērtība un apdrošināšanas un pārapirošināšanas pakalpojumu vērtība, ja vien minētie darījumi nav palīgdarījumi.

Piemērs: nekustamā īpašuma līzings, loterijas un azartspēles u. c.

Tādu **preču pārvešana** uz citu dalībvalsti, kas ir daļa no mazā uzņēmuma saimnieciskās darbības aktīviem, ir uzskatāma par preču piegādi par atlīdzību ⁽⁴¹⁾. Pārvesto preču vērtība ir jāiekļauj MVU gada apgrozījuma aprēķinā dalībvalstī, no kuras aktīvi ir izvesti. Tas atbilst šo preču pirkuma cenai vai – ja pirkuma cenas nav – pašizmaksai ⁽⁴²⁾.

Darījumi, ko gada apgrozījumā neiekļauj:

- preču pārvešana uz trešo valsti: ja preces tiek eksportētas bez piegādes, kā tas varētu būt gadījumā, ja tās vienkārši **pārviesto uz krājumiem kādā trešā valstī**, apgrozījums netiek radīts. Tāpēc pārvesto preču summas konkrētajā gadījumā apgrozījuma aprēķinā nebūtu jāiekļauj.

Piemērs: ES mazais uzņēmums daļu savu izejvielu krājumu Eiropas Savienībā pārviesto uz noliktavu trešā valstī;

- MVU **materiālo vai nemateriālo pamatlīdzekļu atsavināšana**: aprēķinot gada apgrozījumu, šāda atsavināšana nebūtu jāņem vērā.

⁽³⁹⁾ PVN direktīvas 146.–149. pants un 151., 152. un 153. pants.

⁽⁴⁰⁾ PVN direktīvas 138. pants.

⁽⁴¹⁾ PVN direktīvas 17. pants.

⁽⁴²⁾ PVN direktīvas 76. pants.

Piemērs: materiālais pamatlīdzeklis var būt, piemēram, dators vai mašīna, ko mazais uzņēmums izmanto savas saimnieciskās darbības veikšanai. No mazā uzņēmuma uzņēmējdarbības izslēgtā materiālā vai nemateriālā pamatlīdzekļa vērtība netiek iekļauta gada apgrozījuma aprēķinā;

- **no nodokļa atbrīvotas piegādes konkrētām darbībām, ko veic sabiedrības interesēs ⁽⁴³⁾.**

Piemērs: no nodokļa atbrīvotas piegādes, ko veic universitātes vai slimnīcas, gada apgrozījuma aprēķinā netiek iekļautas.

Parasti apgrozījums ietver visu piegāžu vērtību. Ar pirkumiem saistītās summas nav jāņem vērā. Tāpēc šajā aprēķinā nav jāiekļauj MVU veiktās preču iegādes un imports ES iekšienē. Tāpat nav jāiekļauj arī to pakalpojumu vērtības, par kuriem MVU ir jāmaksā PVN saskaņā ar apgrieztās maksāšanas sistēmu ⁽⁴⁴⁾.

⁽⁴³⁾ PVN direktīvas 132. pants.

⁽⁴⁴⁾ PVN direktīvas 196. pants.

5. piemērs

Mazais uzņēmums ir iedibināts dalībvalstī Nr.1 (DV Nr.1) un ražo keramikas izstrādājumus (šķīvjus, krūzes u. c.), ko tas pārdod komercklientiem DV Nr.1 un dalībvalstī Nr.2 (DV Nr.2). Tas piemēro MVU režīmu DV Nr.1, bet ne DV Nr.2. Tas neveic saimniecisko darbību nevienā citā dalībvalstī. Dažkārt tas pārdod preces galapatērētājiem, kas atrodas trešā valstī. Savas uzņēmējdarbības vajadzībām tas ir pārvietojis krājumus no DV Nr.1 uz DV Nr.2. Šajā kārtējā gadā tas no saviem saimnieciskās darbības aktīviem arī izslēdza keramikas ražošanai izmantoto iekārtu un aizstāja to ar jaunu iekārtu, ko iegādājās no piegādātāja, kurš iedibināts DV Nr.1. Tas pērk izejvielas, ko tam DV Nr.1 piegādā DV Nr.3 iedibināts piegādātājs (preču iegāde Kopienas iekšienē). Nākamajā tabulā parādīts, kā aprēķināt mazā uzņēmuma apgrozījumu DV Nr.1.

Gada apgrozījuma aprēķināšana DV Nr. 1	
Darījumi	Vai iekļaut gada apgrozījumā?
Preču piegādes iekšzemē komercklientiem, kas atrodas DV Nr. 1	Jā
Preču piegādes komercklientiem DV Nr. 2	Jā
Preču piegādes galapatērētājiem trešā valstī	Jā
Pašu krājumu pārvešana no DV Nr. 1 uz DV Nr. 2	Jā
Lietotas iekārtas atsavināšana	Nē
Jaunas iekārtas iegāde no piegādātāja DV Nr. 1	Nē
Izejvielu iegāde no piegādātāja DV Nr. 3	Nē

15. attēls. Gada apgrozījuma aprēķināšana – kopsavilkuma tabula

6. piemērs

Universitāte sniedz no nodokļa atbrīvotus pakalpojumus (augstskolu izglītības nodrošināšana) un ar nodokli apliekamus pakalpojumus (pētniecības pakalpojumi). No nodokļa atbrīvoto pakalpojumu vērtība nav jāiekļauj universitātes gada apgrozījumā, tomēr uz tās ar nodokli apliekamajiem pakalpojumiem varētu attiekties MVU režīms, un tāpēc to vērtība būtu jāiekļauj gada apgrozījuma aprēķinā. Ja universitāte nolemtu piemērot MVU režīmu, tā nevarētu atskaitīt PVN priekšnodokli, kā izklāstīts 5. iedaļā.

3. MVU “iekšzemes” režīms

Šajā iedaļā ir paskaidrots, kā darbojas **MVU iekšzemes režīms** un kādas saistības jāievēro. Tas attiecas uz MVU, kuri vēlas piemērot MVU režīmu **tikai** dalībvalstī, kurā tie ir iedibināti.

Ja MVU vēlas piemērot MVU režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī un citā(-s) dalībvalstī(-īs), tam būtu jāiepazīstas ar 4. iedaļu par MVU pārrobežu režīmu, jo šādā gadījumā tiek piemēroti noteikumi un saistības, kas attiecas uz MVU pārrobežu režīmu.

3.1. Šī režīma piemērošanas nosacījumi

3.1.1. Uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts (šajā dokumentā dēvēta par iedibināšanas dalībvalsti)

Kā sīki izklāstīts 2.1. iedaļā, MVU iekšzemes režīms ir piemērojams tikai iedibināšanas dalībvalstī. Tā ir dalībvalsts, kurā atrodas **MVU saimnieciskās darbības veikšanas vieta** ⁽⁴⁵⁾, proti, vieta, kur tiek veiktas uzņēmuma centrālās administrācijas funkcijas. Fiziskas personas gadījumā iedibināšanas vieta var būt šīs personas pastāvīgā adrese. Lai nodrošinātu režīma rezultātīvu piemērošanu, var būt tikai **viena iedibināšanas dalībvalsts**. Tāpēc noteiktā dalībvalstī iedibināta MVU jēdziens nenozīmē to, ka MVU jābūt pastāvīgām iestādēm vai jābūt reģistrētam PVN maksātāju reģistrā ⁽⁴⁶⁾ (sk. 10. attēlu).

Tā kā MVU režīma ieviešana dalībvalstīm noteikta kā fakultatīva iespēja, MVU iekšzemes režīms ir piemērojams tikai tajās dalībvalstīs, kuras savā jurisdikcijā ir ieviesušas MVU režīmu. Ja dalībvalsts nav ieviesusi MVU režīmu, MVU iekšzemes režīms nav piemērojams, tāpēc mazajam uzņēmumam nebūs iespējas piemērot atbrīvojumu no PVN savām preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanai šajā dalībvalstī. Tomēr mazais uzņēmums, kas ir iedibināts šādā dalībvalstī, joprojām var piemērot MVU pārrobežu režīmu citās dalībvalstīs, kas šādu režīmu ir ieviesušas (atbrīvojuma dalībvalsts(-is)), ar noteikumu, ka mazais uzņēmums atbilst šāda režīma nosacījumiem (sk. 4. iedaļu).

⁽⁴⁵⁾ 10. panta 2. un 3. punkts Padomes 2011. gada 15. marta Īstenošanas regulā (ES) Nr. 282/2011, ar ko nosaka īstenošanas pasākumus Direktīvai 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (pārstrādāta redakcija) (OV L 77, 23.3.2011., 1. lpp.).

⁽⁴⁶⁾ Apspriests PVN komitejas 121. sanāksmē, pamatojoties uz darba dokumentu Nr. 1051 “The new special scheme for small enterprises and fixed establishments”.

3.1.2. Aptvertie darījumi

MVU var piemērot MVU iekšzemes režīmu visām tā preču piegādēm vai pakalpojumu sniegšanai, uz ko attiecas MVU režīms (2.2. iedaļa). MVU režīms neattiecas uz darījumiem, kas ir izslēgti no MVU režīma (2.2.2. iedaļa). Uz šādiem izslēgtiem darījumiem attiecas PVN standarta režīms vai vienkāršotas procedūras, ja tādas piemērojamas iedibināšanas dalībvalstī.

7. piemērs

MVU sniedz interjera dizaina pakalpojumus tiešsaistē. Tam pieder arī zemesgabals, kuru tas vēlas pārdot. MVU iekšzemes režīms attiektos uz interjera dizaina pakalpojumiem tiešsaistē, bet zemes gabala pārdošanai tiks piemērots PVN standarta režīms.

3.1.3. Valsts gada robežvērtība attiecībā pret nozares robežvērtībām

Lai piemērotu MVU iekšzemes režīmu, MVU gada apgrozījums tā iedibināšanas dalībvalstī kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā **nedrīkst pārsniegt attiecīgās dalībvalsts gada robežvērtību vai piemērojamo nozares robežvērtību** (2.3. iedaļa).

8. piemērs

Iedibināšanas dalībvalsts (IDV) noteiktā valsts gada robežvērtība ir 65 000 EUR. Tas nozīmē, ka MVU, kas ir iedibināts minētajā dalībvalstī un kura gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā nepārsniedz 65 000 EUR, varētu piemērot MVU iekšzemes režīmu. Savukārt, ja tā gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā un/vai iepriekšējā kalendārajā gadā pārsniedz 65 000 EUR, tas nevarētu piemērot MVU iekšzemes režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī.

Gadījuma scenārijs	Valsts gada robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) (EUR)	Gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā (G) (EUR)	Tiesības piemērot MVU iekšzemes režīmu
1. scenārijs	65 000	55 000	61 000	Tiesīgs
2. scenārijs		67 000	52 000	Nav tiesīgs
3. scenārijs		40 000	75 000	Nav tiesīgs
4. scenārijs		70 000	66 000	Nav tiesīgs

16. attēls. Valsts gada robežvērtība – iepriekšējais un kārtējais kalendārais gads

1. scenārijā gada apgrozījums gan kārtējā kalendārajā gadā (G), gan iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) nepārsniedz valsts gada robežvērtību 65 000 EUR apmērā. Tāpēc MVU varētu piemērot MVU iekšzemes režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī.

2., 3. un 4. scenārijā gada apgrozījums pārsniedz valsts gada robežvērtību vai nu iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) (2. scenārijs), kārtējā kalendārajā gadā (G) (3. scenārijs), vai arī gan iepriekšējā, gan kārtējā kalendārajā gadā (G-1 un G) (4. scenārijs). Tāpēc nevienā no šiem scenārijiem MVU pašreizējā kalendārajā gadā (G) nevarēja piemērot MVU iekšzemes režīmu tā iedibināšanas dalībvalstī.

Dažas dalībvalstis var pieprasīt, lai MVU, kas vēlas piemērot MVU režīmu, gada apgrozījums nepārsniegtu valsts gada robežvērtību kārtējā kalendārajā gadā un **dīvos iepriekšējos kalendārajos gados** ⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁷⁾ PVN direktīvas 288.a panta 1. punkts.

9. piemērs

Lai mazais uzņēmums būtu tiesīgs piemērot MVU režīmu, tā gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā (G) un divos iepriekšējos kalendārajos gados (G-1 un G-2), kā tas ir 1. scenārijā, nedrīkst pārsniegt valsts gada robežvērtību.

Gadījuma scenārijs	Valsts gada robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums gadā pirms iepriekšējā kalendārā gada (G-2) (EUR)	Gada apgrozījums iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) (EUR)	Gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā (G) (EUR)	Tiesības piemērot MVU iekšzemes režīmu
1. scenārijs	65 000	55 000	61 000	56 000	Tiesīgs
2. scenārijs		64 000	52 000	67 000	Nav tiesīgs
3. scenārijs		40 000	75 000	63 000	Nav tiesīgs
4. scenārijs		66 000	70 000	68 000	Nav tiesīgs
5. scenārijs		70 000	56 000	60 000	Nav tiesīgs

17. attēls. Valsts gada robežvērtība – kārtējais kalendārais gads un divi iepriekšējie kalendārie gadi

Plašāka informācija par noteikumiem, kas piemērojami jūsu iedibināšanas dalībvalstī, ir pieejama MVU tīmekļa portālā ⁽⁴⁸⁾.

MVU iekšzemes režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī var piemērot arī MVU, kas tikai uzsāk saimniecisko darbību. Šādā gadījumā tā gada apgrozījums iepriekšējā kalendārajā gadā (vai divos iepriekšējos kalendārajos gados) un/vai kārtējā gadā būs nulle ("0").

3.2. Saskaņā ar šo režīmu paredzētie vienkāršojumi

3.2.1. Reģistrēšanās

Dalībvalstīm ir iespēja atbrīvot to teritorijā iedibinātus MVU no pienākuma norādīt savas saimnieciskās darbības sākumu, reģistrēties PVN nodokļu maksātāju reģistrā un tikt identificētam pēc PVN maksātāja numura iedibināšanas dalībvalstī, **ja tie piemēro tikai MVU iekšzemes režīmu** ⁽⁴⁹⁾.

Ja iedibināšanas dalībvalsts nolemj neatbrīvot MVU no pienākuma reģistrēties PVN nolūkā, tai būtu jānodrošina, ka identifikācijas procedūras ilgums nepārsniedz 15 darba dienas. Atsevišķos gadījumos šis laikposms var būt ilgāks, ja iedibināšanas dalībvalstij ir

⁽⁴⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁴⁹⁾ PVN direktīvas 292.b pants.

vajadzīgs papildu laiks izmeklēšanas veikšanai, lai novērstu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas vai nodokļu apiešanu. Reģistrācijas procedūra un pienākumi var atšķirties atkarībā no konkrētā MVU stāvokļa un iedibināšanas dalībvalstī piemērojamajiem noteikumiem. Plašāka informācija par dalībvalstu noteiktajām prasībām ir pieejama MVU tīmekļa portālā ⁽⁵⁰⁾.

Tomēr, tā kā MVU režīms attiecas uz preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanu, nevis pirkumiem, MVU joprojām var būt pienākums piemērot PVN standarta režīmu vai vienkāršotas procedūras pirkumiem, par kuriem tam ir pienākums deklarēt un maksāt PVN (sk. 6. iedaļu). Ja MVU veic darījumus, kas ir izslēgti no MVU režīma piemērošanas (sk. 2.2.2. iedaļu), tam būs jāpiemēro PVN standarta režīms arī šiem darījumiem.

3.2.2. PVN deklarācijas

Dalībvalstīm ir iespēja atbrīvot to teritorijā iedibinātos MVU, kuri piemēro MVU režīmu vietējā līmenī, **tikai** no pienākuma iesniegt PVN deklarāciju ⁽⁵¹⁾.

Ja iedibināšanas dalībvalsts neizmanto šo iespēju un tā vietā pieprasa MVU iesniegt PVN deklarāciju, šī PVN deklarācija ir jāvienkāršo un jāattiecina tikai uz kalendārā gada periodu. Tomēr MVU var izvēlēties izmantot arī citu taksācijas periodu ⁽⁵²⁾. Plašāka informācija par noteikumiem, kas piemērojami jūsu iedibināšanas dalībvalstī, ir atrodamā MVU tīmekļa portālā ⁽⁵³⁾.

3.2.3. Uzskaitē

Dalībvalstīm ir iespēja atbrīvot to teritorijā iedibinātos MVU, kuri piemēro MVU iekšzemes režīmu, no pienākuma veikt uzskaiti ⁽⁵⁴⁾. Plašāka informācija par noteikumiem, kas piemērojami jūsu iedibināšanas dalībvalstī, ir pieejama MVU tīmekļa portālā ⁽⁵⁵⁾.

3.2.4. Rēķini

Dalībvalstīm ir iespēja atbrīvot to teritorijā iedibinātos MVU, kuri piemēro MVU iekšzemes režīmu, no pienākuma sagatavot rēķinus ⁽⁵⁶⁾. Ja IDV uzliek pienākumu

⁽⁵⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵¹⁾ PVN direktīvas 292.c pants.

⁽⁵²⁾ Taksācijas periods būtu jānosaka saskaņā ar PVN direktīvas 252. pantu.

⁽⁵³⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁴⁾ PVN direktīvas 292.d pants.

⁽⁵⁵⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁶⁾ PVN direktīvas 292.d pants.

sagatavot rēķinus, MVU būtu jāļauj izsniegt vienkāršotus rēķinus⁽⁵⁷⁾. Plašāka informācija par noteikumiem, kas piemērojami jūsu iedibināšanas dalībvalstī, ir pieejama MVU tīmekļa portālā⁽⁵⁸⁾.

3.2.5. Citi administratīvie pienākumi

Dalībvalstīm ir iespēja atbrīvot to teritorijā iedibinātos MVU, kuri piemēro MVU iekšzemes režīmu, no citiem administratīviem pienākumiem⁽⁵⁹⁾. Plašāka informācija par noteikumiem, kas piemērojami jūsu iedibināšanas dalībvalstī, ir pieejama MVU tīmekļa portālā⁽⁶⁰⁾.

Ja mazais uzņēmums piemēro **MVU režīmu tikai iekšzemē**, tā iedibināšanas dalībvalsts var atbrīvot to no dažām vai visām PVN saistībām. Plašāku informāciju par noteikumiem, kas piemērojami jūsu iedibināšanas dalībvalstī, ir atrodama MVU tīmekļa portālā.

3.3. Izstāšanās no režīma

3.3.1. Pāreja uz MVU pārrobežu režīmu

Ja mazais uzņēmums, kas piemēro MVU iekšzemes režīmu, vēlas paplašināt MVU režīma piemērošanu, attiecinot to arī uz citām dalībvalstīm, un piemērot pārrobežu atbrīvojumu, MVU ir jānodrošina atbilstība attiecīgajiem nosacījumiem un jāievēro 4. iedaļā izklāstītie noteikumi.

10. piemērs

Mazais uzņēmums piemēro iekšzemes režīmu tikai savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV) – dalībvalstī Nr. 1. Kādā brīdī tas nolemj piemērot MVU režīmu arī dalībvalstī Nr. 2. Mazajam uzņēmumam būs jāiesniedz iepriekšējs paziņojums, pieprasot piemērot MVU režīmu dalībvalstī Nr. 2. Plašāku informāciju sk. 4. iedaļā.

⁽⁵⁷⁾ PVN direktīvas 220.a panta 1. punkta c) apakšpunkts un 226.b pants.

⁽⁵⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁹⁾ PVN direktīvas 292.d pants.

⁽⁶⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

3.3.2. Saimnieciskās darbības veikšanas vietas pārcelšana

Ja MVU pārceļ savu saimnieciskās darbības veikšanas vietu (fiziskas personas gadījumā – pastāvīgo adresi) uz citu dalībvalsti vai trešo valsti, “sākotnējā” IDV pārstāj piemērot MVU iekšzemes režīmu.

11. piemērs

Mazais uzņēmums pārceļ savas saimnieciskās darbības veikšanas vietu (vai pastāvīgo adresi) no dalībvalsts, kurā tas ir iedibināts (dalībvalsts Nr. 1), uz citu dalībvalsti (dalībvalsts Nr. 2). Tādā gadījumā dalībvalstī Nr. 1 pārstāj piemērot MVU iekšzemes režīmu.

Ja MVU vēlas piemērot MVU iekšzemes režīmu savā “jaunajā” iedibināšanas dalībvalstī (dalībvalsts Nr. 2), tam jāievēro šajā dalībvalstī piemērojamie noteikumi.

3.3.3. Brīvprātīga piemērošanas izbeigšana

MVU, kas piemēro MVU iekšzemes režīmu, var nolemt brīvprātīgi izstāties no dalības šajā režīmā. Šādas izstāšanās tiešas sekas būs PVN standarta režīma ⁽⁶¹⁾ vai vienkāršoto procedūru ⁽⁶²⁾ piemērošana.

Mazajam uzņēmumam ir jāiepazīstas ar noteikumiem, kas piemērojami tā iedibināšanas dalībvalstī attiecībā uz procedūru (ja tāda ir), kas jāievēro, lai brīvprātīgi izstātos no MVU iekšzemes režīma, un PVN saistībām, kas jāizpilda pēc šādas izstāšanās.

Lai gan tas nav obligāti, dalībvalstis var noteikt izslēgšanas periodu MVU, kas brīvprātīgi izstājas no režīma ⁽⁶³⁾. MVU ir jāsažinās ar tā iedibināšanas dalībvalsti, ja pēc brīvprātīgas izstāšanās no MVU iekšzemes režīma tas vēlas šo režīmu piemērot atkārtoti.

3.3.4. Izslēgšana

Ja kalendārā gada laikā ir pārsniegta valsts gada robežvērtība (vai piemērojamā nozares robežvērtība), attiecīgais MVU tiek izslēgts no MVU iekšzemes režīma. Mazajiem uzņēmumiem ir jāiepazīstas ar noteikumiem, kas piemērojami to

⁽⁶¹⁾ PVN direktīvas 290. pants.

⁽⁶²⁾ PVN direktīvas 281. pants.

⁽⁶³⁾ PVN direktīvas 290. pants.

iedibināšanas dalībvalstī, attiecībā uz procedūru (ja tāda ir), kas jāievēro, ja tie tiek izslēgti no MVU iekšzemes režīma.

Dalībvalstis var izlemt, vai piemērot pārejas periodu, ja ir pārsniegta valsts gada robežvērtība vai piemērojamā nozares robežvērtība. Ja pārejas periods nav piemērojams, izslēgšana no MVU iekšzemes režīma ir spēkā no brīža, kad ir pārsniegta valsts gada robežvērtība vai piemērojamā nozares robežvērtība. Praksē šis brīdis atbilst dienai, kad veikts darījums, kura rezultātā gada apgrozījums pārsniedz robežvērtību.

Ja piemēro pārejas periodu, dalībvalstis var izvēlēties vienu no šādiem maksimālajiem apjomiem:

- a) ļaut MVU turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU iekšzemes režīmu, ja vien valsts gada robežvērtība (vai piemērojamā nozares robežvērtība) tiek pārsniegta par ne vairāk kā 10 %, bet ne ilgāk kā līdz kalendārā gada beigām; vai
 - b) ļaut MVU turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU iekšzemes režīmu, ja vien valsts gada robežvērtība (vai piemērojamā nozares robežvērtība) tiek pārsniegta par ne vairāk kā 25 %, bet ne ilgāk kā līdz kalendārā gada beigām; vai
 - c) ja netiek piemērots īpašs maksimālais apjoms – ļaut MVU turpināt piemērot atbrīvojumu saskaņā ar MVU iekšzemes režīmu, līdz tā gada apgrozījums sasniedz 100 000 EUR robežu, bet ne ilgāk kā līdz kalendārā gada beigām.
-

12. piemērs

Iedibināšanas dalībvalstī piemērojamā valsts gada robežvērtība ir 65 000 EUR. Nākamajā tabulā attiecībā uz katru iespēju, kas saistīta ar pārejas periodiem, ir parādītas situācijas, kad MVU varētu turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN un kad tam ir jāpārtrauc tā piemērošana.

Pārejas perioda piemērošanas iespējas	Gada apgrozījums, līdz kuram MVU kalendārajā gadā var turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu (EUR)	Gada apgrozījums, no kura MVU jāpārtrauc piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu kalendārā gada laikā (EUR)
Nav pārejas perioda	65 000	65 001
Maksimālais apjoms 10 % apmērā	71 500	71 501
Maksimālais apjoms 25 % apmērā	81 250	81 251
Gada apgrozījums nepārsniedz 100 000 EUR	100 000	100 001

18. attēls. Pārejas perioda piemērošana – A piemērs

Piemēram, IDV piemēro 25 % maksimālo apjomu. Ja MVU gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā (G) pārsniedz 65 000 EUR, bet līdz kārtējā kalendārā gada 31. decembrim nepārsniedz 81 250 EUR, MVU var piemērot MVU režīmu līdz kārtējā kalendārā gada (G) beigām un no nākamā kalendārā gada (G+1) 1. janvāra tas tiks izslēgts no MVU iekšzemes režīma.

Ja MVU gada apgrozījums kārtējā kalendārā gada 1. septembrī pārsniedz 81 250 EUR, MVU tajā dienā tiek izslēgts no MVU režīma, skaitot no darījuma, kura rezultātā gada apgrozījums pārsniedzis 25 % maksimālo apjomu.

13. piemērs

IDV piemērojamā valsts gada robežvērtība ir 85 000 EUR. Nākamajā tabulā attiecībā uz katru iespēju ir parādītas situācijas, kad MVU varētu turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN un kad tam ir jāpārtrauc tā piemērošana.

Pārejas perioda piemērošanas iespējas	Gada apgrozījums, līdz kuram MVU kalendārajā gadā var turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu (EUR)	Gada apgrozījums, no kura MVU jāpārtrauc piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu kalendārā gada laikā (EUR)
Nav pārejas perioda	85 000	85 001
Maksimālais apjoms 10 % apmērā	93 500	93 501
Maksimālais apjoms 25 % apmērā	100 000*	100 001
Gada apgrozījums nepārsniedz 100 000 EUR	100 000	100 001

19. attēls. Pārejas perioda piemērošana – B piemērs

* Šajā gadījumā maksimālā summa 25 % apmērā būtu 106 250 EUR. Tomēr PVN direktīvā atļautais maksimālais gada apgrozījums Savienībā⁽⁶⁴⁾, kas jāievēro, lai varētu izmantot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu, ir 100 000 EUR. Tāpēc pat tad, ja dalībvalstij ir augsta robežvērtība un tā piemēro pārejas periodu ar maksimālo apjomu 25 % apmērā, MVU tiks izslēgts no MVU režīma, tiklīdz tā gada apgrozījums pārsniegs 100 000 EUR.

Izslēgšanas no MVU režīma tiešas sekas ir PVN standarta režīma vai vienkāršoto procedūru piemērošana. Mazajiem uzņēmumiem būtu jāiepazīstas ar PVN noteikumiem, kas piemērojami to iedibināšanas dalībvalstī, lai noskaidrotu savus pienākumus gadījumā, ja tie tiek izslēgti no MVU iekšzemes režīma.

Brīdis, no kura mazais uzņēmums tiek izslēgts no MVU iekšzemes režīma, ir brīdis, kad gada apgrozījums pārsniedz valsts gada robežvērtību (vai piemērojamo nozares robežvērtību) vai – ja IDV piemēro pārejas periodu – piemēroto maksimālo apjomu.

⁽⁶⁴⁾ PVN direktīvas 284. panta 2. punkta a) apakšpunkts.

14. piemērs

Valsts gada robežvērtība ir 65 000 EUR. Iedibināšanas dalībvalsts nepiemēro pārejas periodu, tāpēc MVU tiek izslēgts no MVU režīma, tiklīdz tā gada apgrozījums pārsniedz 65 000 EUR.

Laikposmā no kārtējā kalendārā gada 1. janvāra līdz 26. septembrim mazā uzņēmuma gada apgrozījums ir bijis 64 800 EUR. Mazais uzņēmums kārtējā kalendārā gada 27. septembrī veic vienu piegādi 100 EUR apmērā un otru piegādi 300 EUR apmērā.

Mazais uzņēmums kārtējā kalendārā gada 27. septembrī tiek izslēgts no MVU režīma, sākot ar otro piegādi 300 EUR apmērā, jo šīs piegādes rezultātā gada apgrozījums pārsniedz robežvērtību.

Pirmā piegāde joprojām ir atbrīvota no PVN saskaņā ar MVU iekšzemes režīmu. Otrajai piegādei ir jāatbilst nodokļu noteikumiem, ko paredz PVN standarta režīms (vai vienkāršotās procedūras).

Periodi	Gada apgrozījuma summa kārtējā gadā (EUR)	Rezultāts
Piegāžu kopapjoms no 01.01.G. līdz 26.09.G.	64 800	Izslēgšanas datums: 27.09.G., sākot no piegādes Nr. 2
27.09.G. veiktā piegāde Nr. 1	100	
27.09.G. veiktā piegāde Nr. 2	300	
Pavisam kopā	65 200	

20. attēls. Diena, kurā notiek izslēgšana no MVU režīma – A scenārijs

15. piemērs

Valsts gada robežvērtība IDV ir 65 000 EUR, un attiecīgā dalībvalsts piemēro pārejas periodu ar maksimālo apjomu 25 % apmērā. Šajā gadījumā MVU tiek izslēgts no MVU iekšzemes režīma, tiklīdz tā gada apgrozījums pārsniedz 81 250 EUR.

Kārtējā kalendārā gada 26. septembrī mazā uzņēmuma gada apgrozījums ir sasniedzis 81 100 EUR, tāpēc tas ir pārsniedzis valstī noteikto gada robežvērtību (65 000 EUR), bet nav pārsniedzis 25 % maksimālo apjomu (81 250 EUR). Mazais uzņēmums kārtējā kalendārā gada 27. septembrī veic vēl vienu piegādi 300 EUR apmērā. Tā kā gada apgrozījums kārtējā kalendārā gada 27. septembrī pārsniedz 81 250 EUR, MVU 27. septembrī, skaitot no piegādes par summu 300 EUR, tiek izslēgts no MVU iekšzemes režīma un no tā brīža tam ir jāpiemēro PVN standarta režīms (vai vienkāršotas procedūras).

Periodi	Gada apgrozījuma summa kārtējā gadā (EUR)	Rezultāts
Piegāžu kopapjoms no 01.01.G. līdz 26.09.G.	81 100	Izslēgšanas datums: 27.09.G., sākot no piegādes par summu 300 EUR
27.09.G. veiktā piegāde	300	
Pavisam kopā	81 400	

21. attēls. Diena, kurā notiek izslēgšana no MVU režīma – B scenārijs

16. piemērs

Valsts gada robežvērtība IDV ir 65 000 EUR, un attiecīgā dalībvalsts piemēro pārejas periodu ar maksimālo apjomu 25 % apmērā. MVU tiek izslēgts no MVU iekšzemes režīma, tiklīdz tā gada apgrozījums pārsniedz 81 250 EUR. MVU pārsniedz valsts gada robežvērtību (65 000 EUR) kārtējā kalendārā gada 20. oktobrī, bet līdz kārtējā kalendārā gada 31. decembrim nepārsniedz 81 250 EUR.

Šādā gadījumā MVU var piemērot MVU iekšzemes režīmu līdz kārtējā kalendārā gada beigām, proti, līdz 31. decembrim. Tas tiks izslēgts no MVU režīma no G+1. gada 1. janvāra, un no minētā datuma tam būtu jāpiemēro PVN standarta režīms vai vienkāršotas procedūras.

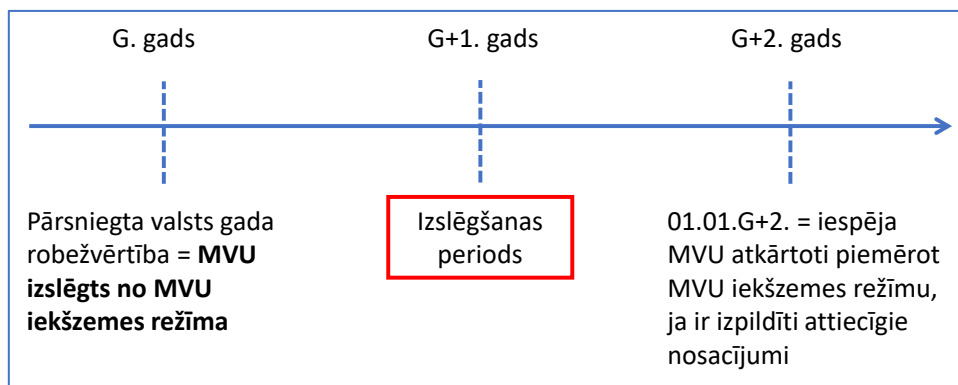
Periodi	Gada apgrozījuma summa kārtējā gadā (EUR)	Rezultāts
Piegāžu kopapjoms no 01.01.G. līdz 19.10.G.	64 800	Izslēgšanas datums: 01.01.G+1. Piegādes no 20.10.G. līdz 31.12.G. joprojām ir atbrīvotas no PVN
20.10.G. veiktā piegāde	300	
Piegādes no 21.10.G. līdz 31.12.G.	10 000	
Pavisam kopā 31.12.G.	75 100	

22. attēls. Diena, kurā notiek izslēgšana no MVU režīma – C scenārijs

3.3.5. Izslēgšanas periods

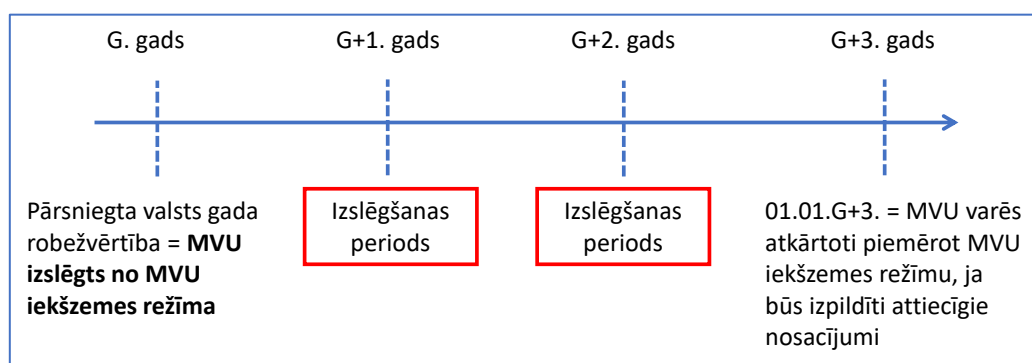
MVU, kas ir **izslēgts** no MVU iekšzemes režīma, **nevarēs atkārtoti piemērot MVU iekšzemes režīmu vienu kalendāro gadu (G+1)**.

Praksē tas nozīmē, ka gadījumā, ja mazais uzņēmums vēlētos atkal pievienoties MVU iekšzemes režīmam, tam būtu jāgaida līdz G+2. gada 1. janvārim, lai to piemērotu, un jāievēro reģistrācijas procedūra (ja tāda ir) savā IDV. Jebkurā gadījumā mazajam uzņēmumam būtu jāsaazinās ar savas dalībvalsts nodokļu iestādēm, lai iegūtu informāciju par visām iespējamām formalitātēm, kas jāizpilda, lai atkal iesaistītos MVU režīmā.

23. attēls. Izslēgšanas periods vienu kalendāro gadu

Dalībvalstis var pagarināt šo izslēgšanas periodu līdz diviem kalendārajiem gadiem ⁽⁶⁵⁾ (G+1 un G+2). Šādā gadījumā mazajam uzņēmumam būtu jāgaida līdz G+3. gada 1. janvārim, lai atkal piemērotu šo režīmu, ar nosacījumu, ka tas atbilst attiecīgajiem nosacījumiem.

24. attēls. Izslēgšanas periods divus kalendāros gadus

⁽⁶⁵⁾ PVN direktīvas 288.a panta 1. punkts.

4. MVU “pārrobežu” režīms

Šajā iedaļā ir paskaidrots, kā darbojas **MVU pārrobežu režīms** un kādi ir ar to saistītie atbilstības nodrošināšanas pienākumi. To piemēro:

- a) MVU, kuri vēlas piemērot MVU režīmu tikai citās dalībvalstīs, kas nav iedibināšanas dalībvalsts, un
- b) MVU, kuri vēlas piemērot MVU režīmu gan dalībvalstī, kurā tie ir iedibināti, gan arī citās dalībvalstīs.

Mazajam uzņēmumam, kas vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu, vispirms ir jābūt **tiesībām** to darīt. Lai MVU būtu tiesības to darīt, tā **gada apgrozījums Savienībā** kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā nedrīkst pārsniegt 100 000 EUR (sk. 4.1. iedaļu).

Turklāt MVU ir jāatbilst tālāk izklāstītajiem nosacījumiem.

1. Tā **saimnieciskās darbības veikšanas vieta (vai fiziskas personas pastāvīgā adrese) atrodas kādā dalībvalstī** (sk. 2.1. iedaļu).
2. Tas veic **darījumus, kas ietilpst MVU režīma darbības jomā** (sk. 2. iedaļu). Mazais uzņēmums var veikt preču piegādes vai sniegt pakalpojumus, uz kuriem attiecas MVU režīms, un citas piegādes vai citus pakalpojumus, kas ir izslēgti no MVU režīma.
3. **Veikto piegāžu vai sniegto pakalpojumu vērtība dalībvalstī(-īs), kurā(-ās) tas vēlas izmantot pārrobežu atbrīvojumu no PVN**, nepārsniedz valsts vai nozares gada robežvērtību, kas piemērojama attiecīgajā(-s) dalībvalstī(-īs), ne kārtējā kalendārajā gadā, ne iepriekšējā kalendārajā gadā (vai divos iepriekšējos kalendārajos gados, ja to noteikusi attiecīgā dalībvalsts) (sk. 4.2. iedaļu).

Visbeidzot, MVU ir jāizpilda formāla prasība:

4. tam jāiesniedz iepriekšējs paziņojums dalībvalstī, kurā tas ir iedibināts (4.3. iedaļa), norādot dalībvalstis, kurās tas vēlas piemērot MVU pārrobežu atbrīvojumu.

MVU var sākt piemērot atbrīvojumu no PVN savām piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem dalībvalstīs, kas minētas tā iepriekšējā paziņojumā, tiklīdz tā iedibināšanas dalībvalsts – pēc tam, kad tas ir apstiprinājis savas tiesības piemērot MVU pārrobežu režīmu, – MVU režīma vajadzībām piešķir tam vienotu **individuālo**

identifikācijas numuru (“EX numurs”) un apstiprina, ka attiecīgā(-ās) dalībvalsts(-is) ir apstiprinājusi(-šas) piekļuvi režīmam savā attiecīgajā jurisdikcijā.

4.1. Gada apgrozījums Savienībā – atbilstības pārbaude

Lai MVU varētu pretendēt uz pārrobežu atbrīvojumu saskaņā ar MVU režīmu, MVU **gada apgrozījums Savienībā** kārtējā kalendārajā gadā (G) un iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) **nedrīkst pārsniegt 100 000 EUR** ⁽⁶⁶⁾. Gada apgrozījums Savienībā atbilst **gada apgrozījuma summai** ⁽⁶⁷⁾ **visās 27 dalībvalstīs**: iedibināšanas dalībvalstī (IDV), dalībvalstī(-īs), kurā(-ās) MVU vēlas piemērot MVU režīmu (“atbrīvojuma dalībvalsts(-is)” vai “ADV”), un visās pārējās dalībvalstīs.

Gada apgrozījums Savienībā ir gada apgrozījuma summa visās 27 dalībvalstīs neatkarīgi no tā, vai mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU režīmu visās dalībvalstīs. Šim pasākumam ir **garantijas** funkcija ar mērķi nodrošināt, ka MVU režīmu piemēro tikai mazie uzņēmumi. Tie ir uzņēmumi, kuru kopējais gada apgrozījums Eiropas Savienībā nepārsniedz 100 000 EUR.

Ja gada apgrozījums Savienībā pārsniedz 100 000 EUR, mazais uzņēmums nevar piemērot pārrobežu atbrīvojumu no PVN nevienā dalībvalstī, izņemot tā iedibināšanas dalībvalsti. Savā iedibināšanas valstī tas var turpināt piemērot MVU iekšzemes režīmu ar nosacījumu, ka tā gada apgrozījums nepārsniedz valsts gada robežvērtību, ko noteikusi tā IDV (sk. 3. iedaļu).

Pārsniedzot Savienības gada robežvērtību, MVU tiek izslēgts no MVU pārrobežu režīma. Tomēr MVU joprojām var piemērot MVU iekšzemes režīmu, ja MVU gada apgrozījums nepārsniedz tā iedibināšanas dalībvalsts noteikto gada robežvērtību.

⁽⁶⁶⁾ PVN direktīvas 284. panta 2. punkta a) apakšpunkts.

⁽⁶⁷⁾ Sk. paskaidrojumu par gada apgrozījuma aprēķināšanu 2.4. iedaļu.

17. piemērs

Dalībvalstis	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)	Rezultāts
IDV	30 000	15 000	ATBILST Gada apgrozījums Savienībā kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējos kalendārajos gados nepārsniedz 100 000 EUR.
ADV Nr. 1	35 000	30 000	
ADV Nr. 2	15 000	20 000	
Pārējās 24 dalībvalstis, kurās nepiemēro MVU režīmu	15 000	17 000	
Kopā 27 dalībvalstīs	95 000	82 000	

25. attēls. Gada apgrozījuma Savienībā garantijas piemērošana – A scenārijs

Šajā scenārijā MVU būtu tiesīgs piemērot pārrobežu režīmu, jo gada apgrozījums Savienībā nepārsniedz garantiju 100 000 EUR apmērā.

18. piemērs

Dalībvalstis	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)	Rezultāts
IDV	30 000	20 000	NEATBILST MVU nav tiesīgs piemērot MVU pārrobežu režīmu kārtējā kalendārajā gadā G, jo Savienības gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā (G) pārsniedz 100 000 EUR.
ADV Nr. 1	35 000	30 000	
ADV Nr. 2	15 000	40 000	
Pārējās 24 dalībvalstis, kurās nepiemēro MVU režīmu	15 000	17 000	
Kopā 27 dalībvalstīs	95 000	107 000	

26. attēls. Gada apgrozījuma Savienībā garantijas piemērošana – B scenārijs

Šajā scenārijā MVU nav tiesību piemērot pārrobežu režīmu. MVU joprojām var piemērot MVU iekšzemes režīmu, ja tā gada apgrozījums nepārsniedz tā iedibināšanas dalībvalsts noteikto gada robežvērtību.

19. piemērs

Dalībvalstis	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)	Rezultāts
IDV	30 000	15 000	NEATBILST MVU nevar piemērot MVU pārrobežu režīmu kārtējā kalendārajā gadā G, jo iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) Savienības gada apgrozījums pārsniedz 100 000 EUR.
ADV Nr. 1	35 000	30 000	
ADV Nr. 2	15 000	20 000	
Pārējās 24 dalībvalstis, kurās nepiemēro MVU režīmu	35 000	17 000	
Kopā 27 dalībvalstīs	115 000	82 000	

27. attēls. Gada apgrozījuma Savienībā garantijas piemērošana – C scenārijs

Šajā scenārijā MVU joprojām var piemērot MVU iekšzemes režīmu, ja tā gada apgrozījums nepārsniedz tā iedibināšanas dalībvalsts noteikto gada robežvērtību.

4.2. Valsts gada robežvērtība

Papildus gada apgrozījumam Savienībā, kas nepārsniedz 100 000 EUR, mazā uzņēmuma gada apgrozījums dalībvalstī(-īs), kurā(-ās) tas vēlas izmantot pārrobežu atbrīvojumu, kārtējā kalendārajā gadā (G) un iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) nedrīkst pārsniegt valsts gada robežvērtību (vai piemērojamo nozares robežvērtību) attiecīgajā dalībvalstī.

Dalībvalstis šo nosacījumu var attiecināt arī uz gadu pirms iepriekšējā kalendārā gada (G-2) ⁽⁶⁸⁾. Dalībvalstīm ir jāpiemēro viens un tas pats nosacījums – vai nu iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1), vai arī divos iepriekšējos kalendārajos gados (G-1 un G-2) – gan to teritorijā iedibinātiem MVU, gan MVU, kas tajās nav iedibināti.

⁽⁶⁸⁾ Lai noskaidrotu, kuras dalībvalstis attiecina šo nosacījumu uz MVU, apmeklējiet MVU tīmekļa portālu.

20. piemērs

Tālāk ir sniegts praktisks piemērs par MVU tiesībām uz MVU pārrobežu režīma piemērošanu. MVU vienmēr ir šādā situācijā:

MVU vēlas izmantot pārrobežu atbrīvojumu no PVN savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV) un divās citās dalībvalstīs – ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2. Turklāt MVU veic saimniecisko darbību ceturtajā dalībvalstī, proti, DV Nr. 4, kurā tas nevēlas izmantot atbrīvojumu no PVN. MVU neveic nekādu saimniecisko darbību nevienā no pārējām 23 dalībvalstīm.

Dalībvalstis/Savienība	Gada robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)	Tiesības piemērot MVU pārrobežu režīmu
IDV	85 000	30 000	10 000	Jā
ADV Nr. 1	20 000	15 000	5000	Jā
ADV Nr. 2	30 000	20 000	10 000	Jā
DV Nr. 4	N. p.	20 000	10 000	—
Pārējās 23 dalībvalstis	N. p.	0	0	—
Savienība	100 000	85 000	35 000	Jā

28. attēls. Valsts gada robežvērtības piemērošana – A scenārijs

Šajā scenārijā MVU nolemj piemērot MVU režīmu no kārtējā kalendārā gada vidus. Gada apgrozījums Savienībā iepriekšējā kalendārajā gadā (85 000 EUR) un kārtējā kalendārajā gadā (35 000 EUR) nepārsniedz 100 000 EUR. Valsts gada apgrozījums IDV, ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2 kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā nepārsniedz šajās dalībvalstīs noteiktās robežvērtības. Tāpēc MVU varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu IDV, ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2.

21. piemērs

Dalībvalstis/Savienība	Valsts robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)	Tiesības piemērot MVU režīmu
IDV	35 000	36 000	0	Nē
ADV Nr. 1	85 000	20 000	0	Jā
ADV Nr. 2	60 000	10 000	0	Jā
DV Nr. 4	N. p.	15 000	0	—
Pārējās 23 dalībvalstis	N. p.	0	0	—
Savienība	100 000	81 000	0	—

29. attēls. Valsts gada robežvērtības piemērošana – B scenārijs

Šajā scenārijā MVU iesniedz iepriekšēju paziņojumu par MVU pārrobežu režīma piemērošanu kārtējā kalendārā gada (G) 1. janvārī. MVU nevar piemērot MVU režīmu IDV, jo tā gada apgrozījums iepriekšējā kalendārajā gadā (36 000 EUR) pārsniedz IDV valsts gada robežvērtību (35 000 EUR). Tomēr MVU joprojām varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2, jo Savienības gada robežvērtība nav pārsniegta ne kārtējā kalendārajā gadā (0 EUR), ne iepriekšējā kalendārajā gadā (81 000 EUR) un tā gada apgrozījums ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2 nepārsniedz šo dalībvalstu noteiktās gada robežvērtības ne kārtējā kalendārajā gadā, ne iepriekšējā kalendārajā gadā.

22. piemērs

Dalībvalstis/Savienība	Valsts robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)	Tiesības piemērot MVU režīmu
IDV	35 000	30 000	20 000	Jā
ADV Nr. 1	85 000	20 000	25 000	Jā
ADV Nr. 2	15 000	15 000	30 000	Nē
DV Nr. 4	N. p.	15 000	20 000	—
Pārējās 23 dalībvalstis	N. p.	0	0	—
Savienība	100 000	80 000	95 000	—

30. attēls. Valsts gada robežvērtības piemērošana – C scenārijs

Šajā scenārijā MVU nolemj piemērot MVU režīmu kārtējā kalendārā gada (G) vidū. MVU nevar piemērot MVU pārrobežu režīmu ADV Nr. 2, jo tā gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā (30 000 EUR) pārsniedz ADV Nr. 2 valsts gada robežvērtību (15 000 EUR). Tomēr MVU joprojām varētu piemērot MVU režīmu IDV un ADV Nr. 1, jo Savienības gada robežvērtība netiek pārsniegta ne kārtējā kalendārajā gadā (95 000 EUR), ne iepriekšējā kalendārajā gadā (80 000 EUR) un tā gada apgrozījums IDV un ADV Nr. 1 nepārsniedz šo dalībvalstu noteiktās gada robežvērtības ne kārtējā kalendārajā gadā, ne iepriekšējā kalendārajā gadā.

23. piemērs

Dalībvalstis/Savienība	Valsts robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)	Tiesības piemērot MVU režīmu
IDV	35 000	30 000	0	Jā
ADV Nr. 1	85 000	50 000	0	Nē
ADV Nr. 2	60 000	15 000	0	Nē
DV Nr. 4	N. p.	15 000	0	—
Pārējās 23 dalībvalstis	N. p.	0	0	—
Savienība	100 000	110 000	0	—

31. attēls. Valsts gada robežvērtības piemērošana – D scenārijs

Šajā scenārijā MVU nevar piemērot MVU pārrobežu režīmu ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2, jo iepriekšējā kalendārajā gadā ir pārsniegta Savienības gada robežvērtība (110 000 EUR). Šī Savienības robežvērtība kalpo kā garantija, lai nodrošinātu, ka pārrobežu atbrīvojumam var piekļūt tikai mazie uzņēmumi. **Ja tiek pārsniegta Savienības gada robežvērtība, mazais uzņēmums tiek izslēgts no pārrobežu atbrīvojuma visās dalībvalstīs, izņemot tā IDV**, pat ja MVU gada apgrozījums dalībvalstīs, kurās tas vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu (ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2), ir mazāks par attiecīgajā valstī noteikto gada robežvērtību.

Vienīgā dalībvalstīs, kurā MVU joprojām varētu piemērot MVU režīmu, ir tā iedibināšanas dalībvalsts – ar noteikumu, ka ir izpildīti iekšzemes atbrīvojuma piemērošanas nosacījumi (sk. 3. iedaļu). Savienības gada robežvērtības pārsniegšana neizslēdz MVU no MVU režīma piemērošanas tā iedibināšanas dalībvalstī (MVU iekšzemes režīms). Tikai tad, ja tiek pārsniegta valsts gada robežvērtība, ko noteikusi MVU iedibināšanas dalībvalsts, MVU var izslēgt no MVU iekšzemes režīma.

24. piemērs

Saskaņā ar šo scenāriju ADV Nr. 1 un DV Nr. 4 prasa, lai mazie uzņēmumi sniegtu informāciju par savu gada apgrozījumu kārtējā kalendārajā gadā (G) un divos iepriekšējos kalendārajos gados (G-1 un G-2). Mazais uzņēmums joprojām nevēlas piemērot MVU režīmu 4. dalībvalstī.

Dalībvalstis/Savienība	Valsts robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums (EUR) gadā pirms iepriekšējā kalendārā gada (G-2)	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)	Tiesības piemērot MVU režīmu
IDV	35 000	N. p.	30 000	20 000	Jā
ADV Nr. 1	85 000	80 000	20 000	25 000	Jā
ADV Nr. 2	15 000	N. p.	15 000	12 000	Jā
DV Nr. 4	N. p.	13 000	15 000	20 000	—
Pārējās 23 dalībvalstis	N. p.	N. p.	0	0	—
Savienība	100 000	N. p.	80 000	77 000	—

32. attēls. Valsts gada robežvērtības piemērošana – E scenārijs

Šajā scenārijā MVU ir tiesīgs piemērot MVU pārrobežu režīmu IDV, ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2, jo Savienības gada robežvērtība nav pārsniegta ne kārtējā kalendārajā gadā (77 000 EUR), ne iepriekšējā kalendārajā gadā (80 000 EUR). MVU var piemērot MVU pārrobežu režīmu IDV un ADV Nr. 2, jo tā gada apgrozījums nepārsniedz šo dalībvalstu attiecīgo gada robežvērtību ne kārtējā kalendārajā gadā, ne iepriekšējā kalendārajā gadā.

Šajā piemērā MVU varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu ADV Nr. 1, jo tā gada apgrozījums Savienībā kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā nepārsniedz Savienības gada robežvērtību un tā gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā un divos iepriekšējos kalendārajos gados nepārsniedz ADV Nr. 1 valsts gada robežvērtību.

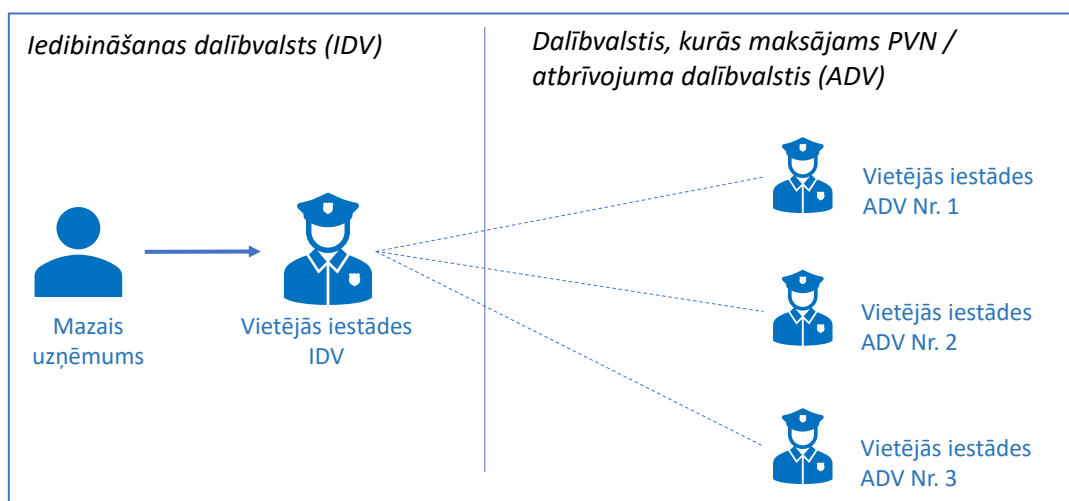
Neraugoties uz to, ka tas nevēlas piemērot MVU režīmu DV Nr. 4, mazajam uzņēmumam iepriekšējā paziņojumā ir arī jāinformē par savu gada apgrozījumu gadā pirms iepriekšējā kalendārā gada (G-2), jo DV Nr. 4 pieprasa šādu informāciju.

Mazie uzņēmumi iespēju piemērot MVU režīmu var pārbaudīt MVU tīmekļa portālā, izmantojot simulatoru ⁽⁶⁹⁾. Simulatori sniedz tikai indikatīvu informāciju un tāpēc nedod tiesības pieprasīt piekļuvi MVU režīmam nevienā no dalībvalstīm.

4.3. Iepriekšējs paziņojums

Lai reģistrētos **MVU pārrobežu režīmā**, mazajam uzņēmumam vispirms jāreģistrējas, iesniedzot **iepriekšēju paziņojumu** tā iedibināšanas dalībvalstij ⁽⁷⁰⁾.

Lai vienkāršotu administratīvos pienākumus, mazajam uzņēmumam tā iedibināšanas dalībvalstī (IDV), kas darbojas kā **vienots kontaktpunkts**, ir jāiesniedz tikai **viens** reģistrācijas veidlapa – **iepriekšējs paziņojums**. IDV sazinās ar nodokļu iestādēm citās dalībvalstīs, kurās MVU vēlas piemērot atbrīvojumu no PVN, kā parādīts nākamajā attēlā.

33. attēls. IDV – vienots kontaktpunkts starp MVU un pārējām dalībvalstīm

Iedibināšanas dalībvalsts (IDV) pārbauda, vai mazais uzņēmums ir tiesīgs piemērot pārrobežu režīmu, pārlicinoties, vai tā gada apgrozījums Savienībā nepārsniedz 100 000 EUR. Atbrīvojuma dalībvalsts(-is) (ADV) pārbauda citu nosacījumu izpildi, piemēram, to, vai mazā uzņēmuma gada apgrozījums nepārsniedz attiecīgās valsts gada robežvērtību.

⁽⁶⁹⁾ [Simulators – Eiropas Komisija \(europa.eu\)](http://europa.eu)

⁽⁷⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

Lēmumu par to, vai mazais uzņēmums atbilst nosacījumiem, kas jāizpilda, lai piemērotu MVU režīmu konkrētās valsts jurisdikcijā, vienmēr pieņem attiecīgā atbrīvojuma dalībvalsts.

Ja atbrīvojuma nosacījumi ir izpildīti, atbrīvojuma dalībvalsts nodokļu iestādes paziņo šo informāciju iedibināšanas dalībvalsts nodokļu iestādēm. Pēc tam iedibināšanas dalībvalsts piešķirs mazajam uzņēmumam vienotu individuālo identifikācijas numuru ⁽⁷¹⁾ ar sufiksu "EX" (tālāk tekstā – "EX numurs"). Šis vienotais EX numurs būs derīgs visās MVU izvēlētajās dalībvalstīs, kurās tas atbildīs MVU režīma piemērošanas nosacījumiem. Atbrīvojumu no PVN var piemērot tikai tad, kad mazais uzņēmums no iedibināšanas dalībvalsts saņem apstiprinājumu, ka tas var izmantot EX numuru attiecīgajā atbrīvojuma dalībvalstī. Šo apstiprinājumu sniedz atsevišķi par katru dalībvalsti, kurā mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu.

Ja mazais uzņēmums jau piemēro MVU režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī (MVU iekšzemes režīms) un vēlas paplašināt režīma piemērošanu, attiecinot to arī uz citām dalībvalstīm (MVU pārrobežu režīms), mazajam uzņēmumam būs jāiesniedz iepriekšējs paziņojums savai IDV. Ja IDV neidentificē mazos uzņēmumus, kas piemēro tikai MVU iekšzemes režīmu, režīma plašākai attiecināšanai uz citām dalībvalstīm būs jāveic identifikācija MVU režīma vajadzībām visās dalībvalstīs, kurās režīms tiek piemērots, arī iedibināšanas dalībvalstī. Tas nozīmē, ka EX numurs attieksies arī uz piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti IDV MVU pārrobežu režīma kontekstā.

4.3.1. Saturs

Iepriekšējais paziņojums jāiesniedz tikai iedibināšanas dalībvalstī un tajā jāiekļauj vismaz šāda informācija ⁽⁷²⁾:

- a) mazā uzņēmuma nosaukums, darbības veids, juridiskā forma un adrese;
- b) dalībvalsts(-is), kurā(-ās) mazais uzņēmums vēlas piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU pārrobežu režīmu;
- c) to preču piegāžu un/vai sniegto pakalpojumu kopējā vērtība, kas kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā (vai divos iepriekšējos kalendārajos gados, ja to pieprasa konkrēta dalībvalsts) veiktas un/vai sniegti iedibināšanas dalībvalstī un katrā no pārējām dalībvalstīm.

⁽⁷¹⁾ PVN direktīvas 284. panta 3. punkts.

⁽⁷²⁾ PVN direktīvas 284.a panta 1. punkts.

Izņemot informāciju attiecīgā nodokļa maksātāja identificēšanai (iepriekš minētais a) punkts), iepriekšējā paziņojumā ir jānorāda, **kurā(-ās) dalībvalstī(-īs) atbrīvojums tiks izmantots** (iepriekš minētais b) punkts). Ar nosacījumu, ka mazajam uzņēmuma ir tiesības saņemt atbrīvojumu un tas atbilst visiem atbrīvojuma nosacījumiem, atbrīvojumu piemēros tikai attiecīgajā(-ās) dalībvalstī(-īs).

Turklāt, ja mazais uzņēmums jau ir identificēts PVN nolūkā dalībvalstī, kurā tas vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu, tas norāda jebkuru šādu PVN identifikācijas numuru iepriekšējā paziņojumā.

25. piemērs

MVU nepiemēro MVU režīmu nevienā dalībvalstī. 2025. gada 1. janvārī tas nolēmj piemērot MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 1 un DV Nr. 2, kur tas nav iedibināts. Tas nevēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV).

MVU ir jāiesniedz iepriekšējs paziņojums savā iedibināšanas dalībvalstī, lai informētu, ka tas vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. Iedibināšanas dalībvalsts pārbaudīs, vai mazā uzņēmuma gada apgrozījums Savienībā 27 dalībvalstīs kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā nepārsniedz 100 000 EUR. Ja gada apgrozījums Savienībā nepārsniegs 100 000 EUR, IDV pieprasījumu pārsūtīs dalībvalstij Nr. 1 un dalībvalstij Nr. 2. Ja gada apgrozījums Savienībā pārsniegs 100 000 EUR, MVU pieprasījums tiks noraidīts.

Ja gada apgrozījums Savienībā nepārsniegs 100 000 EUR, dalībvalsts Nr. 1 un dalībvalsts Nr. 2 pārbaudīs, vai ir izpildīti nosacījumi MVU pārrobežu režīma piemērošanai to attiecīgajā jurisdikcijā, piemēram, vai MVU gada apgrozījums nepārsniedz valsts gada robežvērtību. Pēc tam šis dalībvalstis informēs IDV par to, vai mazais uzņēmums ir tiesīgs piemērot MVU pārrobežu režīmu to attiecīgajās jurisdikcijās. IDV paziņos mazajam uzņēmumam katras dalībvalsts lēmumu. Ja mazais uzņēmums būs tiesīgs piemērot MVU pārrobežu režīmu, tam tiks piešķirts vienots EX numurs un tiks apstiprināts, ka tas var izmantot šo numuru dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. Ja mazais uzņēmums neatbildīs nosacījumiem, kas jāizpilda, lai piemērotu MVU pārrobežu režīmu dalībvalstī Nr. 1 un/vai dalībvalstī Nr. 2, IDV attiecīgi informēs MVU.

Iedibināšanas dalībvalsts vienmēr ir iesaistīta MVU reģistrācijas procedūrā un režīma piemērošanas tiesību pārbaudēs pat tad, ja MVU nevēlas piemērot režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī.

26. piemērs

MVU nepiemēro MVU režīmu nevienā dalībvalstī. 2025. gada 1. janvārī tas nolemj piemērot MVU pārrobežu režīmu dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2, kur tas nav iedibināts, kā arī tā iedibināšanas dalībvalstī (IDV).

MVU ir jāiesniedz iepriekšējs paziņojums savā iedibināšanas dalībvalstī, lai informētu, ka tas vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2, kā arī IDV. Iedibināšanas dalībvalsts pārbaudīs, vai mazā uzņēmuma gada apgrozījums 27 dalībvalstīs kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā nepārsniedz 100 000 EUR. Ja gada apgrozījums Savienībā nebūs pārsniegts, IDV pārsūtīs pieprasījumu dalībvalstij Nr. 1 un dalībvalstij Nr. 2.

Ja būs pārsniegts gada apgrozījums Savienībā, MVU pieprasījums attiecībā uz dalībvalsti Nr. 1 un dalībvalsti Nr. 2 tiks noraidīts. Ja MVU ir tiesīgs piemērot MVU režīmu IDV, tas ievēro noteikumus un procedūras, ko IDV noteikusi attiecībā uz MVU iekšzemes režīmu (sk. 3. iedaļu).

Ja gada apgrozījums Savienībā nebūs pārsniegts, dalībvalsts Nr. 1 un dalībvalsts Nr. 2 pārbaudīs, vai ir izpildīti nosacījumi MVU pārrobežu režīma piemērošanai to attiecīgajā jurisdikcijā, piemēram, vai MVU gada apgrozījums nepārsniedz valsts gada robežvērtību. Šis dalībvalstis informēs IDV par to, vai mazais uzņēmums ir tiesīgs piemērot MVU pārrobežu režīmu to attiecīgajā jurisdikcijā. IDV paziņos mazajam uzņēmumam katras dalībvalsts lēmumu. Tā arī veiks dažas pārbaudes par MVU režīma piemērošanu IDV. Ja mazais uzņēmums būs tiesīgs piemērot MVU pārrobežu režīmu, tam tiks piešķirts vienots EX numurs un tiks apstiprināts, ka tas var izmantot šo numuru dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2, kā arī IDV. Ja mazais uzņēmums neatbildīs nosacījumiem, kas jāizpilda, lai piemērotu MVU pārrobežu režīmu dalībvalstī Nr. 1 un/vai dalībvalstī Nr. 2, IDV attiecīgi informēs MVU.

Iepriekšējā paziņojumā jāiekļauj arī informācija par **iepriekš veikto un pašreizējo preču piegāžu un pakalpojumu sniegšanas kopējo vērtību** ne tikai iedibināšanas dalībvalstī un dalībvalstī(-īs), kurā(-ās) tas vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu, bet arī **visās citās dalībvalstīs** (iepriekš minētais c) punkts). Tas vajadzīgs, lai iedibināšanas dalībvalsts varētu pārbaudīt, vai gada apgrozījuma Savienībā robežvērtība nav pārsniegta ne kārtējā kalendārajā gadā, ne iepriekšējā kalendārajā gadā.

4.3.2. Paziņojumā norādāmās summas

Summas, kas jānorāda iepriekšējā paziņojumā, ir mazā uzņēmuma gada apgrozījuma summas, kā izklāstīts 2.4. iedaļā. Tās jānorāda **bez PVN** ⁽⁷³⁾:

- a) to preču piegāžu un sniegto pakalpojumu vērtība, kas citādi būtu aplikti ar nodokli saskaņā ar PVN standarta režīmu;
- b) to darījumu vērtība, kuri ir atbrīvoti, ar tiesībām atskaitīt iepriekšējā stadijā samaksāto PVN, ievērojot PVN direktīvas 98. panta 2. punktu vai 105.a pantu;
- c) to darījumu vērtība, kas saistīti ar no nodokļa atbrīvotu eksportu, starptautisko transportu un saistīto pakalpojumu sniegšanu, ko veic starpnieki ⁽⁷⁴⁾;
- d) no nodokļa atbrīvoto preču piegāžu ES iekšienē vērtība ⁽⁷⁵⁾;
- e) darījumu ar nekustamajiem īpašumiem vērtība, PVN direktīvas 135. panta 1. punkta b) līdz g) apakšpunktā norādīto finanšu darījumu vērtība un apdrošināšanas un pārapirošināšanas pakalpojumu vērtība, ja vien minētie darījumi nav palīgdarījumi.

Tādu preču pārvešana uz citu dalībvalsti, kas ir daļa no mazā uzņēmuma saimnieciskās darbības aktīviem, ir uzskatāma par preču piegādi par atlīdzību ⁽⁷⁶⁾. Pārvesto preču vērtība atbilst šo preču pirkuma cenai vai – ja pirkuma cenas nav – pašizmaksai ⁽⁷⁷⁾. Minētā vērtība būtu jāiekļauj summā, ko uzrāda par preču piegādēm.

Darījumi, ko iepriekšējā paziņojumā neiekļauj:

- preču pārvešana uz trešo valsti: ja preces tiek eksportētas bez piegādes, kā tas varētu būt gadījumā, ja tās vienkārši **pārviesto uz krājumiem kādā trešā valstī**, apgrozījums netiek radīts, un tāpēc šis preču daudzums nebūtu jāiekļauj;
- MVU **materiālo vai nemateriālo pamatlīdzekļu atsavināšana**: aprēķinot gada apgrozījumu, šāda atsavināšana nebūtu jāņem vērā;
- **no nodokļa atbrīvotas piegādes konkrētām darbībām, ko veic sabiedrības interesēs** ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷³⁾ PVN direktīvas 288. pants.

⁽⁷⁴⁾ PVN direktīvas 146.–149. pants un 151., 152. un 153. pants.

⁽⁷⁵⁾ PVN direktīvas 138. pants.

⁽⁷⁶⁾ PVN direktīvas 17. pants.

⁽⁷⁷⁾ PVN direktīvas 76. pants.

⁽⁷⁸⁾ PVN direktīvas 132. pants.

4.3.3. Iepriekšējā paziņojuma aizpildīšana: gada apgrozījums un robežvērtības

Vispārējais noteikums attiecībā uz dalībvalstīm paredz vienu valsts gada robežvērtību, kas nevar būt lielāka par 85 000 EUR. Tomēr dalībvalsts var būt ieviesusi atšķirīgas gada robežvērtības dažādām uzņēmējdarbības nozarēm ⁽⁷⁹⁾. Ja dalībvalstij ir vairāk nekā viena valsts gada robežvērtība, šīs robežvērtības uzskata par nozares robežvērtībām. To pamatā jābūt objektīviem kritērijiem, un neviena no šīm robežvērtībām nedrīkst pārsniegt 85 000 EUR.

Tālāk sniegti daži praktiski piemēri par to, kā MVU iepriekšējā paziņojumā būtu jāziņo par savu gada apgrozījumu atkarībā no tā, vai dalībvalstis piemēro vienu valsts gada robežvērtību vai nozares robežvērtības.

27. piemērs

Iepriekšējais paziņojums iedibināšanas dalībvalstī (IDV) tiek iesniegts 2025. gada 1. septembrī. Mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī un dalībvalstī Nr. 1 (DV Nr. 1). IDV pieprasa mazajiem uzņēmumiem sniegt informāciju par gada apgrozījumu kārtējā kalendārajā gadā (G) un iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1). DV Nr. 1 pieprasa informāciju par gada apgrozījumu kārtējā kalendārajā gadā (G) un divos iepriekšējos kalendārajos gados (G-1 un G-2).

No atlikušajām 25 dalībvalstīm, kurās mazais uzņēmums nevēlas piemērot MVU režīmu un attiecībā uz kurām tam iepriekšējā paziņojumā arī būs jāsniedz informācija par savu gada apgrozījumu, dalībvalsts Nr. 4 (DV Nr. 4) ir vienīgā dalībvalsts, kas piemēro tādu pašu noteikumu kā DV Nr. 1 un pieprasa mazajiem uzņēmumiem sniegt informāciju par gada apgrozījumu kārtējā kalendārajā gadā (G) un divos iepriekšējos kalendārajos gados (G-1 un G-2).

Attiecībā uz DV Nr. 1 un DV Nr. 4 mazajam uzņēmumam savā iepriekšējā paziņojumā jānorāda to piegāžu kopējā vērtība, kas veiktas visā 2023. gadā (G-2) un visā 2024. gadā (G-1), kā arī to piegāžu kopējā vērtība, kas veiktas no 2025. gada 1. janvāra līdz 31. augustam (G). Ja kādā no šiem gadiem apgrozījuma vispār nav bijis, kopējā uzrādāmā vērtība ir "0".

Attiecībā uz IDV un pārējām 24 dalībvalstīm mazajam uzņēmumam jānorāda visa 2024. gada laikā (G-1) veikto piegāžu vai sniegto pakalpojumu kopējā vērtība un no 2025. gada 1. janvāra līdz 31. augustam (G) veikto piegāžu vai sniegto pakalpojumu kopējā vērtība. Ja kādā no šiem gadiem apgrozījuma vispār nav bijis, kopējā uzrādāmā vērtība ir "0".

⁽⁷⁹⁾ PVN direktīvas 284. panta 1. punkts.

28. piemērs

Mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu dalībvalstī Nr. 1 (DV Nr. 1). Šī dalībvalsts piemēro vienu valsts gada robežvērtību 60 000 EUR apmērā. Dalībvalsts Nr. 2 (DV Nr. 2) piemēro valsts gada robežvērtību 30 000 EUR apmērā, bet mazais uzņēmums šajā dalībvalstī neveic nekādu saimniecisko darbību, tāpēc tam nav vajadzības izmantot MVU režīmu šajā dalībvalstī.

DV Nr. 1 MVU gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā (G) ir 10 000 EUR un iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) gada apgrozījums šajā dalībvalstī bija 55 000 EUR. MVU iepriekšējā paziņojumā būtu jāziņo par savu gada apgrozījumu šādi*:

Iepriekšējs paziņojums			
Dalībvalstis	Valsts gada robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)
Dalībvalsts Nr. 1	60 000	55 000	10 000
Dalībvalsts Nr. 2	30 000	0	0

34. attēls. Iepriekšējs paziņojums – viena valsts robežvērtība

* Šis piemērs tikai parāda dalībvalsts Nr. 1 un Nr. 2 situāciju. Iepriekšējā paziņojumā iekļauj arī gada apgrozījumu (vai nulli ("0"), ja saimnieciskā darbība netika veikta) visās pārējās 25 dalībvalstīs.

Attiecībā uz jebkuru dalībvalsti, kas piemēro vairāk nekā vienu robežvērtību, kopējā vērtība, kas par šo dalībvalsti jānorāda iepriekšējā paziņojumā, būs jāsadala atbilstoši šīm robežvērtībām⁽⁸⁰⁾. Gada apgrozījuma paziņošana attiecībā uz katru nozares robežvērtību palīdz noteikt, kura nozares robežvērtība mazajam uzņēmumam jāizmanto, un uzraudzīt tās izmantošanu.

⁽⁸⁰⁾ PVN direktīvas 284.c panta c) punkts.

29. piemērs

Dalībvalsts Nr. 2 (DV Nr. 2) piemēro atšķirīgas robežvērtības šādām uzņēmējdarbības nozarēm: viena robežvērtība būvniecības nozarei (30 000 EUR) un viena robežvērtība visām pārējām uzņēmējdarbības nozarēm (40 000 EUR). MVU kopējais gada apgrozījums DV Nr. 2 kārtējā kalendārajā gadā (G) ir 30 000 EUR un iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1) – 33 000 EUR. Mazajam uzņēmumam iepriekšējā paziņojuma ailēs atsevišķi jānorāda gada apgrozījums, kas atbilst katrai nozarei, kā parādīts nākamajā attēlā.

1. scenārijs

Saskaņā ar šo scenāriju MVU kopējais gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā (30 000 EUR) un iepriekšējā kalendārajā gadā (33 000 EUR) ir radīts būvniecības nozarē. Šādā gadījumā ailē, kas attiecas uz būvniecības nozares robežvērtību ("Būvniecība"), jānorāda gada apgrozījuma kopsumma, un ailē, kas attiecas uz citām saimnieciskās darbības nozarēm ("Citas"), būtu jānorāda nulle ("0").

Iepriekšējs paziņojums			
Dalībvalsts	Valsts gada robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)
Dalībvalsts Nr. 2			
- Būvniecība	30 000	30 000	33 000
- Citas	40 000	0	0

35. attēls. Iepriekšējs paziņojums – dažādas nozares robežvērtības, 1. scenārijs

2. scenārijs

Saskaņā ar šo scenāriju viena daļa MVU gada apgrozījuma tiek gūta būvniecības nozarē (10 000 EUR iepriekšējā kalendārajā gadā un 15 000 EUR kārtējā kalendārajā gadā), un otra daļa tika gūta citās saimnieciskās darbības nozarēs (20 000 EUR iepriekšējā kalendārajā gadā un 18 000 EUR kārtējā kalendārajā gadā). MVU gada apgrozījums ir jāsadala pa robežvērtībām, kā parādīts tālāk.

Iepriekšējs paziņojums			
Dalībvalsts	Valsts gada robežvērtība (EUR)	Gada apgrozījums (EUR) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)	Gada apgrozījums (EUR) kārtējā kalendārajā gadā (G)
Dalībvalsts Nr. 2			
- Būvniecība	30 000	10 000	15 000
- Citas	40 000	2000	18 000

36. attēls. Iepriekšējs paziņojums – dažādas nozares robežvērtības, 2. scenārijs

Ja DV Nr. 2 uzskata, ka MVU var piemērot MVU režīmu tās jurisdikcijā, tā informēs IDV un norādīs, kura nozares robežvērtība MVU jāizmanto ⁽⁸¹⁾, jo MVU, kura piegādēm vai pakalpojumiem varētu piemērot vairākas nozares robežvērtības, drīkst izmantot tikai vienu robežvērtību. IDV attiecīgi pārsūtīs no ADV saņemto informāciju mazajam uzņēmumam.

Katra iedibināšanas dalībvalsts var izlemt, kā tās jurisdikcijā iesniedzams iepriekšējais paziņojums. Tas nozīmē, ka iepriekšējais paziņojums principā būtu jāiesniedz elektroniski, bet iedibināšanas dalībvalstij šāds pienākums obligāti nav jānosaka ⁽⁸²⁾. Ja iedibināšanas dalībvalsts pieprasa, lai iepriekšējais paziņojums tiktu iesniegts elektroniski, uz elektronisko iesniegšanu attieksies attiecīgās dalībvalsts pieņemtie nosacījumi.

4.3.4. Valoda

Iedibināšanas dalībvalsts var izlemt, kādā valodā tās teritorijā iedibinātam MVU ir jāiesniedz iepriekšējais paziņojums.

4.3.5. Valūta

Apgrozījumu, ko veido veikto darījumu vērtības, iepriekšējā paziņojumā norāda EURO ⁽⁸³⁾.

Dalībvalstis, kas nav ieviesušas euro, var pieprasīt, lai vērtības tiktu izteiktas to valsts valūtā. Ja piegādes veiktas vai pakalpojumi sniegti citās valūtās, konvertāciju veic, piemērojot Eiropas Centrālās bankas publicēto valūtas maiņas kursu kalendārā gada pirmajā dienā vai – ja šajā dienā tas nav publicēts – nākamajā publicēšanas dienā ⁽⁸⁴⁾.

⁽⁸¹⁾ PVN direktīvas 284. panta 1. punkts.

⁽⁸²⁾ PVN direktīvas 284.c panta 2. punkts.

⁽⁸³⁾ PVN direktīvas 284.c panta 1. punkta b) apakšpunkts.

⁽⁸⁴⁾ PVN direktīvas 284.c panta 1. punkta c) apakšpunkts.

30. piemērs

MVU vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV), kuras valsts valūta ir "YYY", un DV Nr. 1, kuras valsts valūta ir EUR. MVU nav jāpiemēro MVU pārrobežu režīms pārējās 25 dalībvalstīs, jo tas nevienā no tām neveic saimniecisko darbību.

MVU savu iepriekšējo paziņojumu savā iedibināšanas dalībvalstī iesniedz 20GG. gada 1. janvārī. Tā gada apgrozījums IDV ir 200 000 "YYY" iepriekšējā kalendārajā gadā (20GG-1) un nulle ("0") kārtējā kalendārajā gadā (20GG). Tā gada apgrozījums DV Nr. 1 iepriekšējā kalendārajā gadā (20GG-1) ir 20 000 EUR un kārtējā kalendārajā gadā (20GG) – nulle ("0").

IDV prasa MVU vērtības iepriekšējā paziņojumā norādīt "YYY" valūtā. Maiņas kurss 20GG-1. gada 1. janvārī bija 1 YYY = 0,25 EUR. Par kārtējo kalendāro gadu konvertēšana nav jāveic, jo gada apgrozījums ir vienāds ar nulli ("0"), un konvertēšana nav jāveic arī saistībā ar pārējām dalībvalstīm, jo par katru no tām ziņojamā summa par katru kalendāro gadu ir nulle ("0").

MVU būtu jāiesniedz šāds iepriekšējais paziņojums:

<i>Dalībvalsts</i>	<i>Vērtība (YYY) iepriekšējā kalendārajā gadā (G-1)</i>	<i>Vērtība (YYY) kārtējā kalendārajā gadā (G)</i>
IDV	200 000	0
Dalībvalsts Nr. 1	80 000	0
Pārējās 25 dalībvalstis	0	0

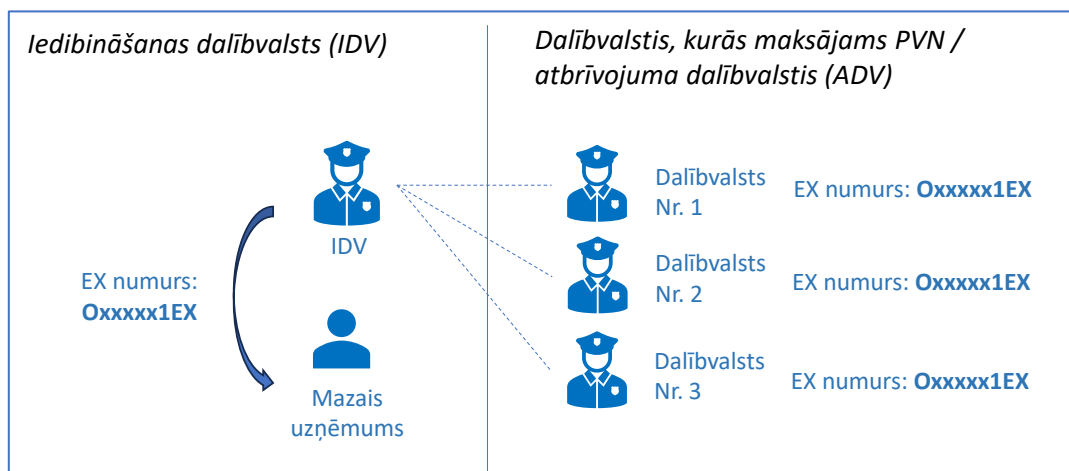
37. attēls. Iepriekšējais paziņojums – valsts valūta, kas nav euro

4.4. Vienotais individuālais identifikācijas numurs (EX numurs)

Iedibināšanas dalībvalstij ir pienākums⁽⁸⁵⁾ identificēt jebkuru mazo uzņēmumu, kas, iesniedzot iepriekšēju paziņojumu, ir atzīts par tiesīgu piemērot MVU pārrobežu režīmu un atbilst atbrīvojuma nosacījumiem. Identifikācija ir nepieciešama tikai MVU pārrobežu režīmam, nevis MVU iekšzemes režīmam. Individuālajam identifikācijas numuram, kas piešķirts MVU, ir sufikss "EX". Iedibināšanas dalībvalsts piešķirs mazajam uzņēmumam EX numuru, ko mazais uzņēmums var izmantot visās dalībvalstīs, kurās tas var piemērot

⁽⁸⁵⁾ PVN direktīvas 284. panta 3. punkta b) apakšpunkts.

MVU pārrobežu režīmu. EX numurs nav PVN identifikācijas numurs. To izmanto tikai, lai nodrošinātu MVU pārrobežu režīma darbību.

38. attēls. Vienotais individuālais "EX" identifikācijas numurs

EX numurs būs derīgs dalībvalstīs, kurās mazais uzņēmums piemēro MVU pārrobežu režīmu. Iepriekšējā attēlā atainotajā situācijā EX numurs būs derīgs IDV, dalībvalstī Nr. 1, dalībvalstī Nr. 2 un dalībvalstī Nr. 3.

Ja mazajam uzņēmumam ir piešķirta piekļuve MVU režīmam dalībvalstī, kurā tas jau ir identificēts PVN nolūkā, attiecīgā ADV veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka mazais uzņēmums attiecībā uz preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, kas veikta minētajā dalībvalstī un kurai piemērojams MVU režīms, vairs nav tajā identificēts PVN nolūkā.

4.5. Reģistrācijas procedūra

4.5.1. Laikposms

Reģistrācijas procedūru uzsāk mazais uzņēmums, iesniedzot iepriekšēju paziņojumu tā iedibināšanas dalībvalstī. Gan iedibināšanas dalībvalstī, gan dalībvalstī(-īs), kurā(-ās) mazais uzņēmums vēlas izmantot atbrīvojumu no PVN, veiks dažas pārbaudes, lai noteiktu, vai mazais uzņēmums var piekļūt MVU pārrobežu režīmam un piemērot atbrīvojumu no PVN. **Visam reģistrācijas procesam nevajadzētu būt ilgākam par 35 darba dienām** ⁽⁸⁶⁾ no dienas, kad iedibināšanas dalībvalstī ir saņēmusi iepriekšējo paziņojumu.

⁽⁸⁶⁾ PVN direktīvas 284. panta 5. punkts.

IDV jāveic pārbaudes 15 darba dienu laikā. Ja mazais uzņēmums ir tiesīgs piemērot MVU pārrobežu režīmu, proti, tā gada apgrozījums Savienībā iepriekšējā kalendārajā gadā un kārtējā kalendārajā gadā nepārsniedz 100 000 EUR, IDV pārsūta pieprasījumu atbrīvojuma dalībvalstij(-īm). Ja mazais uzņēmums nav tiesīgs piemērot MVU pārrobežu režīmu, IDV nosūta mazajam uzņēmumam paziņojumu par noraidīšanu. Noraidījums attiecībā uz dalību MVU pārrobežu režīmā nozīmē, ka mazais uzņēmums nevar piemērot atbrīvojumu no PVN savām piegādēm vai pakalpojumu sniegšanai nevienā no dalībvalstīm, kurās tas veic saimniecisko darbību, un tam būs jāpilda PVN saistības saskaņā ar PVN standarta režīmu vai vienkāršotu procedūru. Alternatīva PVN standarta režīmam varētu būt Savienības vienas pieturas aģentūras (VPA) režīma ⁽⁸⁷⁾ piemērošana (sk. 7. iedaļu). Vienīgā dalībvalsts, kurā mazais uzņēmums varētu piemērot MVU režīmu, ir tā IDV, ja tas atbilst nosacījumiem MVU iekšzemes režīma piemērošanai.

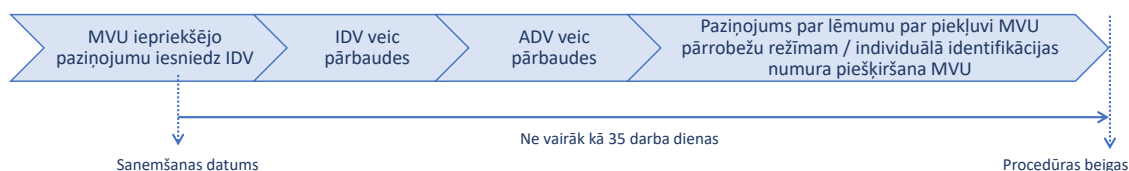
Atbrīvojuma dalībvalstīm pārbaudes jāveic 15 darba dienu laikā no dienas, kad tās saņem pieprasījumu no IDV: piemēram, jāpārbauda, vai apgrozījums nepārsniedz valsts vai piemērojamo nozares robežvērtību. Ja mazais uzņēmums atbilst nosacījumiem MVU pārrobežu režīma piemērošanai, atbrīvojuma dalībvalsts(-is) informēs IDV un IDV informēs mazo uzņēmumu, ka tas var piemērot MVU pārrobežu režīmu attiecīgajā(-s) dalībvalstī(-īs). Ja mazais uzņēmums neatbilst nosacījumiem, ADV par to attiecīgi informēs IDV, savukārt IDV nosūtīs mazajam uzņēmumam paziņojumu par noraidīšanu. Noraidījums nozīmē, ka mazais uzņēmums nevar piemērot atbrīvojumu no PVN savām preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanai dalībvalstī(-īs), kurā(-ās) tas neatbilst atbrīvojuma nosacījumiem, un tā vietā tam būs jāpilda PVN saistības minētajā(-ās) dalībvalstī(-īs). Alternatīva iespēja mazajam uzņēmumam var būt VPA režīma piemērošana (sk. 7. iedaļu).

Ja īpašos gadījumos dalībvalstij pārbaudžu veikšanai ir vajadzīgs papildu laiks, lai novērstu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas vai nodokļu apiešanu, process var aizņemt ilgāku laiku. Šādā gadījumā atbrīvojuma dalībvalstij ir jāinformē iedibināšanas dalībvalsts, ka ir vajadzīgs vairāk laika. Tas ļauj IDV informēt mazo uzņēmumu par kavēšanos.

Ja IDV nesaņem informāciju par to, ka mazais uzņēmums neatbilst pārrobežu atbrīvojuma piemērošanas nosacījumiem, un ADV to neinformē, ka pārbaudēm ir vajadzīgs papildu laiks, IDV var pieņemt, ka mazais uzņēmums ir tiesīgs uz atbrīvojumu, bet šāds pieņēmums jāizdara laikus, lai ievērotu 35 darba dienu termiņu no iepriekšējā paziņojuma iesniegšanas dienas.

⁽⁸⁷⁾ PVN direktīvas XII sadaļas 6. nodaļa.

Darba dienas ⁽⁸⁸⁾ ir visas dienas, kas nav svētku dienas, sestdienas un svētdienas ⁽⁸⁹⁾. Nosakot 15 darba dienu laikposmu, kurā iedibināšanas dalībvalstij būtu jāpārbauda iepriekšējā paziņojumā sniegtā informācija, piemēro iedibināšanas dalībvalstī spēkā esošo darba dienu definīciju. Nosakot 15 darba dienu laikposmu, kurā atbrīvojuma dalībvalsts(-is) veic pārbaudes, piemēro katrā attiecīgajā atbrīvojuma dalībvalstī spēkā esošo darba dienu definīciju.

39. attēls. Parastās reģistrācijas procedūras hronoloģisks pārskats

4.5.2. Sākuma datums

Mazais uzņēmums var sākt piemērot atbrīvojumu no PVN savām piegādēm vai pakalpojumiem saskaņā ar MVU režīmu konkrētā dalībvalstī no dienas, kad iedibināšanas dalībvalsts informē mazo uzņēmumu vai tam apstiprina, ka šajā dalībvalstī var izmantot tā vienoto EX numuru. Mazajam uzņēmumam tiek piešķirts vienots EX numurs, kas pieejams visās dalībvalstīs, kurās tas vēlas piemērot MVU režīmu un kuras ir apstiprinājušas piekļuvi MVU pārrobežu režīmam. Katrai attiecīgajai dalībvalstij ir jāapstiprina, ka mazais uzņēmums atbilst nosacījumiem režīma piemērošanai tās jurisdikcijā, un attiecīgi jāinformē iedibināšanas dalībvalsts. Tāpēc sākuma datums dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs. Lai mazais uzņēmums varētu sākt piemērot režīmu katrā dalībvalstī, tam jā sagaida attiecīgās dalībvalsts apstiprinājums.

Dalībvalstīm, kurās MVU vēlas piemērot MVU režīmu, ir pienākums paziņot iedibināšanas dalībvalstij, vai MVU atbilst nosacījumiem pārrobežu atbrīvojuma piemērošanai to jurisdikcijā. Ja iedibināšanas dalībvalsts nesaņem atbildi no potenciālās atbrīvojuma dalībvalsts 15 darba dienu laikā no brīža, kad IDV nodod MVU pieprasījumu potenciālajai(-ām) ADV, būtu jāuzskata, ka iedibināšanas dalībvalsts var piešķirt mazajiem uzņēmumiem piekļuvi MVU režīmam minētajā dalībvalstī no dienas, kad beidzies visai reģistrācijas procedūrai paredzētais 35 darba dienu termiņš.

Šā noteikuma izņēmums ir spēkā tad, ja atbrīvojuma dalībvalsts iedibināšanas dalībvalstij pieprasa vairāk laika, lai veiktu papildu pārbaudes gadījumos, kad ir aizdomas par izvairīšanos no nodokļu maksāšanas vai nodokļu apiešanu. Šādā gadījumā

⁽⁸⁸⁾ Padomes Regula (EEK, Euratom) Nr. 1182/71 (1971. gada 3. jūnijs), ar ko nosaka laikposmiem, datumiem un termiņiem piemērojamus noteikumus (OV L 124, 8.6.1971., 1. lpp.).

⁽⁸⁹⁾ Sk. Regulas (EEK, Euratom) Nr. 1182/71 2. panta 2. punktā sniegto definīciju.

iedibināšanas dalībvalsts informē mazo uzņēmumu, ka ir vajadzīgs vairāk laika, lai apstiprinātu tā piekļuvi MVU pārrobežu režīmam.

Lai nekavētu piekļuvi pārrobežu atbrīvojumam, IDV būtu jāizdod EX numurs vai tas jāatjaunina, tiklīdz tā saņem apstiprinājumu no jebkuras ADV ar turpmākiem atjauninājumiem, un jāinformē mazais uzņēmums par piekļuvi atbrīvojumam attiecīgajā ADV, kā paskaidrots nākamajā piemērā. Ja ADV informē IDV, ka atbrīvojuma piešķiršanas nosacījumi nav izpildīti, IDV būtu jāizmanto tāda pati pieeja un jāpaziņo lēmums par noraidīšanu mazajam uzņēmumam.

31. piemērs

MVU pašlaik nepiemēro MVU režīmu. Tas vēlas izmantot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV) un divās atbrīvojuma dalībvalstīs: ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2. MVU savu iepriekšējo paziņojumu iesniedz savā IDV 2025. gada 3. februārī. IDV, ADV Nr. 1 un ADV Nr. 2 uzskata, ka MVU var piemērot MVU režīmu.

IDV apstiprina individuālo EX identifikācijas numuru MVU, tiklīdz tā saņem lēmumus no visām citām attiecīgajām dalībvalstīm. Šajā piemērā tas nozīmē, ka sākuma datums ir 15. februāris IDV, 24. februāris – ADV Nr. 2 un 5. marts – ADV Nr. 1.

	Iepriekšējā paziņojuma iesniegšanas datums	Datums, kad IDV saņem pārbažu rezultātus no attiecīgajām dalībvalstīm	Informācija/apstiprinājums par EX numuru MVU	Sākuma datums
IDV	03.02.2025.	***	15.02.2025.	15.02.2025.
ADV Nr. 1	N. p.	04.03.2025.	05.03.2025.	05.03.2025.
ADV Nr. 2	N. p.	20.02.2025.	24.02.2025.	24.02.2025.

40. attēls. Sākuma datums

*** IDV veic savas pārbaudes.

4.6. Iepriekšēja paziņojuma atjauninājumi

MVU iepriekš jāinformē sava iedibināšanas dalībvalsts par jebkurām izmaiņām iepriekšējā paziņojumā sniegtajā informācijā⁽⁹⁰⁾. Atjauninājums var attiekties uz jebkuru informācijas daļu, kas paziņota iepriekšējā paziņojumā.

⁽⁹⁰⁾ PVN direktīvas 284. panta 4. punkts.

4.6.1. Izmaiņas informācijā par MVU

Mazie uzņēmumi, kas iesnieguši iepriekšēju paziņojumu, var iesniegt iepriekšēja paziņojuma atjauninājumu, lai informētu par jebkādam izmaiņām attiecībā uz nosaukumu, juridisko formu, darbību, adresi utt. Iepriekšējā paziņojuma atjauninājumā sniegtā informācija aizstāj sākotnējā iepriekšējā paziņojumā sniegto informāciju.

4.6.2. Attiecināšana uz papildu dalībvalsti(-īm)

Ja mazais uzņēmums vēlas izmantot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu dalībvalstī(-īs), kas nav iepriekšējā paziņojumā norādītā(-ās) dalībvalsts(-is), tam būtu jāiesniedz iepriekšējā paziņojuma atjauninājums. Atjauninājumā nebūtu jāiekļauj informācija, kas jau sniegta iepriekš iesniegtajos ziņojumos ⁽⁹¹⁾; vienīgais izņēmums ir individuālais EX identifikācijas numurs, kas piešķirts MVU, ja tas piešķirts pirms iepriekšējā paziņojuma atjauninājuma iesniegšanas.

Pieprasījums paplašināt MVU pārrobežu režīmu, attiecinot to arī uz citām dalībvalstīm ar iepriekšēja paziņojuma atjauninājumu, tiks apstrādāts pēc tam, kad būs izskatīts sākotnējais iepriekšējais paziņojums. Tas nozīmē, ka pat tad, ja iepriekšēja paziņojuma atjauninājums ir iesniegts, pirms mazajam uzņēmumam ir piešķirts EX numurs, iepriekšējā paziņojuma atjauninājums tiks apstrādāts tikai pēc tam, kad būs apstrādāts sākotnējais iepriekšējais paziņojums. Tā izskatīšanas process ir tāds pats kā iepriekšējam paziņojumam – visai procedūrai nevajadzētu būt ilgākai par 35 darba dienām. Iedibināšanas dalībvalsts informē mazo uzņēmumu par tā pieprasījuma pieņemšanu vai noraidīšanu. Ja pieprasījums izmantot atbrīvojumu no PVN papildu dalībvalstī(-īs) tiek pieņemts, atbrīvojumu no PVN šajās dalībvalstīs piemēro no dienas, kad mazais uzņēmums saņem apstiprinājumu, ka tas var izmantot savu jau esošo vienoto individuālo EX identifikācijas numuru minētajā(-ās) dalībvalstī(-īs).

4.6.3. Būtiskas kļūdas, kas konstatētas pirms EX numura piešķiršanas

Ja mazais uzņēmums konstatē būtiskas kļūdas informācijā, kas iesniegta iepriekšējā paziņojumā, pirms tam piešķir EX numuru, mazajam uzņēmumam ir iespēja labot iepriekšējo paziņojumu, iesniedzot otru iepriekšējo paziņojumu. Šis otrais iepriekšējais paziņojums tiks uzskatīts par labojumu. Iepriekšējā paziņojuma labojumā sniegtā

⁽⁹¹⁾ PVN direktīvas 284.a panta 2. punkts.

informācija aizstāj sākotnējā iepriekšējā paziņojumā sniegto informāciju. Šajā gadījumā 35 darba dienas sāk skaitīt no dienas, kad iesniegts iepriekšējā paziņojuma labojums.

Būtiskas kļūdas ir kļūdas informācijā, kas saistīta ar mazo uzņēmumu (nosaukums u. c.), paziņoto piegāžu vai sniegto pakalpojumu vērtībām un atteikšanos piemērot pārrobežu režīmu vienā vai vairākās dalībvalstīs.

4.6.4. Labojumi un kļūdas, kas konstatētas pēc EX numura piešķiršanas

Labojumi būtu jāizdara, iesniedzot iepriekšējā paziņojuma atjauninājumu. Tie ietver tādu kļūdu labojumus, kas konstatētas pēc tam, kad mazais uzņēmums ticis iekļauts MVU režīmā.

Atjauninājumā vienmēr būtu jānorāda individuālais EX identifikācijas numurs, kas jau piešķirts MVU, un tajā būtu jāiekļauj informācija, kas vēl nebija sniegta iepriekšējā paziņojumā. Informācija, kas sniegta iepriekšējā paziņojuma atjauninājumā, aizstāj informāciju, kas sniegta sākotnējā iepriekšējā paziņojumā. Iepriekšējā paziņojuma atjauninājumu uzskatīs par saņemtu tikai tad, kad iepriekšējo paziņojumu būs izskatījušas visas attiecīgās ADV un mazais uzņēmums būs informēts par šīs izskatīšanas iznākumu.

Ja, pamatojoties uz jauno informāciju, kas sniegta iepriekšējā paziņojuma atjauninājumā, tiek secināts, ka mazais uzņēmums nav tiesīgs piemērot pārrobežu režīmu vai faktiski neatbilst nosacījumiem, kas jāizpilda, lai iesaistītos MVU pārrobežu režīmā, mazais uzņēmums tiks izslēgts no MVU režīma ar atpakaļejošu spēku. Tas nozīmē, ka mazais uzņēmums no sākotnējā iepriekšējā paziņojuma iesniegšanas dienas tiks uzskatīts par tādu, kam nav piekļuves MVU pārrobežu režīmam, un ka no minētā datuma tā piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem bija jāpiemēro PVN standarta režīms vai vienkāršotas procedūras. Ja mazais uzņēmums pēc sākotnējā iepriekšējā paziņojuma izskatīšanas iznākuma saņemšanas bija piemērojis PVN atbrīvojumu savām piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem vienā vai vairākās dalībvalstīs, tam būs jāsaazinās ar attiecīgajām dalībvalstīm, lai noregulētu savu PVN situāciju.

4.7. Ceturkšņa pārskats

Mazajam uzņēmumam ir jāievēro vienkāršoti atbilstības nodrošināšanas pienākumi – tam jāiesniedz vienots ceturkšņa pārskats dalībvalstī, kurā tas ir iedibināts, par piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti **visās dalībvalstīs**.

Ceturkšņa pārskatam ir divējāds mērķis: a) tas ļauj iedibināšanas dalībvalstij uzraudzīt mazā uzņēmuma gada apgrozījumu Savienībā, un b) tas ļauj katrai atbrīvojuma dalībvalstij pārbaudīt, vai joprojām tiek izpildīti atbrīvojuma piemērošanas nosacījumi. Tāpēc MVU ir jāziņo par savu **apgrozījumu** (sk. 2.4. iedaļu) par katru kalendāro ceturksni ⁽⁹²⁾ visās dalībvalstīs. Tas attiecas arī uz dalībvalstīm, kurās mazais uzņēmums nepiemēro MVU režīmu neatkarīgi no tā, vai tas tur veic saimniecisko darbību.

Ceturkšņa pārskats ir jāiesniedz iedibināšanas dalībvalstī mēneša laikā pēc kalendārā ceturkšņa beigām.

Kalendārā gada ceturkšņi		Ceturkšņa pārskata iesniegšanas periods
1. cet.	Janvāris, februāris, marts	Aprīlis
2. cet.	Aprīlis, maijs, jūnijs	Jūlijs
3. cet.	Jūlijs, augusts, septembris	Oktobris
4. cet.	Oktobris, novembris, decembris	Janvāris

41. attēls. Pārskata periodi un iesniegšanas termiņš

Mazajam uzņēmumam pārskati būtu jāsniedz, norādot ar savu vienoto EX identifikācijas numuru. Par piegāžu vai sniegto pakalpojumu vērtību ir jāziņo katrai dalībvalstij atsevišķi, un tā būtu jānorāda euro ⁽⁹³⁾. Tomēr dalībvalstis, kas nav ieviesušas euro, var pieprasīt, lai vērtība tiktu izteikta to valsts valūtā. Šādā gadījumā mazais uzņēmums konvertācijai izmanto Eiropas Centrālās bankas publicēto valūtas maiņas kursu kalendārā gada pirmajā dienā vai – ja šajā dienā tas nav publicēts – nākamajā publicēšanas dienā.

Ja dalībvalsts, kas piešķir atbrīvojumu, piemēro vairāk nekā vienu robežvērtību, MVU būtu jāziņo par katru robežvērtībai atbilstošu piegāžu vai sniegto pakalpojumu vērtību atsevišķi. Tas palīdz uzraudzīt nozares robežvērtības pareizu piemērošanu.

⁽⁹²⁾ PVN direktīvas 284.b pants.

⁽⁹³⁾ PVN direktīvas 284.c panta 1. punkts.

32. piemērs

Mazais uzņēmums, kas iesaistīts preču tālpārdošanā galapatērētājiem, piemēro MVU pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV) un dalībvalstī Nr. 1. Tas neveic nekādu saimniecisko darbību citās dalībvalstīs. IDV piemēro vienu valsts gada robežvērtību, savukārt dalībvalsts Nr. 1 piemēro divas nozares robežvērtības – vienu būvniecības nozarei un otru visām pārējām uzņēmējdarbības nozarēm. MVU jānorāda katrā dalībvalstī veikto piegāžu vērtība par katru kalendārā gada ceturksni. Ja dalībvalsts ir noteikusi nozares robežvērtības, piegāžu vērtības jāsadala pa nozares robežvērtībām vai jānorāda nulle (“0”), ja piegādes nav veiktas.

Otrajā ceturksnī IDV veikto piegāžu vērtība ir 6000 EUR, un DV Nr. 1 veikto piegāžu, kas atbilst apzīmējumam “Citas”, vērtība ir 10 000 EUR. Mazais uzņēmums nav iesaistīts būvniecības nozarē un tāpēc neveica nekādas piegādes, kas attiektos uz šo nozares robežvērtību. Par piegādēm jāziņo ceturkšņa pārskatā, kā parādīts šajā tabulā:

Ceturkšņa pārskats par 2. ceturksni	
Dalībvalsts	Vērtība (EUR)
IDV	6000
Dalībvalsts Nr. 1:	
- Būvniecība	0
- Citas	10 000
Pārējās 25 dalībvalstis:	0

42. attēls. Ceturkšņa pārskats – ziņošanas piemērs

Mazajam uzņēmumam atsevišķi jānorāda veikto piegāžu vērtība attiecībā uz katru robežvērtību⁽⁹⁴⁾. Ja mazais uzņēmums kalendārā ceturkšņa laikā nav veicis nekādas piegādes saistībā ar kādu vai visām robežvērtībām, tam būtu attiecīgi jānorāda nulle (“0”).

Katra iedibināšanas dalībvalsts var lemt par to, kā ziņošana jāveic tās jurisdikcijā. Informāciju var pieprasīt iesniegt elektroniski, bet iedibināšanas dalībvalstij šāds pienākums obligāti nav jānosaka⁽⁹⁵⁾. Ja iedibināšanas dalībvalsts pieprasa, lai ceturkšņa pārskats tiktu iesniegts elektroniski, uz elektronisko iesniegšanu attieksies attiecīgās dalībvalsts paredzētie nosacījumi.

⁽⁹⁴⁾ PVN direktīvas 284.c panta c) punkts.

⁽⁹⁵⁾ PVN direktīvas 284.c panta 2. punkts.

4.7.1. Iekļaujamās vērtības

Ceturkšņa pārskatā iekļaujamās vērtības ir tādas pašas kā vērtības, kas iekļaujamās iepriekšējā paziņojumā (sk. 4.3. iedaļu, kas attiecas arī uz kopējo 2.4. iedaļu par gada apgrozījumu). Vērtības jānorāda bez PVN ⁽⁹⁶⁾.

MVU vienā ceturkšņa pārskatā būtu jānorāda visās dalībvalstīs piegādāto preču un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība. Ja dalībvalstī piegādes nav veiktas vai pakalpojumi nav sniegti, MVU ziņojumā būtu jānorāda nulle ("0").

4.7.2. Īpašs gadījums – pirmais ceturkšņa pārskats

No iepriekšējā paziņojuma iesniegšanas dienas līdz dienai, kad sāk piemērot atbrīvojumu no PVN (kad MVU tiek piešķirts tā EX numurs), var rasties apgrozījuma iztrūkums vai dublēšanās, par kuru jāziņo pirmajā ceturkšņa pārskatā salīdzinājumā ar iepriekšējā paziņojumā norādīto. Lai to novērstu, pirmajā ceturkšņa pārskatā būtu jāiekļauj tālāk sniegtajos piemēros minētās piegādes vai pakalpojumi.

33. piemērs

MVU iesniedz iepriekšēju paziņojumu 2025. gada 4. martā. Iepriekšējā paziņojumā ir iekļauts iepriekšējā kalendārā gada (G-1) apgrozījums un kārtējā kalendārā gada (G) apgrozījums (šajā piemērā par laikposmu no 1. janvāra līdz 3. martam). MVU 11. aprīlī no tā iedibināšanas dalībvalsts saņem individuālo EX identifikācijas numuru. Mazais uzņēmums no 11. aprīļa var sākt piemērot atbrīvojumu no PVN savām piegādēm vai pakalpojumiem.

Pirmais pilnais ceturkšņa pārskats, kas jāiesniedz MVU, ir par 2. ceturksni un aptver darījumus, kas veikti aprīlī, maijā un jūnijā. Tas jāiesniedz laikposmā no 1. līdz 31. jūlijam.

Lai nerastos iztrūkums un lai aptvertu darījumus, kas veikti no iepriekšējā paziņojuma iesniegšanas dienas (4. marts) līdz pirmā kalendārā ceturkšņa beigām (31. marts) un kas tiek ieskaitīti gada apgrozījumā, MVU iesniedz arī ceturkšņa pārskatu par 1. ceturksni tikai attiecībā uz darījumiem, kuri veikti laikposmā no 4. marta līdz 31. martam. Darījumi, kas veikti no 1. janvāra līdz 3. martam, jau ir iekļauti iepriekšējā paziņojumā.

⁽⁹⁶⁾ PVN direktīvas 288. pants.

34. piemērs

MVU iesniedz iepriekšēju paziņojumu 15. jūlijā. Iepriekšējā paziņojumā ir iekļauts iepriekšējā kalendārā gada (G-1) apgrozījums un kārtējā kalendārā gada (G) apgrozījums (šajā piemērā par laikposmu no 1. janvāra līdz 14. jūlijam). MVU 7. augustā tiek piešķirts EX numurs.

Pirmais ceturkšņa pārskats, kas jāiesniedz MVU, ir par 3. ceturksni un aptver darījumus, kas veikti jūlijā, augustā un septembrī. Tas jāiesniedz laikposmā no 1. līdz 31. oktobrim.

Lai netiktu dublēts iepriekšējā paziņojumā norādītais gada apgrozījums, kas jau ietver darījumus, kuri veikti līdz 14. jūlijam ieskaitot, pirmajā ceturkšņa pārskatā būtu jāiekļauj tikai tie darījumi, kas veikti laikposmā no 15. jūlija līdz 30. septembrim.

35. piemērs

MVU iesniedz iepriekšēju paziņojumu 20GG. gada 20. decembrī. Iepriekšējā paziņojumā ir iekļauts iepriekšējā kalendārā gada (G-1) apgrozījums un kārtējā kalendārā gada (G) apgrozījums (šajā piemērā par laikposmu no 1. janvāra līdz 19. decembrim). MVU 20GG+1. gada 16. janvārī tiek piešķirts EX numurs.

Pirmais pilnais ceturkšņa pārskats, kas jāiesniedz MVU, ir par 20GG+1. gada 1. ceturksni un aptver darījumus, kas veikti 20GG+1. gada janvārī, februārī un martā. Tas jāiesniedz laikposmā no 1. līdz 30. aprīlim.

Lai aptvertu darījumus, kas veikti no iepriekšējā paziņojuma iesniegšanas dienas (20GG. gada 20. decembris) līdz 20GG. gada ceturtā kalendārā ceturkšņa beigām (31. decembris), MVU iesniedz arī ceturkšņa pārskatu par 4. ceturksni, kas attiecas tikai uz darījumiem, kuri veikti laikposmā no 20GG. gada 20. decembra līdz 31. decembrim.

4.7.3. Īpašs gadījums – gada apgrozījuma Savienībā robežvērtības pārsniegums: nobeiguma pārskats

Ja tiek pārsniegta Savienības gada robežvērtība 100 000 EUR apmērā, mazajam uzņēmumam 15 darba dienu laikā pēc dienas, kad ir pārsniegta Savienības gada robežvērtība, par to jāinformē sava iedibināšanas dalībvalsts. Tas tiek darīts, iesniedzot **nobeiguma pārskatu**, kurā ir šāda informācija:

- no kalendārā ceturkšņa sākuma līdz dienai, kad pārsniegta gada apgrozījuma Savienībā robežvērtība, iedibināšanas dalībvalstī piegādāto preču un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība,
- veikto preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība visās pārējās dalībvalstīs no kalendārā ceturkšņa sākuma līdz dienai, kad tika pārsniegta gada apgrozījuma Savienībā robežvērtība.

Atšķirībā no valsts gada robežvērtības no brīža, kad tiek pārsniegta Savienības gada robežvērtība, līdz brīdim, kad mazais uzņēmums tiek izslēgts no MVU pārrobežu režīma piemērošanas, **nav pielaišanas vai pārejas perioda**. Plašāku informāciju sk. 4.8. iedaļā.

36. piemērs

MVU 2025. gada 1. septembrī pārsniedz Savienības gada robežvērtību un 15 darba dienu laikā informē savu IDV par šo situāciju, iesniedzot nobeiguma pārskatu. MVU ir jāpārtrauc faktiski piemērot MVU pārrobežu režīmu 2025. gada 1. septembrī, sākot ar darījumu, kura rezultātā gada apgrozījums pārsniedza Savienības robežvērtību. Nobeiguma pārskatā būtu jāiekļauj laikposmā no 2025. gada 1. jūlija līdz 1. septembrim (ieskaitot) veikto piegāžu vai sniegto pakalpojumu vērtība (līdz darījumam, kura rezultātā gada apgrozījums Savienībā pārsniedza Savienības gada robežvērtību), un tas jāiesniedz 15 darba dienu laikā, skaitot no 2025. gada 1. septembra.

Savienības gada robežvērtības 100 000 EUR apmērā pārsniegšanas sekas ir MVU izslēgšana no MVU pārrobežu režīma visās dalībvalstīs, kas piešķirušas atbrīvojumu. MVU var turpināt piemērot MVU iekšzemes režīmu tā iedibināšanas dalībvalstī, ja tas atbilst atbrīvojuma piemērošanas nosacījumiem šajā dalībvalstī (sīkāk sk. 4.8. iedaļu).

Mazais uzņēmums, ja tas atbilst nosacījumiem, joprojām varētu apsvērt iespēju piemērot vienas pieturas aģentūras īpašo režīmu piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti citās dalībvalstīs, kas nav tā iedibināšanas dalībvalsts, lai deklarētu un maksātu PVN ⁽⁹⁷⁾.

Pārsniedzot Savienības 100 000 EUR gada robežvērtību, mazais uzņēmums tiek izslēgts no MVU režīma visās dalībvalstīs, izņemot tā iedibināšanas dalībvalsti (IDV). Mazo uzņēmumu izslēdz no MVU režīma tā IDV, ja tas pārsniedz IDV valsts gada robežvērtību. Sīkāku informāciju sk. 4.8. iedaļā.

⁽⁹⁷⁾ [PVN vienas pieturas aģentūra – Eiropas Komisija \(europa.eu\)](http://PVN.vienas.pieturas.ajentura-eiropas.komisija.europa.eu).

4.7.4. Labojumi

Parasti saistībā ar visiem ziņošanas pienākumiem ir paredzēta iespēja veikt labojumus. Lai gan MVU direktīvā tas nav konkrēti minēts, mazajiem uzņēmumiem ir iespēja labot ceturkšņa pārskatus. Labojumi var attiekties uz kļūdām vai būt darījumu atcelšanas rezultāts, piemēram, preču atgriešanas dēļ.

Veids, kā labot jau iesniegto ceturkšņa pārskatu, ir atkārtoti iesniegt sākotnējo ceturkšņa pārskatu. Atkārtoti iesniegtajā ceturkšņa pārskatā iekļautā informācija aizstāj sākotnējā versijā iekļauto informāciju⁽⁹⁸⁾. Ceturkšņa pārskata labošanas termiņš ir trīs gadi.

4.7.5. Citi vienkāršoti pienākumi

Dalībvalstīm ir iespēja atbrīvot mazos uzņēmumus no pienākuma pildīt dažas saistības⁽⁹⁹⁾, piemēram, sagatavot rēķinus. Ja dalībvalsts pieprasa MVU sagatavot rēķinu, tam vajadzētu būt **vienkāršotam rēķinam**⁽¹⁰⁰⁾. Vienkāršotā rēķinā ir jābūt vismaz šādiem elementiem:

- a) vienkāršotā rēķina izsniegšanas datums;
- b) mazā uzņēmuma EX numurs;
- c) piegādāto preču vai sniegto pakalpojumu veida identifikācija;
- d) piegādāto preču vai sniegto pakalpojumu apjoms;
- e) norāde, ka saskaņā ar MVU režīmu attiecīgā piegāde vai sniegtie pakalpojumi ir atbrīvoti no PVN;
- f) atsauce uz šo sākotnējo vienkāršoto rēķinu, ja tiek labots sākotnējais vienkāršotais rēķins.

Plašāka informācija par noteikumiem, kas piemērojami jūsu iedibināšanas dalībvalstī un visās pārējās dalībvalstīs, ir pieejama MVU tīmekļa portālā⁽¹⁰¹⁾.

⁽⁹⁸⁾ Pamatnostādnes, kas izriet no 2023. gada 20. novembrī notikušās 123. sanāksmes, dokuments D – taxud.c.1(2024)4333871–1078.

⁽⁹⁹⁾ PVN direktīvas 292.d pants.

⁽¹⁰⁰⁾ PVN direktīvas 220.a panta 1. punkta c) apakšpunkts un PVN direktīvas 226.b pants.

⁽¹⁰¹⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu/>

4.7.6. Saistību nepildīšanas sekas

Ja mazais uzņēmums ceturkšņa pārskata iesniegšanu kavē par vairāk nekā 30 dienām vai ja secīgi divi vai vairāki ceturkšņa pārskati tiek iesniegti novēloti ⁽¹⁰²⁾, jebkura ADV var pieprasīt, lai šāds uzņēmums, atkāpjoties no galvenā noteikuma, pildītu PVN saistības, piemēram, reģistrētos PVN nolūkā un iesniegtu periodiskas PVN deklarācijas ⁽¹⁰³⁾ savā dalībvalstī. Ja MVU piemēro MVU režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī, IDV šādos gadījumos var arī noteikt pienākumu MVU reģistrēties PVN nolūkā un iesniegt periodiskas PVN deklarācijas.

Pat ja ieviestie PVN vienkāršoņi tiek atcelti, saistību neievērošana nevar liegt nodokļa maksātājam pašam piemērot atbrīvojumu. MVU atbrīvojuma no PVN piemērošanas liegšana formālu prasību neievērošanas dēļ neatbilst PVN sistēmas vispārējiem pamatprincipiem.

37. piemērs

MVU piemēro MVU pārrobežu režīmu dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. MVU neievēro termiņu, līdz kuram tam IDV jāiesniedz ceturkšņa pārskats par 3. ceturksni.

Atkarībā no tā, kā IDV rīkojas saistībā ar citu tās jurisdikcijā esošo pārskatu vai deklarāciju iesniegšanas kavējumiem, IDV vispirms var nosūtīt atgādinājumu MVU, nosakot papildu termiņu ceturkšņa pārskata iesniegšanai.

Ja MVU ceturkšņa pārskata iesniegšana tiek kavēta par vairāk nekā 30 dienām vai ja secīgi divi vai vairāki ceturkšņa pārskati tiek iesniegti novēloti, dalībvalsts Nr. 2 – lai gan tai nav šāda pienākuma – var nolemt uz laiku apturēt PVN vienkāršošanu, kas saistīta ar MVU režīmu, pieprasot MVU reģistrēties PVN nolūkā tās jurisdikcijā un iesniegt PVN deklarāciju.

Saskaņā ar šo scenāriju:

- MVU joprojām būtu atļauts piemērot atbrīvojumu no PVN savām piegādēm vai pakalpojumiem DV Nr. 2 saskaņā ar MVU pārrobežu režīmu,
- MVU savā iedibināšanas dalībvalstī joprojām būtu jāiesniedz ceturkšņa pārskati par piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti visās dalībvalstīs,

⁽¹⁰²⁾ Pamatnostādnes, kas izriet no 2023. gada 20. novembrī notikušās 123. sanāksmes, dokuments D – taxud.c.1(2024)4333871–1078.

⁽¹⁰³⁾ PVN direktīvas 284.d panta 3. punkts.

— turklāt, atkāpjoties no galvenā noteikuma, MVU ir jāreģistrējas PVN nolūkā un jāiesniedz PVN deklarācijas dalībvalstī Nr. 2. Tā kā darījumi būs atbrīvoti no PVN, ADV sniegs mazajam uzņēmumam norādījumus par to, kā vajadzības gadījumā iesniegt PVN deklarācijas.

Ja MVU neregistrējas PVN nolūkā un neiesniedz PVN deklarāciju dalībvalstī Nr. 2, jo nav iesniegts ceturkšņa pārskats par 3. ceturksni, dalībvalsts Nr. 2 var nolemt piemērot sodus vai sankcijas par neregistrēšanos PVN nolūkā un periodisko PVN deklarāciju neiesniegšanu dalībvalstī Nr. 2. Šādas sankcijas vai sodus var piemērot tikai tad, ja dalībvalsts Nr. 2 vispirms ir noteikusi pienākumu mazajam uzņēmumam reģistrēties PVN nolūkā un iesniegt PVN deklarācijas dalībvalstī Nr. 2 un ja mazais uzņēmums nav izpildījis šo pienākumu.

Tiklīdz MVU pierāda, ka tas ievēro ziņošanas pienākumus, savlaicīgi iesniedzot ceturkšņa pārskatus, dalībvalstij Nr. 2 būtu jāatbrīvo MVU no pienākuma reģistrēties PVN nolūkā un iesniegt PVN deklarācijas tās jurisdikcijā.

Ja Savienības gada robežvērtība 100 000 EUR apmērā ir pārsniegta un mazais uzņēmums neinformē savu IDV, 15 darba dienu laikā iesniedzot nobeiguma pārskatu, IDV var piemērot sankcijas mazajam uzņēmumam.

4.8. Izstāšanās no MVU pārrobežu režīma

4.8.1. Brīvprātīga piemērošanas izbeigšana

Piemērošanas izbeigšana notiek šādās situācijās:

- a) MVU nolemj izbeigt piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu dažās vai visās dalībvalstīs;
- b) MVU nolemj izbeigt piemērot MVU pārrobežu režīmu, bet turpināt piemērot MVU iekšzemes režīmu tikai savā iedibināšanas dalībvalstī;
- c) MVU ir pārtraucis saimniecisko darbību.

Par katru no iepriekš minētajām situācijām mazajam uzņēmumam ir pienākums informēt savu iedibināšanas dalībvalsti, iesniedzot iepriekšējā paziņojuma atjauninājumu⁽¹⁰⁴⁾. **Piemērošanas izbeigšana stāties spēkā nākamā kalendārā ceturkšņa pirmajā dienā** pēc atjauninājuma saņemšanas no MVU.

⁽¹⁰⁴⁾ PVN direktīvas 284. panta 4. punkts.

38. piemērs

MVU piemēro pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī, dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. Tas nolemj pārtraukt piemērot MVU režīmu dalībvalstī Nr. 2, jo tas vairs neveic piegādes vai nesniedz pakalpojumus šajā dalībvalstī. 15. maijā (2. ceturkšņa otrais mēnesis) tas iesniedz iepriekšējā paziņojuma atjauninājumu iedibināšanas dalībvalstī, lai informētu par šo jauno situāciju. Atbrīvojums dalībvalstī Nr. 2 vairs nebūs piemērojams no 1. jūlija (3. ceturkšņa pirmais mēnesis), un EX numurs dalībvalstī Nr. 2 no minētā datuma vairs nebūs derīgs.

Ja informācija par piemērošanas izbeigšanu ir **saņemta kalendārā ceturkšņa pēdējā mēnesī**, piemērošanas izbeigšana stājas spēkā **nākamā kalendārā ceturkšņa otrā mēneša pirmajā dienā**.

39. piemērs

MVU piemēro pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī, dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. Tas nolemj pārtraukt piemērot MVU režīmu dalībvalstī Nr. 2, jo tas vairs neveic piegādes vai nesniedz pakalpojumus šajā dalībvalstī. 15. jūnijā (2. ceturkšņa trešais mēnesis) tas iesniedz iepriekšējā paziņojuma atjauninājumu savā iedibināšanas dalībvalstī, lai informētu par šo jauno situāciju. Atbrīvojums dalībvalstī Nr. 2 vairs nebūs piemērojams no 1. augusta (3. ceturkšņa otrais mēnesis), un EX numurs dalībvalstī Nr. 2 no minētā datuma vairs nebūs derīgs.

Ja MVU nolemj vairs nepiemērot MVU režīmu nevienā dalībvalstī, tam būtu jāinformē sava iedibināšanas dalībvalsts, iesniedzot iepriekšējā paziņojuma atjauninājumu. IDV nekavējoties apturēs EX numura izmantošanu visās dalībvalstīs.

4.8.2. Izslēgšana

Mazo uzņēmumu izslēgšana no MVU pārrobežu režīma notiek šādās situācijās:

- a) ir pārsniegta Savienības gada robežvērtība 100 000 EUR apmērā;
 - b) ir pārsniegta valsts gada robežvērtība atbrīvojuma dalībvalstī (vai ir beidzies pārejas periods);
 - c) ja MVU, domājams, ir pārtraucis saimniecisko darbību, bet par to nav paziņojis IDV;
 - d) bankrota gadījumā, ar ko nekavējoties tiek izbeigtas ar nodokli apliekamās darbības, ko veic mazais uzņēmums.
-

4.8.2.1. Gada apgrozījuma Savienībā robežvērtības pārsniegšana

Ja kalendārajā gadā ir pārsniegta gada apgrozījuma Savienībā robežvērtība 100 000 EUR apmērā, mazais uzņēmums no tā brīža tiek izslēgts no MVU pārrobežu režīma visās dalībvalstīs, bet ne iedibināšanas dalībvalstī, ja vien iedibināšanas dalībvalstī netiek pārsniegta valsts gada robežvērtība. Praksē frāze *“no tā brīža”* attiecas uz dienu, kad ir pārsniegta Savienības gada robežvērtība, **skaitot no piegādes vai pakalpojuma sniegšanas darījuma, ar kuru pārsniegta Savienības gada robežvērtība 100 000 EUR apmērā.** Atšķirībā no dalībvalstu noteiktās valsts gada robežvērtības pārsniegšanas gadījumā, ja tiek pārsniegta Savienības gada robežvērtība, nav pārejas perioda.

Pārsniedzot Savienības gada robežvērtību, tiek apturēta EX numura izmantošana visās atbrīvojuma dalībvalstīs un atcelts mazo uzņēmumu pienākums pildīt PVN saistības (maksāt PVN, reģistrēties PVN nolūkā, iesniegt periodiskas PVN deklarācijas u. c.) visās dalībvalstīs, kurās MVU veic saimniecisko darbību (izņemot tā iedibināšanas dalībvalsti, ja vien šajā dalībvalstī nav pārsniegta attiecīgā valsts gada robežvērtība). Alternatīva PVN standarta režīmam vai vienkāršotām procedūrām var būt VPA režīma piemērošana (sk. 7. iedaļu).

40. piemērs

MVU piemēro MVU pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī, dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. Tas arī veic piegādes dalībvalstī Nr. 3, kurā tas nepiemēro MVU režīmu. 2028. gada trešajā ceturksnī piegāžu apjoms dalībvalstī Nr. 3 ievērojami palielinās. Līdz 2028. gada 2. septembrim MVU gada apgrozījums Savienībā ir 99 900 EUR. 3. septembrī tas dalībvalstī Nr. 1 veic vēl vienu piegādi 105 EUR apmērā. Tādējādi gada apgrozījums Savienībā 2028. gada 3. septembrī pārsniedz 100 000 EUR (100 005 EUR).

	Gada robežvērtība (EUR)	Ceturkšņa pārskats par 1. ceturksni (EUR)	Ceturkšņa pārskats par 2. ceturksni (EUR)	Darījumi no 01.07. līdz 02.09. (EUR)	Kopā gadā (līdz 03.09.) (EUR)
IDV	32 000	5000	7000	6000	18 000
Dalībvalsts Nr. 1	40 000	5000	5000	3000	13 105*
Dalībvalsts Nr. 2	85 000	10 000	7000	3000	20 000
Dalībvalsts Nr. 3	N. p.	15 000	5000	28 900	48 900
Pārējās 23 dalībvalstis	N. p.	0	0	0	0
Savienība (kopā)	100 000	35 000	24 000	40 900	100 005

43. attēls. Izslēgšana – Savienības gada robežvērtības pārsniegšana

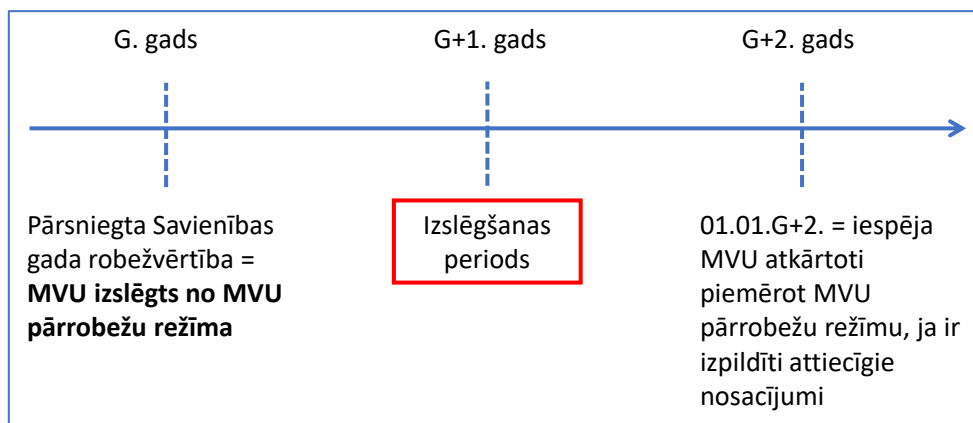
*(5000 + 5000 + 3000 + 105 = 13 105)

Šajā piemērā MVU ir izslēgts no MVU pārrobežu režīma 2028. gada 3. septembrī visās atbrīvojuma dalībvalstīs – šajā piemērā: dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. Izslēgšanas sekas ir tādas, ka MVU šajās dalībvalstīs būtu jāpiemēro PVN standarta režīms vai vienkāršotas procedūras (vai arī VPA režīms). MVU joprojām varētu piemērot MVU iekšzemes režīmu IDV, ar nosacījumu, ka tā gada apgrozījums IDV nepārsniedz attiecīgajā dalībvalstī piemērojamo valsts gada robežvērtību.

Ja tiek pārsniegta Savienības gada robežvērtība, izslēgšanu no MVU pārrobežu režīma attiecina uz visām dalībvalstīm, kurās MVU veic saimniecisko darbību. Tas nozīmē, ka MVU nevar piekļūt MVU pārrobežu režīmam nevienā no dalībvalstīm (izņemot IDV) izslēgšanas perioda laikā, kas ilgst vienu gadu pēc izslēgšanas (sk. 44. attēlu).

Ja MVU ir izslēgts no MVU pārrobežu režīma, lai MVU atkal varētu izmantot pārrobežu atbrīvojumu, ir jāpauz izslēgšanas periodam. Izslēgšanas periods Savienības gada robežvērtības pārsniegšanas gadījumā attiecas uz visām dalībvalstīm, izņemot iedibināšanas dalībvalsti, ja ir izpildīti nosacījumi, kas jāievēro, lai attiecīgajā jurisdikcijā piemērotu MVU iekšzemes režīmu. Izslēgšanas periods Savienības gada robežvērtības

pārsniegšanas gadījumā ir viens kalendārais gads. Šajā izslēgšanas periodā mazais uzņēmums nevar iesniegt atjauninātu iepriekšēju paziņojumu MVU pārrobežu režīma izmantošanai nevienā no dalībvalstīm.

44. attēls. Izslēgšanas periods gada apgrozījuma Savienībā robežvērtības pārsniegšanas gadījumā

Lai mazais uzņēmums atkal varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu, praksē tam būtu jāsaagaida G+2. gada 1. janvāris, lai varētu iesniegt atjauninātu iepriekšēju paziņojumu.

41. piemērs

MVU piemēro MVU pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī, dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. 2028. gada 3. septembrī (G gads) MVU ir izslēgts no MVU pārrobežu režīma dalībvalstī Nr. 1 un dalībvalstī Nr. 2. Izslēgšanas periodu piemēro visā 2029. kalendārajā gadā (G+1). Ja MVU nākotnē vēlas atkal iesaistīties MVU pārrobežu režīmā, izslēgšanas periods nozīmē, ka MVU var pieprasīt piekļuvi MVU pārrobežu režīmam, vienīgi iesniedzot iepriekšēju paziņojumu no 2030. gada 1. janvāra (G+2. gads). Iepriekšējā paziņojumā jānorāda mazā uzņēmuma kādreizējais EX numurs.

Piekļuvi varētu piešķirt, ja MVU gada apgrozījums Savienībā kārtējā kalendārajā gadā (2030. gadā) un iepriekšējā kalendārajā gadā (2029. gadā) nepārsniedz Savienības gada robežvērtību un ar noteikumu, ka MVU atbilst pārējiem nosacījumiem MVU pārrobežu režīma piemērošanai.

Izslēgšanas periods nozīmē, ka MVU G+1. gadā (2029. gads) nevienā dalībvalstī nevar pieprasīt piekļuvi MVU pārrobežu režīmam. Ja MVU vēlas piemērot MVU režīmu dalībvalstī Nr. 3 – dalībvalstī, kurā tas iepriekš nav piemērojis MVU pārrobežu režīmu, – tad izslēgšanas periods nozīmē, ka MVU arī būtu jāgaida līdz 2030. gada 1. janvārim, lai iesniegtu iepriekšēju paziņojumu, ar kuru lūgt piekļuvi MVU pārrobežu režīmam dalībvalstī Nr. 3.

4.8.2.2. Valsts gada apgrozījuma robežvērtības pārsniegšana

Ja kalendārajā gadā gada apgrozījuma Savienībā robežvērtība nav pārsniegta, bet valsts gada apgrozījuma robežvērtība ir pārsniegta vienā vai vairākās atbrīvojuma dalībvalstīs, mazais uzņēmums ir izslēgts no MVU režīma piemērošanas minētajā(-ās) dalībvalstī(-īs), bet varētu turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN citā(-ās) atbrīvojuma dalībvalstī(-īs). Tā EX numurs vairs nebūs derīgs dalībvalstī(-īs), kurā(-s) pārsniegta valsts gada robežvērtība, bet paliks spēkā pārējās atbrīvojuma dalībvalstīs.

42. piemērs

MVU piemēro MVU pārrobežu režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī, dalībvalstī Nr. 1, kurā nav paredzēts pārejas periods, un dalībvalstī Nr. 2. Tas arī veic piegādes dalībvalstī Nr. 3, kurā tas nepiemēro MVU režīmu. 2028. gada trešajā ceturksnī piegāžu apjoms dalībvalstī Nr. 1 ievērojami palielinās. 3. septembrī tas veic piegādi 1000 EUR apmērā, kura rezultātā gada apgrozījums šajā dalībvalstī pārsniedz valstī noteikto gada robežvērtību. Tomēr gada apgrozījums Savienībā nepārsniedz Savienības gada robežvērtību.

	Gada robežvērtība (EUR)	Ceturkšņa pārskats par 1. ceturksni (EUR)	Ceturkšņa pārskats par 2. ceturksni (EUR)	Darījumi no 01.07. līdz 02.09. (EUR)	Kopā gadā (līdz 03.09.) (EUR)
IDV	32 000	5000	7000	4000	16 000
Dalībvalsts Nr. 1	40 000	5000	5000	30 000	41 000*
Dalībvalsts Nr. 2	85 000	10 000	7000	3000	20 000
Dalībvalsts Nr. 3	N. p.	5000	0	5000	10 000
Pārējās 23 dalībvalstis	N. p.	0	0	0	0
Savienība (kopā)	100 000	25 000	19 000	42 000	87 000

45. attēls. Izslēgšana – valsts gada robežvērtības pārsniegšana

*(5000 + 5000 + 30 000 + 1000 = 41 000)

Šajā piemērā MVU vairs nevar piemērot atbrīvojumu no PVN dalībvalstī Nr. 1, jo tā gada apgrozījums šajā dalībvalstī (41 000 EUR) pārsniedz dalībvalsts Nr. 1 valsts gada robežvērtību (40 000 EUR). Tam būtu jānoskaidro savas PVN saistības dalībvalstī Nr. 1 attiecībā uz reģistrāciju PVN nolūkā un PVN deklarāciju iesniegšanu. Tomēr, tā kā gada apgrozījums Savienībā (87 000 EUR) nepārsniedz Savienības gada robežvērtību (100 000 EUR), MVU var turpināt piemērot MVU režīmu IDV un dalībvalstī Nr. 2.

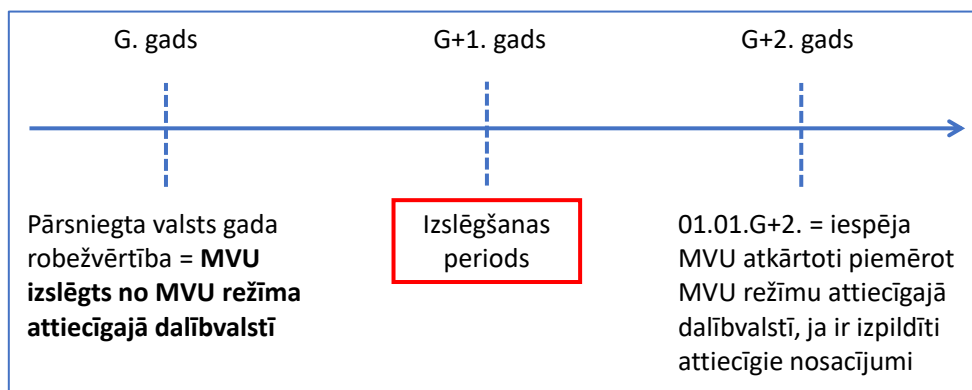
Faktiskais datums, no kura MVU ir jāpārtrauc piemērot MVU režīmu dalībvalstī, ja tiek pārsniegta valsts gada robežvērtība, ir atkarīgs no katras dalībvalsts piemērotā risinājuma. Dalībvalstīm ir iespēja piemērot pārejas periodu, kā paskaidrots 3.3.4. iedaļā un izklāstīts arī tālāk tekstā:

- a) ļaut MVU turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu, ja vien valsts gada robežvērtība tiek pārsniegta par ne vairāk kā 10 %, bet ne ilgāk kā līdz kalendārā gada beigām; vai
- b) ļaut MVU turpināt piemērot atbrīvojumu no PVN saskaņā ar MVU režīmu, ja vien valsts gada robežvērtība tiek pārsniegta par ne vairāk kā 25 %, bet ne ilgāk kā līdz kalendārā gada beigām; vai
- c) ja netiek piemērots īpašs maksimālais apjoms – ļaut MVU turpināt piemērot atbrīvojumu saskaņā ar MVU režīmu 100 000 EUR robežās, bet ne ilgāk kā līdz kalendārā gada beigām.

Dalībvalstis var arī nepiemērot pārejas periodu (0 %). Šādā gadījumā atbrīvojums no PVN ir jāpārtrauc piemērot no brīža, kad ir pārsniegta valsts gada robežvērtība. Praksē tas atbilst valsts gada robežvērtības pārsniegšanas dienai, **skaitot no piegādes, kuras rezultātā pārsniegta valsts gada robežvērtība (vai piemērojamā nozares robežvērtība)**. Piemēri par pārejas perioda piemērošanu ir sniegti 3.3.4. iedaļā.

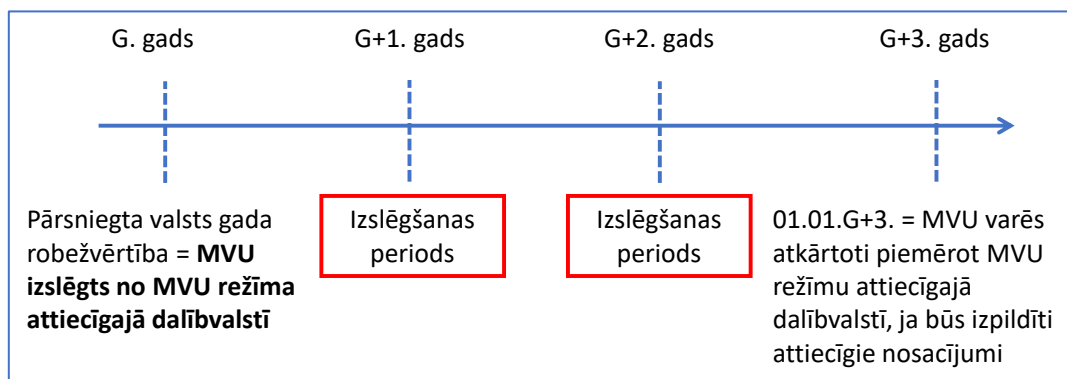
Valsts pārejas periodu piemēro ar noteikumu, ka netiek pārsniegts gada apgrozījums Savienībā. Tiklīdz gada apgrozījums Savienībā pārsniedz 100 000 EUR, MVU tiek izslēgts no MVU pārrobežu režīma piemērošanas visās atbrīvojuma dalībvalstīs bez pārejas perioda, kā paskaidrots 4.8.2.1. iedaļā.

MVU, kas kādā dalībvalstī ir izslēgts no MVU režīma piemērošanas, viena kalendārā gada laikā nevarēs atkārtoti piedalīties režīmā attiecībā uz šo dalībvalsti. Lai mazais uzņēmums attiecīgajā dalībvalstī atkal varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu, praksē tam būtu jā sagaida G+2. gada 1. janvāris, lai varētu iesniegt atjauninātu iepriekšēju paziņojumu.

46. attēls. Izslēgšanas periods vienu kalendāro gadu

Dalībvalstis var piemērot divu kalendāro gadu izslēgšanas periodu, ja ir pārsniegta valsts gada robežvērtība, bet nav pārsniegta Savienības gada robežvērtība.

47. attēls. Izslēgšanas periods divus kalendāros gadus

4.8.2.3. Pieņemums par saimnieciskās darbības izbeigšanu

Ja mazais uzņēmums neatbilst prasībām un neiesniedz ceturkšņa pārskatus, IDV veic nepieciešamos pasākumus, lai pārbaudītu situāciju vai nu kopā ar mazo uzņēmumu, vai arī izmantojot citus līdzekļus. Ja tiek secināts, ka saimnieciskā darbība ir izbeigta un mazais uzņēmums nav paziņojis par savu situāciju IDV vai ka IDV var pieņemt, ka saimnieciskā darbība ir izbeigta, mazais uzņēmums tiks izslēgts no MVU pārrobežu režīma un tiks nekavējoties apturēta tā EX numura izmantošana.

Ja astoņos secīgos kalendārajos ceturkšņos netiek ziņots par preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu vienā vai vairākās dalībvalstīs, tiks pieņemts, ka mazais uzņēmums – ja nav informācijas par pretējo – ir pārtraucis savu darbību attiecīgajā(-ās) dalībvalstī(-īs). Tā EX numurs vairs nebūs derīgs šajā(-s) dalībvalstī(-īs). Ja par piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu nav ziņots nevienā no atbrīvojuma dalībvalstīm, tiks vispārēji apturēta mazā uzņēmuma EX numura izmantošana.

4.8.2.4. Bankrota gadījums

Bankrota gadījumā, kas nekavējoties izbeidz mazā uzņēmuma ar nodokli apliekamās darbības, mazo uzņēmumu izslēdz no MVU pārrobežu režīma no bankrota pasludināšanas brīža. Ja bankrota procedūras laikā turpinās ar nodokli apliekamas darbības, MVU pārrobežu režīmu pārtrauc piemērot tikai tad, kad ir iesniegts iepriekšējā paziņojuma atjauninājums⁽¹⁰⁵⁾. Šādā gadījumā MVU pārrobežu režīmu pārtrauc piemērot no nākamā kalendārā ceturkšņa pirmās dienas pēc informācijas saņemšanas no mazā uzņēmuma (vai tā pārstāvja) vai, ja šāda informācija tiek saņemta kalendārā ceturkšņa pēdējā mēnesī, – no nākamā kalendārā ceturkšņa otrā mēneša pirmās dienas.

⁽¹⁰⁵⁾ PVN direktīvas 284. panta 4. punkts.

4.9. Pārsūdzības

Pārsūdzības⁽¹⁰⁶⁾ ir valsts kompetencē. Katra dalībvalsts pati nosaka savus noteikumus un procedūras. Attiecībā uz MVU režīma piemērošanu mazajam uzņēmumam, kuram ir atteikta piekļuve MVU režīmam vai kurš ir izslēgts no atbrīvojuma saskaņā ar MVU režīmu, sava sūdzība būtu jāadresē juridiskajai personai, kas ir pieņēmusi attiecīgo administratīvo lēmumu. Tas nozīmē, ka, ja šāds atteikums vai izslēgšana ir notikusi tāpēc, ka mazais uzņēmums ir pārsniedzis gada apgrozījuma Savienībā robežvērtību, pēc tiesiskās aizsardzības ir jāvēršas tā iedibināšanas dalībvalstī. Savukārt, ja atteikums vai izslēgšana ir notikusi tāpēc, ka mazais uzņēmums ir pārsniedzis valsts vai piemērojamo nozares robežvērtību vai nav izpildījis atbrīvojuma piešķiršanas nosacījumus, pēc tiesiskās aizsardzības ir jāvēršas attiecīgajā atbrīvojuma dalībvalstī.

Lai mazie uzņēmumi varētu zināt, kur vērsties pēc tiesiskās aizsardzības, iedibināšanas dalībvalstij būtu jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka pēc piekļuves atteikuma vai izslēgšanas no atbrīvojuma attiecīgais mazais uzņēmums tiek informēts par minētā lēmuma pieņemšanas iemeslu un par dalībvalsti, kurā tas varētu vērsties pēc tiesiskās aizsardzības saistībā ar minēto atteikumu vai izslēgšanu saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts valsts procedūrām.

⁽¹⁰⁶⁾ Pamatnostādnes, kas izriet no 2022. gada 21. oktobrī notikušās 121. sanāksmes, dokuments A – taxud.c.1(2023)3139286 –1055.

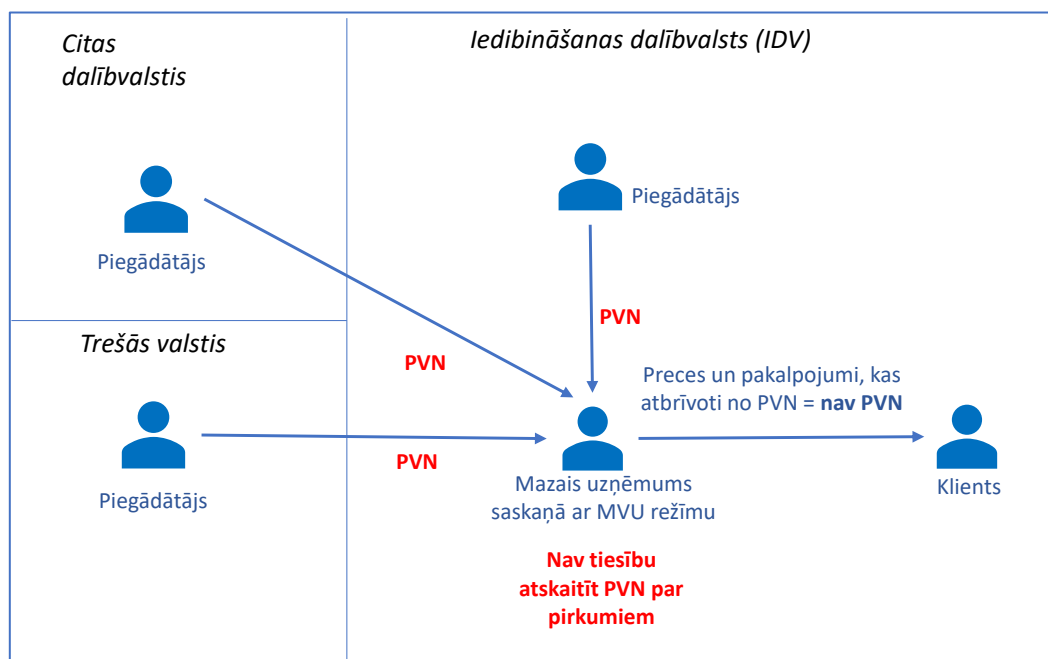
5. PVN priekšnodokļa atskaitīšana

Šī iedaļa ir **kopīga visiem līmeņiem** neatkarīgi no tā, vai mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU režīmu tikai tā iedibināšanas dalībvalstī (iekšzemes līmenis), tikai citā(-s) dalībvalstī(-īs) (pārrobežu līmenis) vai gan tā iedibināšanas dalībvalstī, gan arī citā(-s) dalībvalstī(-īs) (pārrobežu līmenis).

Mazais uzņēmums, kura veiktās piegādes vai sniegtie pakalpojumi ir atbrīvoti no nodokļa saskaņā ar MVU režīmu, nevar atskaitīt PVN, kas samaksāts par pirkumiem, kuri izmantoti šo piegāžu veikšanai vai pakalpojumu sniegšanai ⁽¹⁰⁷⁾ (sk. 2. attēlu).

5.1. MVU iekšzemes režīms

Saskaņā ar MVU iekšzemes režīmu mazais uzņēmums nevar atskaitīt PVN priekšnodokli par pirkumiem, kas izmantoti, lai veiktu no nodokļa atbrīvotas preču piegādes un/vai sniegtu no nodokļa atbrīvotus pakalpojumus ⁽¹⁰⁸⁾.

48. attēls. MVU iekšzemes režīms un tiesības atskaitīt PVN

⁽¹⁰⁷⁾ PVN direktīvas 289. pants.

⁽¹⁰⁸⁾ Saskaņā ar PVN direktīvas 167.–171. pantu un 173.–177. pantu.

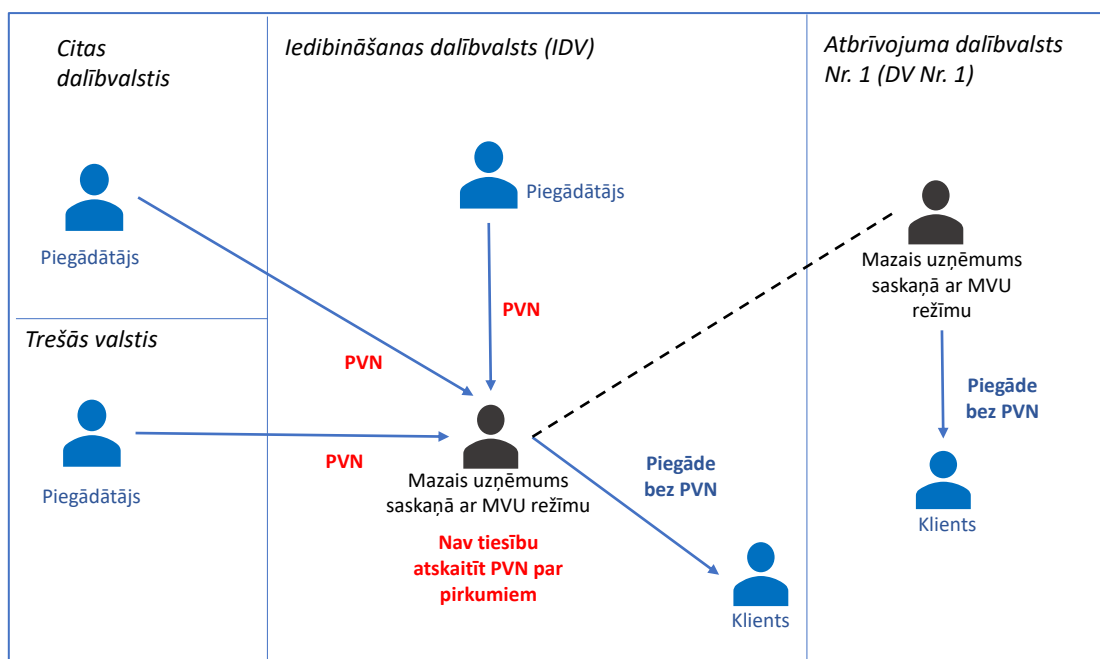
Ja mazais uzņēmums savā dalībvalstī veic gan darījumus, uz kuriem attiecas MVU režīms, gan darījumus, kas ir izslēgti no MVU režīma ⁽¹⁰⁹⁾, tam būtu jāsažinās ar savu dalībvalsti, lai saņemtu informāciju par iespējamo ietekmi uz tā tiesībām atskaitīt PVN priekšnodokli, piemēram, par iespējamo proporcionalitātes sistēmas piemērošanu.

5.2. MVU pārrobežu režīms

Šajā iedaļā ir sniegti piemēri par PVN atskaitīšanu, aprakstot vairākus scenārijus.

43. piemērs

MVU piemēro MVU režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV) un citā dalībvalstī: DV Nr. 1. Tas iegādājas preces un pakalpojumus IDV, lai veiktu piegādes vai sniegtu pakalpojumus IDV vai DV Nr. 1, vai gan IDV, gan DV Nr. 1.

49. attēls. MVU pārrobežu režīms un PVN atskaitīšana – A scenārijs

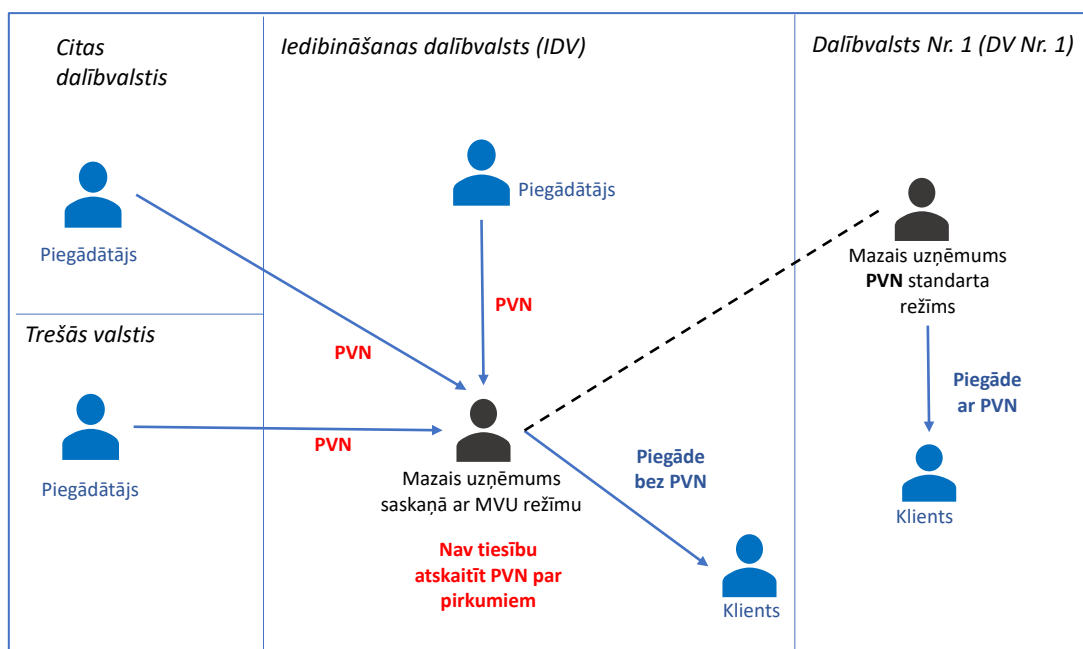
Šajā scenārijā MVU **nav tiesību** atskaitīt PVN priekšnodokli par tādu preču un pakalpojumu iegādi, ko izmanto, lai veiktu no nodokļa atbrīvotas piegādes vai sniegtu no nodokļa atbrīvotus pakalpojumus IDV un/vai DV Nr. 1.

⁽¹⁰⁹⁾ Sk. 3.3.3. iedaļu par darījumiem, kas izslēgti no MVU režīma.

44. piemērs

MVU piemēro MVU režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV). Turklāt tas veic saimniecisko darbību DV Nr. 1, kur tas nepiemēro MVU režīmu. DV Nr. 1 mazais uzņēmums ir reģistrēts PVN nolūkā, iekasē iekšzemē piemērojamo PVN no saviem klientiem un iesniedz periodiskas PVN deklarācijas.

Mazais uzņēmums savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV) pērk preces un pakalpojumus, ko tas izmanto, lai veiktu vai nu no nodokļa atbrīvotas piegādes (vai sniegtu no nodokļa atbrīvotus pakalpojumus) IDV, ar nodokli apliekamas piegādes (vai ar nodokli apliekamus pakalpojumus) DV Nr. 1, vai arī lai veiktu piegādes vai sniegtu pakalpojumus, kas ir atbrīvoti no nodokļa IDV un aplikti ar nodokli DV Nr. 1 (jauktas izmaksas).

50. attēls. MVU režīms un PVN atskaitīšana – B scenārijs

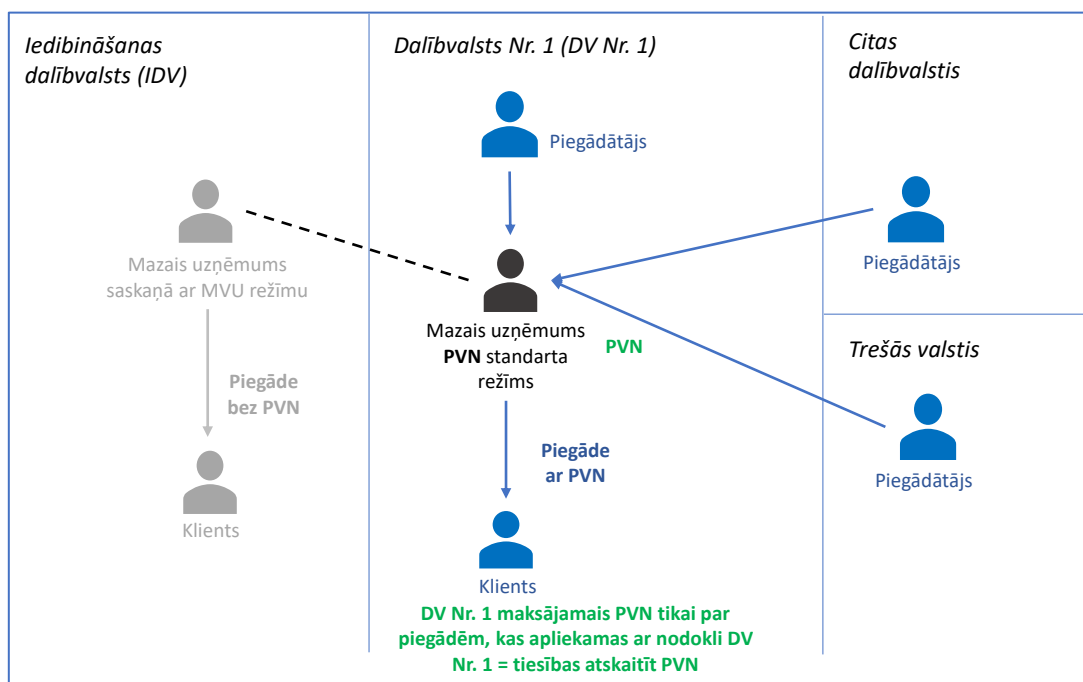
Saskaņā ar šo scenāriju MVU **nav tiesību** atskaitīt PVN priekšnodokli par preču un pakalpojumu pirkumiem, kas veikti tā iedibināšanas dalībvalstī ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹¹⁰⁾ EST, C-507/16, *Entertainment Bulgaria System EOOD*.

45. piemērs

MVU piemēro MVU režīmu savā iedibināšanas dalībvalstī (IDV). Turklāt tas veic saimniecisko darbību DV Nr. 1, kur tas nepiemēro MVU režīmu. DV Nr. 1 mazais uzņēmums ir reģistrēts PVN nolūkā, iekasē iekšzemē piemērojamo PVN no saviem klientiem un iesniedz periodiskas PVN deklarācijas.

Mazais uzņēmums DV Nr. 1 iegādājas preces un pakalpojumus, ko tas izmanto, lai minētās dalībvalstīs jurisdikcijā veiktu ar nodokli apliekamas piegādes vai sniegtu ar nodokli apliekamus pakalpojumus.

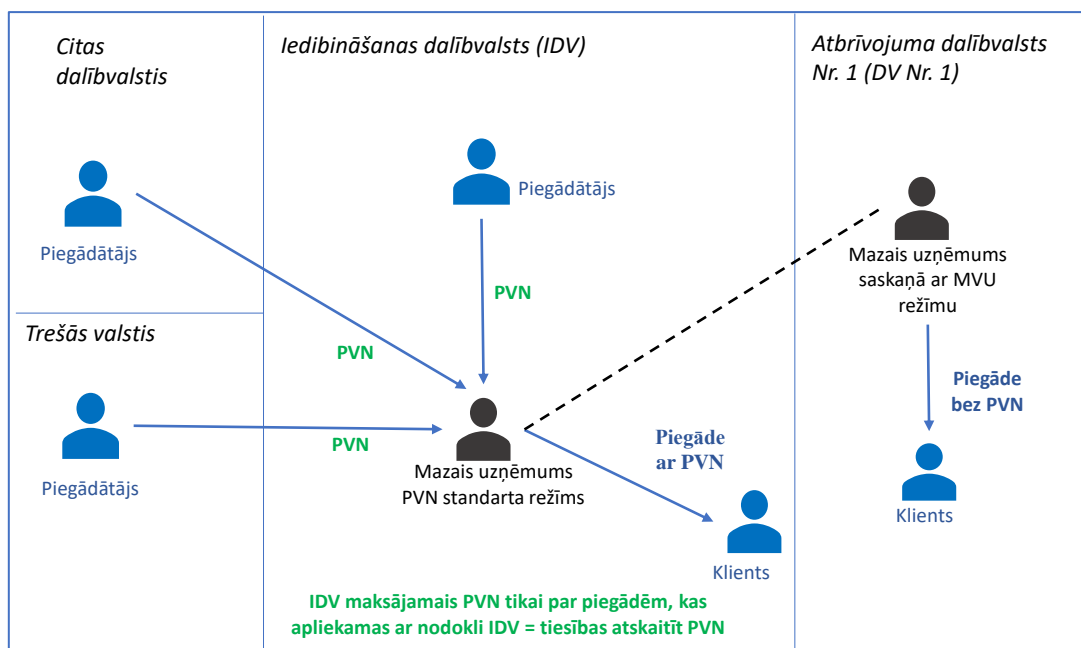

51. attēls. MVU režīms un PVN atskaitīšana – C scenārijs

Saskaņā ar šo scenāriju MVU ir **tiesības atskaitīt** PVN priekšnodokli par šiem preču un pakalpojumu pirkumiem, kas veikti DV Nr. 1.

46. piemērs

MVU piemēro PVN standarta režīmu tā iedibināšanas dalībvalstī (IDV). Tas ir reģistrēts PVN nolūkā, iekasē iekšzemē piemērojamo PVN no saviem klientiem un iesniedz periodiskas PVN deklarācijas. Šis MVU piemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 1. Tas iegādājas preces un pakalpojumus IDV, ko tas izmanto, lai veiktu ar nodokli apliekamas piegādes vai sniegtu ar nodokli apliekamus pakalpojumus IDV.

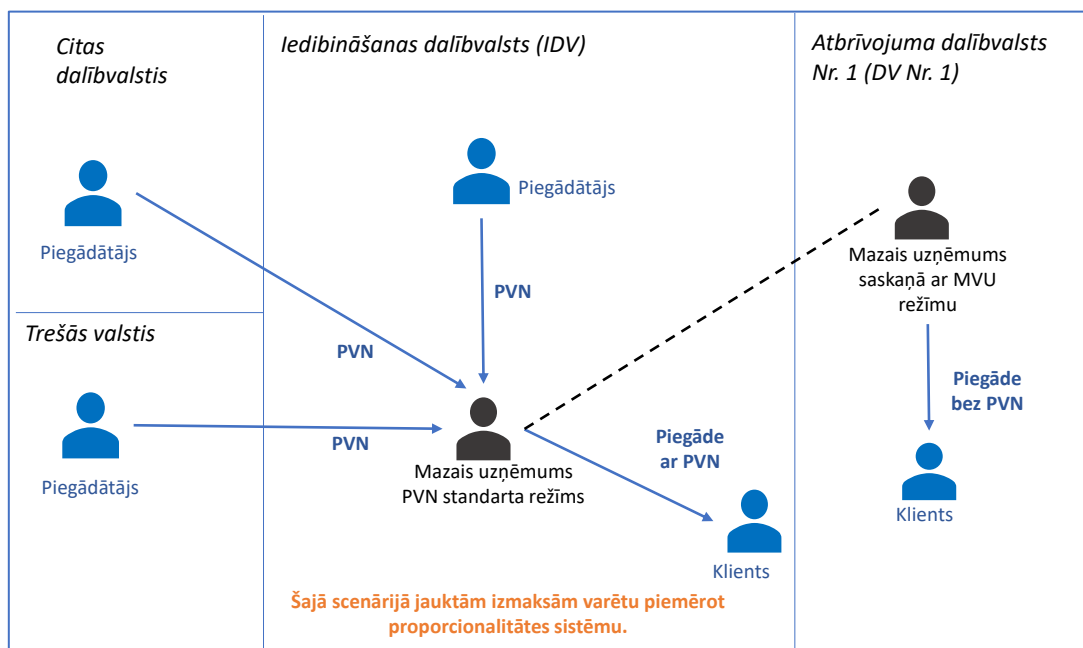

52. attēls. MVU pārrobežu režīms un PVN atskaitīšana – D scenārijs

Saskaņā ar šo scenāriju MVU ir tiesības atskaitīt PVN priekšnodokli par tādu preču un pakalpojumu pirkumiem, kas veikti IDV un ko izmanto, lai veiktu ar nodokli apliekamas piegādes vai sniegtu ar nodokli apliekamus pakalpojumus IDV.

47. piemērs

MVU piemēro PVN standarta režīmu tā iedibināšanas dalībvalstī (IDV). Tas ir reģistrēts PVN nolūkā, iekasē iekšzemē piemērojamo PVN no saviem klientiem un iesniedz periodiskas PVN deklarācijas. Šis MVU piemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 1. Tas savā IDV pērk pakalpojumus, kas tiks izmantoti, gan lai veiktu ar nodokli apliekamas piegādes vai sniegtu ar nodokli apliekamus pakalpojumus IDV, gan lai veiktu no nodokļa atbrīvotas piegādes vai sniegtu no nodokļa atbrīvotus pakalpojumus DV Nr. 1 (jauktas izmaksas).

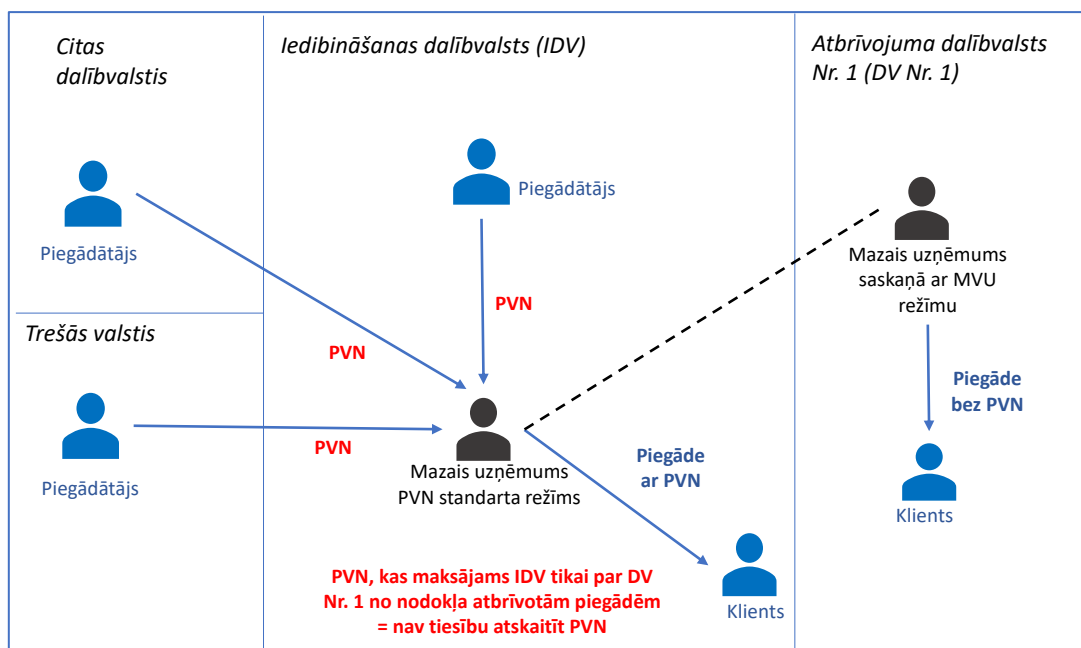

53. attēls. MVU pārrobežu režīms un PVN atskaitīšana – E scenārijs

Saskaņā ar šo scenāriju MVU ir tiesības atskaitīt PVN priekšnodokli par tādu preču un pakalpojumu pirkumiem, kas veikti IDV un ko izmanto, lai veiktu ar nodokli apliekamas piegādes vai sniegtu ar nodokli apliekamus pakalpojumus IDV. Tas nevar atskaitīt PVN priekšnodokli par tādu preču un pakalpojumu pirkumiem, kas veikti IDV un ko izmanto, lai veiktu no nodokļa atbrīvotas piegādes vai sniegtu no nodokļa atbrīvotus pakalpojumus DV Nr. 1. Attiecībā uz jauktām izmaksām, ko izmanto, gan lai veiktu piegādes vai sniegtu pakalpojumus, kuriem uzliek nodokļus IDV, gan lai veiktu piegādes vai sniegtu pakalpojumus, kas atbrīvoti no nodokļa dalībvalstī Nr. 1, piemēros proporcionalitātes sistēmu. Proporcionalitātes sistēma nozīmē to, ka IDV varētu būt atskaitāma tikai daļa no PVN priekšnodokļa. Lai iegūtu plašāku informāciju, mazajam uzņēmumam būtu jākonsultējas ar tā iedibināšanas dalībvalsts nodokļu iestādēm.

48. piemērs

MVU piemēro PVN standarta režīmu tā iedibināšanas dalībvalstī (IDV). Tas ir reģistrēts PVN nolūkā, iekasē iekšzemē piemērojamo PVN no saviem klientiem un iesniedz periodiskas PVN deklarācijas. Šis MVU piemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 1. Tas iegādājas preces un pakalpojumus IDV, ko tas izmantos, lai veiktu no nodokļa atbrīvotas piegādes vai sniegtu no nodokļa atbrīvotus pakalpojumus DV Nr. 1.

54. attēls. MVU pārrobežu režīms un PVN atskaitīšana – F scenārijs

Saskaņā ar šo scenāriju MVU **nav tiesību** atskaitīt PVN priekšnodokli par tādu preču un pakalpojumu pirkumiem, kas veikti IDV un ko izmanto, lai veiktu no nodokļa atbrīvotas piegādes vai sniegtu no nodokļa atbrīvotus pakalpojumus DV Nr. 1.

6. Mijiedarbība ar PVN standarta režīmu

Šī iedaļa ir **kopīga visiem līmeņiem** neatkarīgi no tā, vai mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU režīmu tikai tā iedibināšanas dalībvalstī (iekšzemes līmenis), tikai citā(-s) dalībvalstī(-īs) (pārrobežu līmenis) vai gan tā iedibināšanas dalībvalstī, gan arī citā(-s) dalībvalstī(-īs) (pārrobežu līmenis).

Atbrīvojums no PVN saskaņā ar MVU režīmu attiecas tikai uz mazā uzņēmuma veiktu preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu (izejošie darījumi). MVU režīms neattiecas uz mazā uzņēmuma veiktiem pirkumiem (ienākošie darījumi). Tāpēc var gadīties, ka mazajam uzņēmumam, kas piemēro MVU režīmu savām preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanai, joprojām ir jāpilda PVN saistības saskaņā ar PVN standarta režīmu attiecībā uz veiktajiem pirkumiem. Var arī gadīties, ka viena daļa mazā uzņēmuma veikto piegāžu vai sniegto pakalpojumu ir izslēgta no MVU režīma, savukārt citai daļai tas ir piemērojams. MVU režīms attieksies uz piegādēm, kurām piemērojams īpašais režīms, bet PVN standarta režīmu piemēros piegādēm, kas izslēgtas no īpašā režīma. Tāpēc vienā un tajā pašā jurisdikcijā ir iespējama PVN standarta režīma un MVU režīma līdzāspastāvēšana.

6.1. Darījumi, kuru dēļ nepieciešama reģistrācija PVN nolūkā

Darījumi, kuru dēļ nepieciešama reģistrācija PVN nolūkā un rodas pienākums deklarēt un maksāt PVN, ir šādi:

- ar PVN apliekamu preču iegāde Kopienas iekšienē,
- preču imports,
- tādu pakalpojumu pirkumi, par kuriem mazajam uzņēmumam ir jāmaksā PVN (nodokļa apgrieztā maksāšana) ⁽¹¹¹⁾,
- tādu pakalpojumu sniegšana citas dalībvalsts teritorijā, par kuriem PVN ir jāmaksā tikai saņēmējam (lai gan iespējams, ka PVN nav jāmaksā).

⁽¹¹¹⁾ PVN direktīvas 196. pants.

49. piemērs

Mazais uzņēmums ir iedibināts tā iedibināšanas dalībvalstī (IDV), un tas piegādā preces tikai attiecīgajā dalībvalstī esošiem patērētājiem. Mazais uzņēmums piemēro MVU iekšzemes režīmu. Lai veiktu šīs piegādes, mazais uzņēmums iegādājas preces un pakalpojumus no piegādātājiem, kas ir iedibināti IDV, un no piegādātājiem, kas ir iedibināti citās dalībvalstīs.

Darījumi, uz kuriem attiecas MVU iekšzemes režīms

Uz mazā uzņēmuma preču piegādēm patērētājiem, kas atrodas IDV, attiecas MVU režīms, un tās ir atbrīvotas no PVN ⁽¹¹²⁾. Tie ir izejošie darījumi.

Darījumi, uz kuriem attiecas PVN standarta režīms

Uz preču iegādi no piegādātājiem, kas ir iedibināti citās dalībvalstīs (preču iegāde Kopienas iekšienē), un pakalpojumu pirkšanu no piegādātājiem, kas ir iedibināti citās dalībvalstīs, attiecas PVN standarta režīms, jo tie ir ienākošie darījumi. Saskaņā ar apgrieztās maksāšanas sistēmu par PVN deklarēšanu un maksāšanu attiecībā uz šiem pirkumiem atbildīgs ir mazais uzņēmums. Tāpēc mazajam uzņēmumam būtu jāreģistrējas PVN nolūkā un jādeklarē un jāmaksā PVN par šiem pirkumiem IDV.

Tā kā mazā uzņēmuma preču piegādes ir atbrīvotas no PVN saskaņā ar MVU režīmu, tam nebūtu atļauts atskaitīt PVN priekšnodokli par saviem pirkumiem.

50. piemērs

Mazais uzņēmums ir iedibināts IDV, kur uz to attiecas PVN standarta režīms. Tam ir piešķirts EX numurs, jo tas piemēro MVU pārrobežu režīmu dalībvalstī Nr. 1 (DV Nr. 1) un dalībvalstī Nr. 2 (DV Nr. 2). Tas piegādā preces galapatērētājiem, kas atrodas DV Nr. 1. Lai veiktu šīs piegādes, tas iegādājas dažus pakalpojumus DV Nr. 1 no piegādātāja, kas reģistrēts, bet nav iedibināts dalībvalstī Nr. 1.

Darījumi, uz kuriem attiecas MVU pārrobežu režīms

Iekšzemē veiktas piegādes vai sniegti pakalpojumi galapatērētājiem, kas atrodas DV Nr. 1, ir atbrīvoti no PVN ⁽¹¹³⁾, jo uz tiem attiecas MVU pārrobežu režīms.

⁽¹¹²⁾ PVN direktīvas 284. pants.

⁽¹¹³⁾ PVN direktīvas 284. pants.

Darījumi, uz kuriem attiecas PVN standarta režīms

Uz piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti IDV, attiecas PVN standarta režīms. Lai mazais uzņēmums varētu deklarēt un maksāt PVN par IDV veiktajām piegādēm, tam jābūt reģistrētam PVN nolūkā.

Uz vietējiem pakalpojumu pirkumiem no pakalpojumu sniedzējiem, kas reģistrēti, bet nav iedibināti DV Nr. 1, attiecas PVN standarta režīms. Mazajam uzņēmumam ir jāreģistrējas PVN nolūkā ⁽¹¹⁴⁾ DV Nr. 1, lai varētu deklarēt vietējos pirkumus un uzskaitīt PVN ⁽¹¹⁵⁾ par šiem pirkumiem saskaņā ar apgrieztās maksāšanas sistēmu. Tā kā mazais uzņēmums DV Nr. 1 piemēro MVU pārrobežu režīmu, tas nevar atskaitīt PVN priekšnodokli par saviem pirkumiem ⁽¹¹⁶⁾ (sk. 45. piemēru).

Tā kā MVU režīms ir fakultatīvs režīms, mazajam uzņēmumam ir jānovērtē, kurš režīms ir piemērotāks tā saimnieciskajai darbībai: PVN standarta režīms vai MVU režīms.

6.2. Darījumi, kas izslēgti no MVU režīma

Kā sīkāk izklāstīts 3.3.3. iedaļā, daži darījumi ir izslēgti no MVU režīma piemērošanas:

- piegādes vai pakalpojumu sniegšana, ko veic neregulāri ⁽¹¹⁷⁾, un
- jaunu transportlīdzekļu piegādes no vienas dalībvalsts uz citu ⁽¹¹⁸⁾,
- citi darījumi, kurus dalībvalstis izvēlas izslēgt no MVU režīma piemērošanas jomas ⁽¹¹⁹⁾.

Ja mazais uzņēmums veic gan darījumus, kas ir izslēgti no MVU režīma, gan darījumus, uz kuriem attiecas īpašais režīms, mazajam uzņēmumam būtu atļauts (ja tas atbilst attiecīgajiem nosacījumiem) piemērot atbrīvojumu no PVN piegādēm, uz kurām attiecas MVU režīms, un vienlaikus tam būtu pienākums reģistrēties PVN nolūkā, kā arī deklarēt (un maksāt) PVN par darījumiem, kas izslēgti no MVU režīma.

⁽¹¹⁴⁾ PVN direktīvas 214. panta 1. punkta d) apakšpunkts.

⁽¹¹⁵⁾ PVN direktīvas 196. pants.

⁽¹¹⁶⁾ PVN direktīvas 289. pants.

⁽¹¹⁷⁾ Piegādes vai pakalpojumu sniegšana, uz ko attiecas PVN direktīvas 12. pants.

⁽¹¹⁸⁾ Piegādes, kas veiktas saskaņā ar PVN direktīvas 138. panta 1. punktā un 2. punkta a) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem.

⁽¹¹⁹⁾ PVN direktīvas 283. panta 2. punkts.

7. Mijiedarbība ar citiem īpašajiem režīmiem

Šī iedaļa ir **kopīga visiem līmeņiem** neatkarīgi no tā, vai mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU režīmu tikai tā iedibināšanas dalībvalstī (iekšzemes līmenis), tikai citā(-s) dalībvalstī(-īs) (pārrobežu līmenis) vai gan tā iedibināšanas dalībvalstī, gan arī citā(-s) dalībvalstī(-īs) (pārrobežu līmenis).

7.1. MVU un vienas pieturas aģentūras (VPA) režīma mijiedarbība

Vienas pieturas aģentūra (VPA) ir elektroniska sistēma, kas ļauj nodokļa maksātājiem (piemēram, mazajiem uzņēmumiem) visās ES dalībvalstīs maksājamo PVN deklarēt un samaksāt vienā dalībvalstī, proti, tā iedibināšanas dalībvalstī.

VPA režīms attiecas uz šādām preču piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu:

- pakalpojumu sniegšana Kopienas iekšienē ES galapatērētājiem (ieskaitot telekomunikāciju, apraides un elektroniskos (TAE) pakalpojumus),
- preču tālpārdošana Kopienas iekšienē ES galapatērētājiem,
- preču piegādes iekšzemē ES galapatērētājiem, ko veic domājamais piegādātājs ⁽¹²⁰⁾.

7.1.1. MVU un Savienības VPA režīmi: iespējamā līdzāspastāvēšana

Ir iespējama MVU režīma un Savienības VPA režīma līdzāspastāvēšana. Prasībām atbilstošs mazais uzņēmums var piemērot atbrīvojumu no PVN piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti saskaņā ar MVU režīmu, tā iedibināšanas dalībvalstī ⁽¹²¹⁾ un/vai citās atbrīvojuma dalībvalstīs, un vienlaikus reģistrēties Savienības VPA režīma nolūkā un deklarēt PVN piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti dalībvalstīs, kurās mazais uzņēmums nepiemēro MVU režīmu, kā parādīts tālāk tekstā.

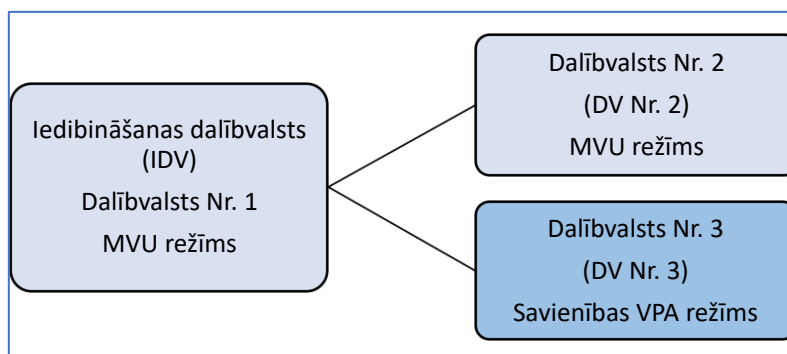
⁽¹²⁰⁾ PVN direktīvas 14.a panta 2. punkts.

⁽¹²¹⁾ Iedibināšanas dalībvalsts ir tā dalībvalsts, kurā atrodas mazā uzņēmuma saimnieciskās darbības veikšanas vieta.

Tomēr vienā un tajā pašā jurisdikcijā nav iespējams vienlaikus piemērot gan MVU, gan Savienības VPA režīmus.

51. piemērs

Mazais uzņēmums veic saimniecisko darbību tā iedibināšanas dalībvalstī (IDV, dalībvalsts Nr. 1), dalībvalstī Nr. 2 (DV Nr. 2) un dalībvalstī Nr. 3 (DV Nr. 3). Tas neveic nekādu saimniecisko darbību citās dalībvalstīs. Tas piemēro MVU pārrobežu režīmu IDV un DV Nr. 2, bet ne DV Nr. 3.

55. attēls. MVU un VPA režīmi

Saskaņā ar šo scenāriju mazais uzņēmums var piemērot Savienības VPA režīmu saistībā ar DV Nr. 3, lai deklarētu un maksātu PVN par piegādēm, kas veiktas, vai pakalpojumiem, kas sniegti DV Nr. 3, jo tas nepiemēro MVU pārrobežu režīmu minētajā dalībvalstī. VPA deklarācija būs jāiesniedz IDV, un tajā būtu jāiekļauj tikai DV Nr. 3 veiktās piegādes vai sniegtie pakalpojumi.

Mazais uzņēmums piemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 1 un DV Nr. 2, tāpēc šajās divās dalībvalstīs veiktās piegādes vai sniegtie pakalpojumi ir atbrīvoti no PVN. Mazajam uzņēmumam ir jāiesniedz ceturkšņa pārskats IDV, kurā jānorāda tā apgrozījums visās 27 dalībvalstīs, arī DV Nr. 3. Attiecībā uz dalībvalstīm, kurās mazais uzņēmums neveic saimniecisko darbību, pārskatā norādāmais apgrozījums ir nulle ("0").

7.1.2. Preču un TAE pakalpojumu tālpārdošana patērētājiem: preču piegādes / pakalpojumu sniegšanas vieta

Preču piegādes un pakalpojumu sniegšanas vieta nosaka, kurā dalībvalstī mazajam uzņēmumam būtu jādeklarē attiecīgā piegāde vai pakalpojumu sniegšana. Attiecībā uz preču un TAE pakalpojumu tālpārdošanu patērētājiem vispārējā piegādes vai pakalpojumu sniegšanas vieta ir galamērķa valsts, t. i., dalībvalsts, kurā atrodas galapatērētājs. Tomēr piegādes vai pakalpojumu sniegšanas vieta varētu būt arī

dalībvalsts, kurā iedibināts piegādātājs, ja kumulatīvi ir izpildīti tālāk izklāstītie nosacījumi ⁽¹²²⁾:

- a) piegādātājs ir iedibināts tikai vienā dalībvalstī (t. i., tam nav pastāvīgu iestāžu citās dalībvalstīs); un
- b) tā preču un TAE pakalpojumu tālpārdošanas gada apgrozījums kārtējā kalendārajā gadā un iepriekšējā kalendārajā gadā nepārsniedz 10 000 EUR; kā arī
- c) piegādātājs nav reģistrējies VPA un nav izvēlējis uzlikt nodokli galamērķa dalībvalstī.

Nākamās tabulas mērķis ir piemēru veidā sniegt praktisku informāciju par preču un TAE pakalpojumu tālpārdošanas patērētājiem vietu.

Scenāriji	Nodokļa uzlikšana iedibināšanas dalībvalstī ⁽¹²³⁾ (DV Nr. 1)	Nodokļa uzlikšana galamērķa dalībvalstī (galamērķa princips) (DV Nr. 2)
<p>1. scenārijs</p> <p>Mazais uzņēmums ir iedibināts dalībvalstī Nr. 1 (DV Nr. 1) un veic preču un TAE pakalpojumu tālpārdošanu patērētājiem, kas atrodas dalībvalstī Nr. 2 (DV Nr. 2). Tā apgrozījums nepārsniedz 10 000 EUR, un tas nav reģistrēts VPA vajadzībām un nav izvēlējis piemērot galamērķa principu.</p> <p>Saskaņā ar šo scenāriju piegādes vai pakalpojumu sniegšana DV Nr. 2 esošiem patērētājiem notiek DV Nr. 1 (mazā uzņēmuma iedibināšanas dalībvalsts). Ja mazais uzņēmums piemēro MVU režīmu DV Nr. 1, visas šīs piegādes vai sniegtie pakalpojumi ir atbrīvoti no PVN, un tie būtu jāiekļauj MVU gada apgrozījumā dalībvalstī Nr. 1.</p>	Jā	Nē
<p>2. scenārijs</p> <p>Mazais uzņēmums ir iedibināts DV Nr. 1 un veic preču un TAE pakalpojumu tālpārdošanu patērētājiem, kas atrodas DV Nr. 2. Tā apgrozījums</p>	Nē	Jā

⁽¹²²⁾ PVN direktīvas 59.c pants.

⁽¹²³⁾ PVN direktīvas 59.c pants.

<p>pārsniedz 10 000 EUR, un tas nav reģistrēts VPA vajadzībām.</p> <p>Saskaņā ar šo scenāriju piegādes vai pakalpojumu sniegšana patērētājiem, kas atrodas DV Nr. 2, notiek DV Nr. 2 (galamērķa dalībvalstī). Ja mazais uzņēmums piemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2, piegādes vai sniegtie pakalpojumi būtu atbrīvoti no PVN un ceturkšņa pārskatos, kas jāiesniedz dalībvalstī Nr. 1, būtu iekļaujami MVU gada apgrozījumā dalībvalstī Nr. 2.</p> <p>Ja MVU nepiemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2, piegādes vai sniegtie pakalpojumi tiktu aplikti ar nodokli un deklarēti valsts PVN deklarācijā DV Nr. 2 saskaņā ar PVN standarta režīma noteikumiem, jo MVU nav reģistrēts VPA.</p>		
<p>3. scenārijs</p> <p>Mazais uzņēmums ir iedibināts DV Nr. 1 un veic preču un TAE pakalpojumu tālpārdošanu patērētājiem, kas atrodas DV Nr. 2. Tā apgrozījums nepārsniedz 10 000 EUR, bet tas ir reģistrēts VPA vajadzībām.</p> <p>Saskaņā ar šo scenāriju iepriekš minētās piegādes tiek veiktas vai pakalpojumi tiek sniegti DV Nr. 2 (galamērķa dalībvalstī). Tā kā mazais uzņēmums ir reģistrēts VPA vajadzībām, piegādes, kas tiek veiktas, vai pakalpojumi, kas tiek sniegti DV Nr. 2, būtu jādeklarē VPA deklarācijā.</p> <p>Ja mazais uzņēmums vēlas piemērot MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2, VPA režīms DV Nr. 2 vairs nebūtu piemērojams. Saskaņā ar MVU režīmu piegādes, kas tiek veiktas, vai pakalpojumi, kas tiek sniegti DV Nr. 2, būtu atbrīvoti no PVN, un MVU ceturkšņa pārskatos tie būtu jāiekļauj DV Nr. 2 apgrozījumā.</p>	<p>Nē</p>	<p>Jā</p>
<p>4. scenārijs</p> <p>Mazais uzņēmums ir iedibināts DV Nr. 1 un veic preču un TAE pakalpojumu tālpārdošanu patērētājiem, kas atrodas DV Nr. 2. Tā apgrozījums</p>	<p>Nē</p>	<p>Jā</p>

<p>nepārsniedz 10 000 EUR, bet tas ir izvēlējies piemērot galamērķa principu.</p>		
<p>Saskaņā ar šo scenāriju iepriekš minētās piegādes tiek veiktas vai pakalpojumi tiek sniegti DV Nr. 2. Ja mazais uzņēmums piemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2, piegādes vai pakalpojumi būtu atbrīvoti no PVN un MVU ceturkšņa pārskatos būtu jāiekļauj DV Nr. 2 apgrozījumā. Ja mazais uzņēmums vēlas tā vietā piemērot VPA režīmu, piegādēm vai pakalpojumiem nevarētu piemērot atbrīvojumu no PVN, un tie būtu jādeklarē VPA deklarācijā, kas jāiesniedz DV Nr. 1.</p>		

56. attēls. Preču un TAE pakalpojumu tālpārdošana galapatērētājiem

7.1.3. MVU un Savienības VPA režīmi: gadījumu scenāriji

1. scenārijs

Mazā uzņēmuma uzņēmējdarbības vieta ir DV Nr. 1. Tas pārdod grāmatas un e-grāmatas galapatērētājiem DV Nr. 1 un DV Nr. 2, **kur tam ir pastāvīgas iestādes.** Tas arī sniedz poligrāfijas pakalpojumus klientam, kas ir iedibināts DV Nr. 1.

G gadā DV Nr. 1 tā gada apgrozījums no grāmatu un e-grāmatu pārdošanas iekšzemes tirgū bija 15 000 EUR. Uzņēmuma tālpārdošanas un e-pakalpojumu sniegšanas gada apgrozījums DV Nr. 2 ir 9500 EUR. Tā gada apgrozījums ir 20 000 EUR G gadā un 40 000 EUR G-1. gadā. Gada robežvērtība MVU režīma piemērošanai DV Nr. 1 ir 85 000 EUR un DV Nr. 2 – 70 000 EUR.

a) Kur ir šo preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas vieta?

Grāmatu un e-grāmatu pārdošana patērētājiem DV Nr. 1, kā arī drukāšanas pakalpojumu sniegšana klientam, kas ir iedibināts DV Nr. 1, notiek dalībvalstī Nr. 1.

Tā kā mazajam uzņēmumam ir pastāvīga iestāde citā dalībvalstī (DV Nr. 2), kas nav tā iedibināšanas dalībvalsts (DV Nr. 1), 59.c panta noteikumu (nodokļu uzlikšana iedibināšanas dalībvalstī) nevar piemērot grāmatu un e-grāmatu pārdošanai patērētājiem DV Nr. 2. Tāpēc šo piegāžu veikšanas vieta ir DV Nr. 2.

b) Vai var izmantot VPA režīmu?

Jā, VPA režīmu var izmantot, taču **tikai**, lai deklarētu grāmatu pārdošanu patērētājiem DV Nr. 2 (preču tālpārdošana). E-grāmatu pārdošana patērētājiem DV Nr. 2 (e-pakalpojumi) būtu jādeklarē valsts PVN deklarācijā DV Nr. 2, jo šajā dalībvalstī uzņēmumam ir pastāvīga iestāde ⁽¹²⁴⁾.

VPA režīms nav piemērojams ne grāmatu un e-grāmatu piegādēm galapatērētājiem DV Nr. 1, ne drukāšanas pakalpojumu sniegšanai klientiem, kas ir iedibināti DV Nr. 1. Šīs piegādes un šie pakalpojumi ir jāiekļauj DV Nr. 1 valsts PVN deklarācijā.

c) Vai mazais uzņēmums var piemērot MVU iekšzemes režīmu?

Ar nosacījumu, ka mazais uzņēmums atbilst nosacījumiem MVU režīma piemērošanai DV Nr. 1, tas varētu piemērot iekšzemes režīmu.

Saskaņā ar šo scenāriju grāmatu un e-grāmatu piegāde patērētājiem, kas atrodas DV Nr. 1, un drukāšanas pakalpojumu sniegšana klientiem, kas ir iedibināti DV Nr. 1, būtu atbrīvotas no PVN. Mazā uzņēmuma ziņošanas pienākumi (ja tādi ir) būtu atkarīgi no DV Nr. 1 piemērojamajiem noteikumiem (sk. MVU tīmekļa portālu).

Uz grāmatu un e-grāmatu piegādi patērētājiem DV Nr. 2 neattiektos MVU iekšzemes režīms, jo piegādes vieta ir DV Nr. 2.

d) Vai mazais uzņēmums var piemērot MVU pārrobežu režīmu tikai DV Nr. 2?

Mazais uzņēmums varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2 tikai tad, ja tas atbilstu attiecīgajiem nosacījumiem (sk. 4. iedaļu) un ja tas atceltu savas pastāvīgās iestādes DV Nr. 2 reģistrāciju PVN nolūkā.

Ja mazais uzņēmums atbilst nosacījumiem, kas jāizpilda, lai piemērotu MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2, grāmatu un e-grāmatu piegāde patērētājiem, kas atrodas DV Nr. 2, būtu atbrīvota no PVN. Par visām piegādēm un pakalpojumu sniegšanu, kas veiktas visās 27 dalībvalstīs, būtu jāziņo MVU ceturkšņa pārskatos, kas jāiesniedz dalībvalstī Nr. 1.

Ja mazais uzņēmums piemēro MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2, VPA režīmu DV Nr. 2 nevar piemērot. Tā kā piegādes DV Nr. 2 ir atbrīvotas no PVN, par tām nebūtu jāziņo VPA deklarācijā.

Grāmatu un e-grāmatu pārdošana patērētājiem DV Nr. 1 un drukāšanas pakalpojumu sniegšana klientiem DV Nr. 1 tiktu aplikta ar nodokli saskaņā ar PVN standarta režīmu un deklarēta DV Nr. 1 valsts PVN deklarācijā.

⁽¹²⁴⁾ PVN direktīvas 369.b panta c) punkts.

e) *Vai MVU var piemērot MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 1 un DV Nr. 2?*

Mazais uzņēmums varētu piemērot MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 1 un DV Nr. 2 tikai tad, ja tas atbilstu attiecīgajiem nosacījumiem (sk. 4. iedaļu) un ja tas atceltu savas pastāvīgās iestādes DV Nr. 2 reģistrāciju PVN nolūkā.

Saskaņā ar šo scenāriju visas piegādes un pakalpojumi DV Nr. 1 un DV Nr. 2 būtu atbrīvoti no PVN. Grāmatu un e-grāmatu piegāde patērētājiem DV Nr. 1 un drukāšanas pakalpojumu sniegšana klientam, kas ir iedibināts DV Nr. 1, MVU ceturkšņa pārskatā būtu jāiekļauj DV Nr. 1 apgrozījumā.

Grāmatu un e-grāmatu piegāde patērētājiem DV Nr. 2 būtu jāiekļauj DV Nr. 2 apgrozījumā.

Ja mazais uzņēmums izvēlas piemērot MVU režīmu, VPA režīmu nevar piemērot DV Nr. 2. Tā kā piegādes DV Nr. 2 ir atbrīvotas no PVN, par piegādēm nebūtu jāziņo VPA deklarācijā.

2. scenārijs

Mazā uzņēmuma uzņēmējdarbības vieta ir DV Nr. 1. Tas pārdod grāmatas un e-grāmatas galapatērētājiem DV Nr. 1 un DV Nr. 2, **kur tam nav pastāvīgas iestādes**. Tas arī sniedz poligrāfijas pakalpojumus klientam, kas ir iedibināts DV Nr. 1.

G gadā tā gada apgrozījums no pārdošanas iekšzemes tirgū un e-pakalpojumu sniegšanas DV Nr. 1 ir 15 000 EUR. Uzņēmuma tālpārdošanas un e-pakalpojumu sniegšanas gada apgrozījums DV Nr. 2 ir 9500 EUR. Tā gada apgrozījums ir 20 000 EUR G gadā un 40 000 EUR G-1. gadā. Gada robežvērtība MVU režīma piemērošanai DV Nr. 1 ir 85 000 EUR un DV Nr. 2 – 70 000 EUR.

a) *Kur ir šo preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas vieta?*

Grāmatu un e-grāmatu pārdošana patērētājiem DV Nr. 1, kā arī drukāšanas pakalpojumu sniegšana klientam, kas ir iedibināts DV Nr. 1, notiek dalībvalstī Nr. 1.

Tā kā mazajam uzņēmumam nav pastāvīgas iestādes citā dalībvalstī (DV Nr. 2), kas nav tā iedibināšanas dalībvalsts (DV Nr. 1), PVN direktīvas 59.c panta noteikumu (nodokļu uzlikšana iedibināšanas dalībvalstī) piemērotu grāmatu un e-grāmatu pārdošanai patērētājiem DV Nr. 2. Tāpēc šo piegāžu veikšanas un šo pakalpojumu sniegšanas vieta varētu būt DV Nr. 1 (sk. 56. attēla 1. scenāriju).

b) *Vai var izmantot VPA režīmu?*

Ja piemēro PVN direktīvas 59.c pantu, patērētājiem DV Nr. 2 pārdoto grāmatu un e-grāmatu piegādes vieta būtu DV Nr. 1 (iedibināšanas dalībvalsts). DV Nr. 1 būs arī piegādes vieta grāmatu un e-grāmatu pārdošanai patērētājiem DV Nr. 1 un drukāšanas pakalpojumu sniegšanas vieta attiecībā uz klientu, kurš iedibināts DV Nr. 1.

Saskaņā ar šo scenāriju VPA režīmu nevarētu piemērot. Visas piegādes un sniegtie pakalpojumi būtu jādeklarē DV Nr. 1 valsts PVN deklarācijā.

Ja mazais uzņēmums izvēlēties piemērot galamērķa principu (56. attēla 4. scenārijs), grāmatu un e-grāmatu pārdošanas vieta patērētājiem DV Nr. 2 būs DV Nr. 2. Šīm piegādēm varētu piemērot VPA režīmu. Tās būtu jādeklarē VPA deklarācijā, kas jāiesniedz DV Nr. 1.

Grāmatu un e-grāmatu pārdošanas vieta patērētājiem DV Nr. 1 un drukāšanas pakalpojumu sniegšanas vieta klientam DV Nr. 1 joprojām būtu DV Nr. 1, un šie darījumi būtu jādeklarē DV Nr. 1 valsts PVN deklarācijā, ja vien MVU DV Nr. 1 nepiemēro MVU režīmu.

c) *Vai mazais uzņēmums var piemērot tikai MVU iekšzemes režīmu?*

Ja piemēro PVN direktīvas 59.c pantu (nodokļa uzlikšana iedibināšanas dalībvalstī) un mazais uzņēmums atbilst nosacījumiem, kas jāizpilda, lai piemērotu MVU iekšzemes režīmu (sk. 3. iedaļu), MVU iekšzemes režīmu varētu piemērot visām piegādēm un visiem pakalpojumiem: grāmatu un e-grāmatu piegādei patērētājiem DV Nr. 1, drukāšanas pakalpojumu sniegšanai klientam DV Nr. 1 un grāmatu un e-grāmatu piegādei patērētājiem DV Nr. 2. Visas šīs piegādes un visi šie sniegtie pakalpojumi būtu atbrīvoti no PVN. Mazā uzņēmuma atbilstības nodrošināšanas pienākumi DV Nr. 1 būtu atkarīgi no attiecīgās dalībvalsts noteikumiem.

Ja MVU piemēro galamērķa principu, atbrīvojums no PVN saskaņā ar MVU iekšzemes režīmu attieksies tikai uz grāmatu un e-grāmatu piegādi patērētājiem DV Nr. 1 un drukāšanas pakalpojumu sniegšanu klientam DV Nr. 1.

d) *Vai mazais uzņēmums var piemērot MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 2?*

Ja mazais uzņēmums izvēlas piemērot nodokli pārdošanas darījumiem galamērķa valstī, MVU pārrobežu režīmu var piemērot tikai grāmatu un e-grāmatu piegādēm patērētājiem, kas atrodas DV Nr. 2. Šīs piegādes būs atbrīvotas no PVN, un par tām būs jāziņo ceturkšņa pārskatos, kas jāiesniedz DV Nr. 1.

- e) *Vai mazais uzņēmums var piemērot MVU pārrobežu režīmu DV Nr. 1 un DV Nr. 2?*

Ja piemēro PVN direktīvas 59.c pantu (nodokļa piemērošana iedibināšanas dalībvalstī), MVU pārrobežu režīms nav piemērojams.

Ja MVU izvēlas piemērot nodokli pārdošanas darījumiem galamērķa valstī, skatiet atbildi, kas sniegta iepriekš d) punktā.

7.2. MVU režīma un importa vienas pieturas aģentūras (IVPA) mijiedarbība

MVU režīms un IVPA ir **savstarpēji izslēdzoši** režīmi.

Pirmkārt, MVU režīmu ir tiesīgi piemērot tikai tie mazie uzņēmumi, kuru saimnieciskās darbības veikšanas vieta atrodas kādā ES dalībvalstī.

Lai novērstu nodokļu dubultās neuzlikšanas ⁽¹²⁵⁾ risku, nodokļa maksātājam, kas izmanto atbrīvojumu saskaņā ar MVU režīmu, būtu jāatsakās no MVU režīma, lai varētu izmantot IVPA. IVPA identifikācijas numurs ļauj importēt preces, kuru vērtība nepārsniedz 150 EUR, nepiemērojot PVN, **jebkurā** dalībvalstī (pat dalībvalstī, kurā MVU varētu gūt labumu no MVU režīma), lai gan nav atļauts importēt preces ES bez PVN iekasēšanas nevienā posmā.

7.3. MVU režīms un vienotas likmes režīms lauksaimniekiem

Vienotas likmes režīms lauksaimniekiem ⁽¹²⁶⁾ ir īpašs režīms, ko dalībvalstis var piemērot, ja PVN standarta noteikumu piemērošana varētu radīt grūtības lauksaimniekiem.

MVU režīms un vienotas likmes režīms lauksaimniekiem nepārklājas. Lai gan vienotas likmes režīms lauksaimniekiem ir alternatīva MVU režīmam, tas joprojām ir paredzēts tikai mazajiem uzņēmumiem ⁽¹²⁷⁾.

⁽¹²⁵⁾ Sk. [VPA rokasgrāmatas](#) 21. lpp.

⁽¹²⁶⁾ PVN direktīvas 295.–305. pants.

⁽¹²⁷⁾ EST 2017. gada 12. oktobra spriedums *Shields & Sons Partnership*, C-262/16, EU:C:2017:756, 33. punkts.

7.4. MVU režīms, ceļojumu aģentūru režīms un lietotu preču režīms

Saskaņā ar lietotu preču režīmu ⁽¹²⁸⁾ PVN tiek aprēķināts, pamatojoties uz gūto peļņas daļu. Jautājums ir par to, vai, pamatojoties uz apgrozījuma aprēķinu ⁽¹²⁹⁾, nosakot, vai MVU režīms ir piemērojams, ir iespējams paļauties uz apgrozījumu, kas ir gūts lietotu preču režīmā, ņemot vērā, ka to aprēķina, balstoties tikai uz gūto peļņas daļu. Šo jautājumu ir atrisinājusi Eiropas Savienības Tiesa (EST), kas ir apstiprinājusi ⁽¹³⁰⁾, ka šie režīmi ir autonomi, un, lai gan MVU režīma mērķis ir atbalstīt mazo uzņēmumu izveidi, darbību un konkurētspēju, tam nevajadzētu dot iespēju lielākiem uzņēmumiem gūt nepamatotas konkurences priekšrocības. Tāpēc EST uzskatīja, ka apgrozījums būtu jāaprēķina, pamatojoties uz visām saņemtajām vai saņemamajām summām (bez PVN), no apgrozījuma neatskaitot samaksātās summas, kā tas būtu gadījumā, ja tā vietā būtu izdarīta atsauce uz peļņas daļu. Tas ir būtiski ne vien lietotu preču režīmam, bet arī ceļojumu aģentūru režīmam ⁽¹³¹⁾, saskaņā ar kuru nodokļus uzliek, pamatojoties uz peļņas daļu.

7.5. MVU režīms un ieguldījumu zelta režīms

Ieguldījumu zelta režīms ⁽¹³²⁾ ir dalībvalstīm obligāti piemērojams režīms. Tajā ir paredzēts atbrīvojums no nodokļa ar atskaitīšanas tiesībām.

Pārklāšanās būtu iespējama, bet tikai tad, ja nodokļa maksātājs būtu iesaistīts arī darbībās, uz kurām neattiecas ieguldījumu zelta režīms. Apgrozījums būtu jāaprēķina, pamatojoties uz visām saņemtajām vai saņemamajām summām (bez PVN). Tāpat kā attiecībā uz citiem darījumiem, kas atbrīvoti no nodokļa ar atskaitīšanas tiesībām, būtu jāiekļauj arī summas, kas iegūtas no darījumiem, uz kuriem attiecas ieguldījumu zelta režīms.

⁽¹²⁸⁾ PVN direktīvas 311.–343. pants.

⁽¹²⁹⁾ Pamatojoties uz PVN direktīvas 288. panta pirmās daļas 1. punktu.

⁽¹³⁰⁾ EST 2019. gada 29. jūlija spriedums *B (lietotu automašīnu pārdevēja darījums)*, C-388/18, EU:C:2019:642.

⁽¹³¹⁾ PVN direktīvas 306.–310. pants.

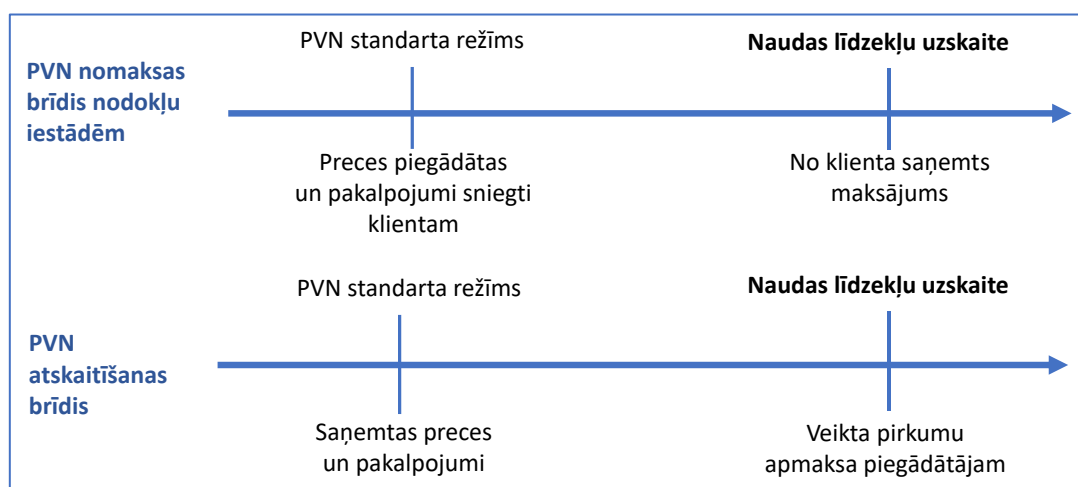
⁽¹³²⁾ PVN direktīvas 344.–356. pants.

8. Naudas līdzekļu uzskaitē

Lai palīdzētu mazajiem uzņēmumiem, kas saskaras ar grūtībām samaksāt PVN kompetentajai nodokļu iestādei, jo tie vēl nav saņēmuši maksājumu no saviem klientiem, dalībvalstis var atļaut nodokļa maksātājiem fakultatīvā veidā PVN uzskaitē izmantot naudas līdzekļu uzskaites shēmu. Šī fakultatīvā naudas līdzekļu uzskaites shēma ir pieejama tikai tiem nodokļa maksātājiem, kuru gada apgrozījums nepārsniedz noteiktu robežvērtību.

Jaunais noteikums palielina robežvērtību no 500 000 EUR līdz 2 000 000 EUR vai līdzvērtīgai summai valsts valūtā un atceļ pienākumu dalībvalstīm apspriesties ar PVN komiteju pirms robežvērtības noteikšanas virs 500 000 EUR.

Šīs fakultatīvās shēmas piemērošana paliek nemainīga: PVN direktīvas 66. panta b) punkts ļauj dalībvalstīm noteikt, ka PVN kļūst iekasējams attiecībā uz konkrētiem darījumiem vai konkrētām nodokļa maksātāju kategorijām, "vēlākais, saņemot maksājumu". Saskaņā ar šo shēmu nodokļa maksātāji var atskaitīt PVN tikai tad, ja tie maksā saviem piegādātājiem, kā noteikts PVN direktīvas 167.a pantā.

57. attēls. PVN standarta režīms attiecībā pret naudas līdzekļu uzskaiti

Pielikums – Diferencēta nodokļa atvieglojuma darbība

Diferencēto nodokļa atvieglojumu no 2025. gada 1. janvāra vairs nepiemēro.

Uzziņai – diferencētā nodokļa atvieglojums darbojas tādējādi, ka atvieglojums pakāpeniski samazinās, palielinoties apgrozījumam, līdz tiek sasniegta katras dalībvalsts noteiktā robežvērtība. Robežvērtības dažādās dalībvalstīs atšķiras, un var tikt piemēroti konkrēti nosacījumi. Mazajiem uzņēmumiem, kas gūst labumu no šī režīma, ir jāreģistrējas PVN nolūkā un jāiesniedz PVN deklarācijas.

PVN atvieglojumu mazajiem uzņēmumiem var uzskatīt par nodokļa kredīta veidu nodokļa maksātājiem, kuri ir reģistrēti PVN nolūkā un kuru gada neto pārdošanas apjoms ir mazāks par katras dalībvalsts noteikto robežvērtību. Piemēram, ja A dalībvalsts piemēro gada robežvērtību 50 000 EUR apmērā, atvieglojumu piemēro šādi:

- ja nodokļa maksātāja gada neto pārdošanas apjoms ir 20 000 EUR vai mazāks, nodokļa maksātājam atmaksā visu PVN summu, uz kuru attiecas atvieglojums;
 - ja šis apjoms ir lielāks nekā 20 000 EUR, bet mazāks nekā 50 000 EUR, nodokļa maksātājs saņems daļēju PVN atvieglojumu.
-

